

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXXXIX., št. 3
marec – sušec

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:
v. d. glavnega urednika
Edvard Krašna
Odgovorni urednik
Boris Leskovic

Lektorica in korektorica
Marjetka Šivic
Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovci izhajajo praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite tudi po e-mailu (ali na disketi + izpis), **uradne dopise**, potrjene z žigom in podpisom odgovorne osebe ZLD/LD, in **fotografije** pa v originalu ali na CD. Pripišite tudi svojo **telefonsko številko**.

Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovstvo.net>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 1000 SIT,
od 15 do 25 besed 1300 SIT,
od 25 do 30 besed 1500 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 50 SIT.
Male oglase je treba poslati pisno in plačati vnaprej na transakcijski račun Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9, Ljubljana, pri NLB, d.d., Ljubljana: 02010-0015687097.

Foto: M. Vogrin

IZ VSEBINE:

E. Trafela:	Za povrnitev ugleda lovske organizacije	112
IZ DNEVNEGA TISKA		
MNENJA IN PREDLOGI		
M. Malek:	Kakšna bo naša nadaljnja pot?	116
A. Rožman:	Je vsiljeno res najboljšje?	117
D. Perdec, R. Sila:	Odgovor	118
J. Sever:	Pojasnilo – Nismo zagovorniki centralističnega koncepta	118
G. Šuler:	Območna združenja upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom – opredelitev njihovega pravnega statusa	119
B. Krže:	Dvanajst mesecev v prašičjem revirju (XI.)	121
M. Hafner:	Kakovost jelenjadi na slovenskem nekoč	122
V. Černe:	Preprečevanje in ukrepi proti gamsji garjavosti	127
D. Jug:	Zavestno zatiskanje oči in ušes	128
PO LOVSKEM SVETU		
V. Kavčič:	Kako je z boleznijo kroničnega hujšanja pri jelenjadi v ZDA	129
B. Krže:	Sto let od naselitve kozorogov v Evropi	131
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	133
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		
P. Bizjan:	Šepetanja na krmišču	134
LOVSKA ORGANIZACIJA		
F. Ornik:	Fazani v Pesniški dolini niso le preteklost	136
T. Lah:	Srečanje ob državni meji	136
Š. Vesel:	Do lovskega izpita še po »starem«, a kako bo po »novem«?	137
D. Lepšina:	Izobraževanje lovskih pripravnikov generacije 2005	138
B. Vasa:	Lovska zveza Maribor ima novo vodstvo	139
F. Rotar:	Koroška lovska zveza v novih prostorih	140
F. Rotar:	3. sejum Lov in ribolov v Celovcu	140
Uredništvo:	Tekmovanje v kuhanju lovskega golaža in ribje čorbe	141
E. Miklavžina:	50 ustvarjalnih let LD Škale	141
R. Zofič:	60 let Lovske družine Mokrice	143
F. Wakounig:	Javnosti predstavljen interes IIIA-projekt LOV	143
M. Maršik:	Tradicionalno srečanje štirih lovske družin	144
JUBILANTI		
MLADI PIŠEJO		
LOVSKI OPRTNIK		
M. Marolt:	Alpski svizec v Lovišču LD Bled	148
G. Jakofčič:	Skupni lov na Kolečaju	149
B. Kozinc:	Utrinka iz prehrane sive čaplje in bele štoklje	150
M. Cerar:	Huda zima	150
D. Lokar:	S Čavna se ni več vrnil	151
F. Rotar:	Štajerska jabolka tudi za koroško srnjad	151
A. Podbevšek:	Franc Klammer in medvedje	152
S. B. Šubic:	Decembrska razstava slikarskih del Jurija Mikuletiča	152
M. Erzar:	Prepelice na žaru z gratinirano ribano kašo	154
NOVE KNJIGE		
B. Leskovic:	D. Tome, A. Sovinc, P. Trontelj – Ptice Ljubljanskega barja	153
M. Toš:	Romana Erhatic Širnki – Lov in lovci skozi čas	153
V SPOMIN		
LOVSKA KINOLOGIJA		
J. Velikonja:	PNZ šarivcev in jesenska JZP prepeličarjev	156
M. Bauman:	JZP za ptičarje v Staršah	156
A. Vidmar:	Pomerili so se visokonogi goniči – Memorial Antona Oselija	157
M. Petek:	Uporabnostna preizkušnja LKD Kočevje po KS	158
D. Poljanšek:	Zakaj tako!?	158
KZS:	Predvidena legla lovske psov	159

SLIKA NA NASLOVNICI:

Medved – *Ursus arctos*

Foto: Foto Spring MB

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Muflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica:

1. 11.–28. 2.

Jazbec:

1. 8.–31. 12.

Lisica:

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok):

1. 8.–31. 3.

Navadni polh:

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec:

1. 9.–30. 10.

Pižmovka:

1. 8.–31. 3.

Nutrija:

1. 1.–31. 12.

Fazan:

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena):

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica:

1. 9.–15. 1.

Šoja:

20. 8.–28. 2.

Sraka:

1. 8.–28. 2.

Siva vrana:

10. 8.–28. 2.

Za povrnitev ugleda lovske organizacije

Maja 2004 je začel veljati Zakon o divjadi in lovstvu, ki je nadomestil veljavni lovski predpis iz leta 1976. V organiziranost lovstva na Slovenskem je Zakon prinesel nekaj sprememb. Težko pa bi rekli, da je napisan v zadovoljstvo vseh ali vsaj nekaterih udeležencev, ki gospodarijo z divjadjo na območju Republike Slovenije.

LZS Zakon spoštuje in ga v okviru svojih pristojnosti podpira in izvaja. Z ustreznim sodelovanjem pristojnih ministrstev, služb in zavodov v okviru teh ministrstev bi lahko oblikovali strokoven in strpen dialog, ki bi vzpostavil ustrezno stopnjo sodelovanja o načinih izvajanja posameznih določb Zakona. To bi bil pomemben korak na poti odgovornega uresničevanja novih predpisov. Naloga vseh v Lovski zvezi bo, da v prihodnjem mandatu na strokoven in argumentiran način postavimo stališče LZS o tem, kaj je po strokovnih merilih potrebna površina za lovišče, tako da se lahko na taki površini zagotovi trajnostno upravljanje in gospodarjenje z naravnimi viri. LZS mora ob tem vzpostaviti potrebne komunikacijske poti za ustrezno informiranje odgovornih ljudi na pristojnih ministrstvih, v službah in zavodih v okviru teh ministrstev ter tudi poslancev v Državnem zboru. Komunikacijski pretoki so bili doslej zelo pomanjkljivi, neceloviti in zato žal večkrat tudi neučinkoviti. Zato menimo, da bo treba to področje bistveno okrepiti pa tudi tvorno sodelovanje pri sprejemanju optimalnih rešitev v dobro narave in divjadi.

Začasni organ LZS, ki je po sklepu izrednega občnega zbora LZS decembra 2005 začasno prevzel vodenje tekočih nalog, je svoje delo in naloge poskušal opravljati čim bolj korektno. V sorazmerno kratkem času je pripravil vse potrebno za sklic volilnega občnega zbora, ki bo 4. marca 2006. Člani tega organa so prevzeli in opravljali naloge na posameznih področjih v skladu s pravili LZS ter predlagali ustrezne rešitve v dokončno odločanje začasnemu organu LZS. Ocenjujem, da smo izpolnili pričakovanja in kljub včasih upravičeni kritiki pripomogli k umirjanju napetih razmerij in razgretih strasti, ki lovsko organizacijo po nepotrebnem slabijo, v javnosti pa mečejo nanjo slabo luč. A resnici na ljubo smo za takšno stanje v glavnem krivi sami. Še ena napaka, na kateri se bo treba nekaj naučiti!

Kandidacijski postopek je končan, pred slovenskimi lovci je odločitev, da izvolimo takšno vodstvo in predstavnike v organe LZS, ki bodo sposobni in veščji vrniti ugled naši organizaciji in organiziranosti. Imeli bodo polne roke dela. Redki posamezniki se bodo morali prilagoditi volji večine slovenskih lovcev in biti pripravljeni sprejeti kompromisne rešitve. Po nepotrebnem zavajamo in begamo lovce z enostranskimi informacijami in programi brez temeljite analize razmer v slovenskem lovstvu. Lovska zveza Slovenije je uspešno delovala vse obdobje svojega obstoja v tesni povezavi z območnimi lovskimi zvezami oziroma ZLD. Obe krovni organizaciji imata svojo tradicijo in sta v vsem obdobju uspešno delovali v smeri povezovanja lovcev iz vseh slovenskih lovskih druženj. Naj spomnim, da v območnih zvezah potekajo raznolike dejavnosti, kot so lovška kultura, lovsko strelstvo, lovška kologija in druge dejavnosti, ki utrjujejo lovsko organizacijo v svojem okolju. Predstavniki lovskih druženj so hkrati volje-

ni funkcionarji v organe območne lovske zveze in so obenem predstavniki v območnem združenju upravljavcev lovišč (OZUL). Ta organ oziroma njegov izvršilni organ ima natančno opredeljene naloge v Zakonu o divjadi in lovstvu.

Lovskoupravljalna območja (LUO) niso novost, predhodno smo imeli lovskogojitvena območja, katerih naloge so podobne. Vsaka od obeh organiziranosti ima svoj namen in naloge, ki so določene v njihovih aktih. Zato je težko razumeti, da so v zadnjem času, po sprejetju Zakona o divjadi in lovstvu, med lovci nastali številni, večkrat povsem nepotrebni problemi prav na področju organiziranosti slovenskega lovstva. Očitno smo to področje podcenjevali, zato ne preseneča raznolikost pogledov in drobljenje moči. Namesto skupnega nastopa in enotnega delovanja v dobro strateških ciljev in usmeritev.

Čas je že zdavnaj pokazal, da je potrebnih nekaj korenitih organizacijskih sprememb, da se vse znanje in pripravljenost slovenskih lovcev lahko organizira oz. poveže tako, da tudi

pred javnostjo dokažemo našo sposobnost zavarovati poseben interes in dolžnost, da naravo in del divjadi v njej kot javno dobro in državno last primerno zavarujemo, ohranimo in z njo trajno gospodarimo. Lovska družina (LD) je osnovni člen v organizacijski shemi do LZS. Glede na število članov in razpršenost naših družin na območju celotne Republike Slovenije ne poznam teoretične predpostavke, na podlagi katere bi delo LZS lahko organizirali brez povezovalnega člena med lovsko družino in krovno lovsko organizacijo v Ljubljani. Po našem prepričanju so osnovni člen lahko le takšne organizacijske oblike dela, ki pomenijo pomoč lovskim družinam in se pri izvajanju svojega dela povezujejo s strokovno službo LZS. Glede na določila Zakona o društvih so to lahko območne lovske zveze, ki s svojimi strokovnimi sodelavci za svoje ustanovitelje opravljajo strokovno in poslovno storitev. Pri tem lahko uporabimo izkušnje tistih strokovnih služb pri tistih območnih zvezah, ki delajo v korist in v soglasju s svojimi članicami – lovskimi družinami. Strokovne službe območnih lovske zvez morajo biti v stalni strokovni povezavi s strokovno službo pri LZS v Ljubljani. Ta se mora organizirati tako, da glede na potrebe območnih zvez s posameznih področij organizira vso potrebno pomoč za ustrezno organiziranost. Nujno je treba dokončati ustrezne informacijske podpore, saj bomo le na takšen način z analizo zbranih podatkov strokovno pripravili podlago za usklajevanje stališč z vsemi sodelujočimi partnerji.

Lovci smo na svoje delo in del svojih prednikov upravičeno ponosni. S svojim delom in strokovnim opozarjanjem ter ukrepanjem smo pomembno prispevali k ohranjanju narave

in divjadi ter vsega živega in neživega sveta. Zato smo prepričani, da moramo lovci dosledno vztrajati pri naši naravovarstveni usmeritvi, čeprav nam samim včasih ne bo najbolj všeč. Pri tem moramo upoštevati, da živimo v kulturni krajini in da lov ni le varstvo, ampak tudi odgovorno vzdrževalno koriščenje narave, naravnih virov, ob katerem pa se ohranjajo prostoživeče živalske vrste in tudi njihovi naravni življenjski prostori. Tudi v prihodnje bomo uresničevali svoje odgovorno delo kot nevladna in nepolitična organizacija, ki bo pomemben predstavnik strokovne kritične javnosti s ciljem ohranitve divjadi v njenih naravnih, značilnih habitatih. Da bi dosegli te cilje, nam ni treba iskati novih oblik organiziranja lovske dejavnosti. V skoraj sto letih se je lovsko organizacija (LZS prek območnih zvez lovske družin in lovske družin) dokazala, da je sposobna odgovorno in uspešno, kot doslej, tudi v prihodnje uresničiti odgovorno poslanstvo, in to strokovno, prostovoljno in z veliko mero zanesenjaštva! Da bi še izboljšali pogoje za uspešno delo take organizacije, pa je potrebno neprestano dodatno in sprotno strokovno izobraževanje ter usposabljanje članstva, krepiti je treba lovsko kulturo, ohranjati visoka etična načela, vzgajati mlade in razpršeno negovati stike med vsemi lovci in našimi organizacijami na terenu, pa tudi med lovskimi in sorodnimi organizacijami in javnostjo. Prav slednje prihaja vedno bolj v ospredje, kar nam kaže nove obveznosti in uvedbo nekaterih korenitih sprememb. Prepričan sem, da jih bomo skupaj zmogli.

Mag. Emilijan Trafela,
predsednik začasnega organa LZS

Foto: D. Kljajić

Z ŽUPANI TUDI O MEDVEDIH

Delo, Večer, 6. 1. 2006 (S. F.). – Tisk je začetek leta obeležil z naslovi: Zima »mori« divjad, Psi preganjajo srne in podobno. **Jože Marhl** je v Večeru poročal, da je divjad izpostavljena hudemu trpljenju zaradi visokega snega in potepuških psov. **Anton Tavčar** je v istem časniku opozoril, da psi ogrožajo divjad. »Tudi lovci,« bi dodal **Bojan Repše**, Ljubljana Polje. V pismu, objavljenem v Delu, je opisal svojo pot s psom proti Debenjem vrhu, kjer so lovci lovili divje prašiče. Ko je zaslišal rjovenje lovcev, ne živali, je presodil, da ni varno nadaljevati poti, ker je najbrž pomislil na nesrečo v Suhi krajini. Ob tem se je spraševal, če je to tolikokrat ponovljena »skrb za divje živali« v hudi zimi.

Ko smo že mislili, da tokrat ne bomo zasledili nobenega članka o medvedih, smo prebrali vest o sestanku, na katerem so nekateri dolenski župani omenjali tudi kosmatince. **Janez Podobnik**, minister za okolje in prostor, se je na sestanku z župani več dolenskih občin v Ribnici pogovarjal tudi o medvedih. Med drugim je dejal, da je v Sloveniji od 500 do 700 kosmatincev. Te številke bodo temelj za pripravo načrta za odvzem približno 10 do

15 % vseh osebkov iz narave. Načrt, v katerega so vključili odstrel pa tudi nesreče na cestah, bo pripravljen v dveh mesecih.

MUČITELJI ŽIVALI

Delo, 7. 1. (R. K.). – Ko je bil član LD Domžale zjutraj na obhodu, je opazil tri znane pse, ki so preganjali srnjad, vendar zaradi prevelike oddaljenosti ni mogel ukrepati, čeprav je ves čas sledil pasjemu laježu. Po 11. uri, ko je prišel iz gozda na travnik med ribnikom in naseljem Želodnik, pa je imel kaj videti: isti trije psi so v snegu sredi travnika trgali in žrli umorjeno srno. Lovska družina (Domžale) je o nadvse žalostnem dogodku, ko lastniki spuščajo svoje pse brez nadzora v naravo, obvestila lovskega inšpektorja.

Delo je poročalo tudi o žalostnem epilogu treh psov, ki so bili kar tri leta v popolni osami v zapuščeni hiši v Savinjski ulici 11 v Brezju pri Mariboru. Živeli so v obupnih higienskih razmerah. Hiša je bila polna nesnage in iztrebkov. Takšno življenje, če se temu lahko tako reče, je bilo za dva psa usodno. Triletno osamitev je preživel le okrog osem let star ovčar Reks, ki bo v zavetišču za živali počakal na novega lastnika. Mariborski policisti so lastnika psov kazensko ovadili.

Dnevnik je o preganjanju div-

jadi poročal tudi iz Zavrha pod Šmarno goro. **Marjan Toš** pa je v Večeru 19. 1. pisal o najdenih raztrganih srnah v Brengovi, Spodnji Senarski in Stanetincih, o čemer je več povedal starešina LD Dobrava **Zvonko Paluc**. Zgodi se tudi, da kdo na cesti najde srnjaka in ga spravi v prtljažnik svojega avtomobila, kot se je to zgodilo v naselju Vrčice blizu Črnomlja.

ŠE ENKRAT O LOVSKI NESREČI V SUHI KRAJINI

Nedeljski, 8. 1. (Franc Novak). – Ni res, da je nesrečni **Alojz Novak** takoj po nesreči zbežal v gozd, kakor je pisalo v Nedeljskem, piše **Franc Novak** iz Kočevja. Dejstvo je, da je po nesrečnem dogodku ostal na kraju žalostnega dogodka do prihoda nekaterih lovcev. Na njihov poziv jim je izročil svojo puško, s katero je po nesreči ustrelil lovskega tovariša, in na kraju ostal še približno dvajset minut. Nato je počasi odkorakal v gozd. Lovci so ga pozivali, naj se vrne, nobeden pa ni naredil niti koraka, da bi ga zadržal, čeprav je vsakomur moralo biti jasno, da je nesrečnež pod hudim stresom. Dva lovca, nato pa še policisti, so mu z avtomobili sledili po vzporednih poteh, namesto da bi

ga iskali po gozdu peš. Ožji sorodniki so bili o nesreči obveščeni šele čez dve uri.

»Ko sem razmišljal o nujnosti večje samokritičnosti lovcev,« pripoveduje znan lovec, »sem se spomnil nezgode svojega lovskega tovariša. Nekje visoko na Štajerskem je uplenil starega srnjaka. Ko so lovci odhajali proti lovski koči, so mu rekli, da gredo po avto in da se bodo kmalu vrnili ponj in po srnjaka. V temni globači jih je čakal nekaj ur, njih pa od nikoder. Medtem so se lovci v lovski koči veselili, nazdravljali drug drugemu, na svojega lovskega tovariša pa kar pozabili. Proti večeru, ko se je že mračilo, so naposled le slišali ponavljajoča roteča vprašanja lovčeve žene: »Ga boste kar pustili v gozdu?« Pri tem ni nihče niti pomislil, da bi se lovcu medtem lahko kaj hudega zgodilo. Po urah čakanja je lovec namreč poskušal najti pot iz goščave. Pri tem pa je zdrsnil kakih dvesto metrov v globino in padel naravnost na gozdno pot, po kateri so se naposled pripeljali njegovi »rešitelji«.

Zgodilo se je prijatelju. Lovec gostitelj, ki je v tujem lovišču pustil prijatelja samega na preži čakati divje prašiče, je odšel domov in mu obljubil, da bo prišel ponj ob 23. uri. Ker je doma trdno zaspal, je na preži pustil gostujočega lovca vso noč in se ponj odpeljal šele ob 8. uri zjutraj ...

Foto: L. Skvarča – Diana

Foto: D. Chapuis

Kvakač – *Nycticorax nycticorax*

NA NOTRANJSKEM PTICE NISO OGROŽENE

Dnevnik, 17. 1. (Marjetka Nared). – Pri zimskem štetju ptic, ki sta ga opravila Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) in Notranjski regionalni park (NRP), so našli največ rac mlakaric (več kot sedemsto), videli pa so tudi zvonce, rjave race, male žagarje, nekaj labodov, sive čaplje, velike bele čaplje, race žličarke in druge. Če ugotovijo morebitno ogroženost katere od vrst ptic, o tem obvestijo vlado, sami pa si prizadevajo izboljšati stanje, je povedal **Leon Kebe** iz NRP.

Isti časnik je 30. januarja poročal, kako mariborski poklicni gasilci pomagajo pticam v stiski: v odtočnem kanalu Drave tik nad malečniškim mostom so rešili dva laboda, primrzljena na led, na Lentu so iz zaledenole reke potegnili raco, pri Starem mostu pa poškodovanega laboda. V bližini jezca Melje so iz Drave spravili poginulega laboda in rečnega galeba, ki ju je prevzel higienik mariborskega veterinarskega zavoda.

USPEŠEN ZADNJI POGON DIVJADI

Gorenjski glas, 24. 1. (Maja Bertonec). – »Letošnja zima je za divjad zelo huda in zimskih zalog hrane jim počasi zmanjkuje. Ker si je ne morejo izkupati izpod zmrznjenega sne-

ga, se vse bolj približujejo cestam, kar pa je tudi nevarno,« je stanje opisal **Franc Šetina**, predsednik LD Sorško polje. Da bi divjad obdržali v bližini štirih stalnih krmišč in ji pomagali v boju za preživetje, so se lovci odločili za dodatno krmljenje jerebic in srnjadi.

Huda zima pa ni mogla do živega članom LD Jezersko. V skladu s tradicijo so se tudi tokrat na dan svetega Štefana, 26. decembra, na Štefanovi jagi v lepem številu zbrali lovci LD Jezersko. Ob tej priložnosti so – kakor je o tem poročal **Matjaž Gregorič** – v svoje vrste sprejeli pet novih članov in tako le še izboljšali ugodno starostno strukturo članov omenjene LD. »Takšnih običajev, kot je Štefanova jaga, je zagotovo premalo v luči nemirnih lovskih razprtij ter nove, modificirane lovske zakonodaje,« je prepričan starešina **Franc Ekar**.

PONOVNO ZASEBNA LOVIŠČA?

Večer, Gorenjski glas, januar. Gorenjski glas je 20. 1. objavil daljši članek z vprašanjem v naslovu: »Ponovno zasebna lovišča?« Če bo prvi osnutek kmetijskega ministrstva dobil podporo delovne skupine ter pozneje tudi vlade in državne zbornice, potem bomo v Sloveniji v prihodnje imeli tri vrste lovišč: lovišča s posebnim namenom, javna lovišča in zasebna lovišča,

pojasnjuje avtor članka **Cveto Zaplotnik**.

Katarina Šulek je svojemu dopisu v Večeru z dne 30. 1. dala naslov: Moj gozd, moj medved. »Ne bo več dolgo, ko bodo tudi Slovenci postali lastniki lisic, jelenov, divjih prašičev in celo medvedov,« piše. Ob takih in podobnih vesteh se človek vpraša, ali predlagatelji zares mislijo, da to prinaša napredek. Kaj pa, če si bodo posamezniki začeli prilagajati še katero drugo javno, vsem pripadajočo dobroto?

Urška Šprogar v istem časniku pravilno ugotavlja, da se srečujemo z uvedbo zasebnih lovišč, ki jih v Sloveniji doslej nismo poznali.

Zelo odmeva odločitev okrogne sodišča v Murski Soboti o uvedbi postopka prisilne poravnave z upniki. Gojitveno lovišče (GL) Kompas bo moralo plačati več deset milijonov odškodnine za škodo, ki jo divjad povzroča na njihovih zemljiščih, na katerih ima GL svoja lovišča.

Zanimiv je bil Tednik RTV, v katerem je bil pogovor o Hubertovi maši, v katerem so sodelovali lovci in duhovniki. Pojavilo se je tudi vprašanje, zakaj ob tej maši tolikanj poudarjajo pozitivne vidike lovskega in zakaj celo blagoslovljajo lovce, ki kršijo božjo zapoved »Ne ubijaj«. Med drugimi sta odgovarjala duhovnik **Alojz Benkovič** in lovski publicist **Blaž Krže** ter poudarila pozitivne vidike Hubertove maše. Zvedeli smo, da je bil tudi sv.

Hubert velik lovec, preden je odšel v samostan, in da božja zapoved »Ne ubijaj« nikakor ni v nasprotju s pozitivnimi vidiki lovskega. K temu naj dodamo zgodovinski podatek, da so sv. Huberta, ko je preminil, ob navzočnosti lovcev pokopali v Ardenih, in to prav jeseni med lovsko sezono. Cesar Ludvik Blagodušni, ki je tedaj lovil blizu samostana, kamor so pogrebci nesli škofovo truplo, je spreved počastil s svojo prisotnostjo. Obred je bil povod za znamenito božjo pot. Pred 11. stoletjem so imeli zemljiški gospodje v Ardenih navado pokloniti se sv. Hubertu in mu podariti desetino divjadi, kar so je uplenili vse leto.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 31. januarja 2006 je bilo z območja 79 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 238 živali.

Virološki laboratorij Enot za diagnostiko kužnih in drugih bolezni živali Nacionalnega veterinarskega inštituta (NVI) v Ljubljani je pregledal 213 lisic, 6 psov, 4 mačke, 7 kun, 2 ovce, 3 govede in 4 srne.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena.

10. 2. 2006

Jedrta Maurer Vernig,
dr. vet. med.
VURS

Kakšna bo naša nadaljnja pot?

Veliko je bilo napisane o vlogi in dejavnosti naše krovne organizacije, vendar je prav, da ima o tem možnost spregovoriti čim več članov. Le na tak način spoznavamo, kaj mislimo in menimo vsi, ne le določeni, največkrat samo nekateri. In kaj menim jaz?

Za uspešnost in učinkovitost Lvske zveze Slovenije (LZS) je sproti vzpostavljane ustreznega sistema delovanja, ki bo usmerjen v uresničevanje temeljnih ciljev in nalog območne lvske zveze in lvskih družin (LD), vezano na krovno organizacijo lovstva v Sloveniji. Sistem v skladu s temeljnimi akti (društvena in strokovna dejavnost) mora biti jase, transparenten, dostopen in odprt do območne zveze, do LD in obratno, vezano tudi na zunanjo javnost, lokalno skupnost, vladne in nevladne institucije. Predvsem pa mora sodelovanje navznoter in navzven temeljiti na strokovnosti, strpnosti, preudarnosti in tudi etičnosti.

Pri svojem delovanju mora biti LZS zelo povezana z OZUL, čemur mora nuditi strokovno in finančno pomoč. Menim, naj financiranje poteka iz članarine LZS; sredstva, ki so opredeljena za delovanje gojitvenih komisij, pa se z ustanovitvijo in konstituiranjem organa lahko namenijo delovanju tega organa, sedanje delo strokovnega sodelavca LZ pa usmeri v strokovno pomoč OZUL in del sredstev iz tako imenovane postavke »pisarni« v območnih lvskih zvezah, saj je treba imeti pred seboj divjad in souporabnike prostora. Na tak način ne bi dodatno obremenjevali LD in sredstev, ki so potrebna za vlaganje v lovišče in plačevanje predvidene zakon-

ske določene koncesnine in stroškov, ki še dodatno, vedno bolj, bremenijo LD – npr. za škode od divjadi in na njej.

Lovstvo naj ostane v krogu stanovske organizacije, saj ne gre za politično organizacijo v času spreminjanja sistema in odnosov do naše organizacije, t. j. do lovca in njegovega tradicionalnega delovanja, treba pa je s strpnim dialogom in preudarnim lobiranjem doseči čim boljše razmere za delovanje lovstva in njegovega poslanstva.

V Sloveniji je lovstvo doseglo primerno stopnjo razvoja. Ko analiziramo to ugotovitev, lahko z vso odgovornostjo napišemo, da je to velika zasluga lovcev, ki so s svojo aktivnostjo, delom, odrekam in požrtvovalnostjo sledili temeljnemu cilju lovstva. Spremembe družbenega sistema so pred lovce postavile tudi nekoliko drugačne poti in razmišljanja; lovce so celo (žal) razdelile na različne bregove. Morda smo na izrednem občnem zboru (IOZ) v Celju strnili vrste ter ponovno potrdili vlogo in namen organiziranosti lvske organizacije v Sloveniji. Zdaj vidimo, kako naj bo vodena lvska organizacija; prav tako tudi območne lvske zveze kot LZS same, torej v nujni ureditvi medsebojnih odnosov in posameznih podsistemov, ki bodo prispevali k celoviti organizaciji, ki bo prepoznavna za notranjo in zunanjo javnost in ki bo dosegla ponovno zaupanje pri lovcih v LD.

LD bo treba pripraviti na vzpostavitev in uporabo računalniške aplikacije LISJAK in komuniciranje med obema nivojema, določiti, kaj je dolgoročno pozitivna rešitev, in zmanjševanje administracije na klasični način, vendar ki v določenem roku terja še do-

datno usposabljanje. Ta sistem ponuja tudi možnost neposrednega komuniciranja z zunanjo javnostjo – internetne strani.

S konstituiranjem OZUL je stališče, da je s pokrivanjem v posameznih podsistemi LZS še dovolj prostora za vso podporo in strokovno pomoč novemu vzporednemu organu, za kar ima LZS, kot vse območne zveze, tudi primerno opremo in ustrezne kadre (strokovni delavec, računalniška oprema, prostori).

Zelo pomemben dejavnik LZS je delo s človeškimi viri. Na eni strani s tistimi, ki zdaj vodijo LD, z dopolnim izobraževanjem ali usposabljanjem, nadalje v medsebojnih odnosih in pri pomoči, v strokovnih, hitrih in kakovostnih storitvah strokovne službe; seveda ob spoštovanju rokov povratnih informacij teh organizacij in funkcionarjev lvske zveze in strokovnega sodelavca.

Za pridobivanje in zagotavljanje interesa za dostopnost mlajšim članom v lvske organizacije pa mora organizacija zagotoviti kakovostno praktično izobraževanje in usposabljanje lovcev – pripravnikov. Zelo pomembno je, da le-ti prihajajo na teoretično izobraževanje že z določenim poznavanjem delovanja lovstva in predvsem, da so seznanjeni z namenom lvske organizacije in lovca kot posameznika in morda že z izoblikovanim likom lovca.

Za lovstvo ostaja temeljna dejavnost v lovstvu lvske družine (LD)! In prav zato jim moramo v LZS in območnih zvezah izvoljeni predsednik in drugi, izvoljeni v organe te organizacije, nuditi prijazno in kakovostno obliko sodelovanja ter povezovanja na področju društvene in tudi strokovne dejavnosti!

Cilj vsakega lovca, še toliko bolj funkcionarja, je pot k uspehu. Njegovo poslanstvo je: predstavljati, pomagati in skrbeti za nemoteno in kako-

vostno delovanje lvske organizacije z ustvarjanjem partnerskega odnosa v notranji in zunanji javnosti. Poslanstvo lvske organizacije je v okviru sistema nove lvske zakonodaje pomagati in skrbeti za dobrobit divjadi in njenega okolja, zanj ustvarjati čim boljše razmere za življenje z osnovanjem novih primernih površin in s tem obenem tudi za življenje ljudi. Odnos okolje – divjad – človek je vendar povezan! Predvsem pa mora biti naša skrb za ustrezno lvske organiziranost, za njeno prepoznavnost in ohranjanje lvske navade, šeg in običajev, skratka v odnosu do okolja in naše učinkovite odzivnosti na nove spremembe.

Prva naloga novega vodstva bo ponovna postavitev ustreznosti organiziranosti delovanja lvske zveze na obeh nivojih, tudi na vseh treh nivojih, in to kot strateški, taktični in operativni nivo. Nujno je treba povezati vlogo in naloge med LZS in LD, pri tem pa upoštevati različnost strokovne od društvene dejavnosti lvske organizacije ter nujnost ustreznega povezovanja ene in druge v dobro lovstva.

Na kaj moramo biti pozorni pri snovanju sprememb zakonodaje?

Če smo bili nekaj časa previdno zadovoljni s sprejetjem novega Zakona o divjadi in lovstvu (ZDLov-1) in smo se v glavnem ukvarjali sami s seboj, z našo notranjo organizacijo in ne s priznavanjem preostale zakonodaje, pa tudi s centralizacijo naše krovne organizacije, nas zdaj pričakovano preseneča nova vsebina osnutka Zakona o divjadi in lovstvu, ki se poraja.

Zdaj bo treba strniti res vse sile, znanje, strokovnost in društveno dejavnost ter tudi z lobiranjem in dokazovanjem povedati, da smo le stanovska organizacija, in sicer z namenom, da dosežemo konsenz med sedanjo vsebino lvskega zakona in pretečim

osnutkom, ki je že v parlamentu.

Predvsem pa moramo biti pozorni na oblikovanje besedila, ki opredeljuje podeljevanje koncesije za trajno gospodarjenje v loviščih; vrednost te koncesije in plače-

vanje le te; opredelitev do javnega in zasebnega lovišča **in še posebno, kaj to pomeni za zdajšnjo obliko delovanja lovske organizacije in v prihodnje!**

*Marjan Malek,
LD Starše*

Je vsiljeno res najboljšo?

Ob prebiranju glasila Lovec, 1/2006, lahko ugotovimo, da se v pretežni meri ukvarjamo z istimi zadevami. Lahko bi trdili, da se pri prihodnji organiziranosti slovenskega lovstva srečujemo zgolj s preživelimi idejami posameznikov, ki si tudi v prihodnje želijo zagotoviti neomajno vladanje in lovstvo krojiti po svoji meri in okusu, različna mnenja, predloge in argumente pa zavračajo.

Kako drugače naj bi razumeli stvari, ko pa dejanja nekaterih posameznikov vztrajno dokazujejo, da si prizadevajo za ohranjanje položajev in pridobljenega. Iz več delov države prihajajo informacije o razprtijah znotraj obstoječih območnih zvez, kar se dogaja tudi pri nas v Obalno-Kraški zvezi lovske družin – Koper.

Pri nas so velika nasprotovanja predvsem zaradi nespoštovanja Pravil in Pravilnika o finančnem poslovanju, zaradi samovolje in prekoračitve pooblastil. Vse to je privedlo do velike nelikvidnosti in nekajmilijonske izgube pri poslovanju. Vsa leta sedanjega vodstva so bili stroški po finančnem načrtu prekoračeni brez odobritve upravnega odbora. Leta 2005 je zveza poslovala, ne da bi imela odobren finančni načrt. Določila Pravil, drugih aktov in sklepov se ne izjavi in ne spoštuje, kadar gre za interes vodstva. Nekoč eminentna lovska zveza ostaja brez zelo uspešnega lovskega pevskega zbo-

ra, ki se je moral, če želi še delovati, organizirati kot društvo; enako se je zgodilo s kinologi in strelci.

Predstavniki osmih lovske družin, v katerih nas je več kot 500 članov, smo sklenili, da sedanjemu vodstvu ne zapramo več, predvsem zaradi govoric o razprodaji nepremičnin, rezultatov poslovanja in načina vodenja območne lovske zveze. Zaradi finančnega stanja v Obalno-Kraški ZLD – Koper smo izrazili željo, da bi članarino LZS nakazali neposredno na transakcijski račun Lovske zveze Slovenije. Naša odločitev je povzročila plaz obtožb, negodovanj in nasprotovanj, osebnih zamer in celo grožnje. Razumemo, da tudi ne more biti drugače, saj v začasem organu Lovske zveze Slovenije sedi, soodloča in kroji našo usodo človek, ki je obenem tudi predsednik Obalno-Kraške ZLD – Koper.

Presenečeni smo bili tudi nad sklepi začasnega vodstva Lovske zveze Slovenije, ki je prepovedalo plačilo članarine neposredno na njen račun ter zahtevalo, da je posrednik plačila območna lovska zveza. Drugo presenečenje pa je sledilo, ko smo prejeli naslednji dopis, da lovske družine lahko same poravnajo članarino LZS, vendar morajo z območno lovsko zvezo skleniti poravnavo glede medsebojnih obveznosti. Kakšne obveznosti? Komentar o vodenju zveze in poznavanju predpisov v našem primeru najbrž ni potreben.

Zaradi takih zadev smo bili prisiljeni, da ponovno oživimo nekdanjo Lovsko zvezo Koper, čeprav ostajamo obenem tudi člani Obalno-Kraške ZLD Koper. Potrebna je zaščita nepremičnin, ki so še vedno v lasti Lovske zveze Koper.

Izredni občni zbor Lovske zveze Slovenije, ki je bil 10. 12. 2005 v Celju, je potekal brez vednosti lovcev istrskega območja, ki šteje več kot 500 lovcev. Predsednik Obalno-Kraške ZLD – Koper je samovoljno določil delegate, člane izvršnega odbora zveze, ki po Pravilih nimajo nobenih pooblastil. Še več, na OZ v Celje je kot delegata povabil človeka, ki v matični lovske družini že več kot tri leta ne prihaja na sestanke, ne sodeluje v nobeni aktivnosti in v svoji LD članov ne seznanja o stališčih in dogajanju na zvezi.

Obtožbe, da razbijamo sedanjo organiziranost, ne držijo, saj nobena LD še ni izstopila iz Obalno-Kraške zveze lovske družin. Pisno pa smo zahtevali, da sedanje vodstvo odstopi in dokazovali, da sklepi upravnega odbora zadnje seje zaradi nesklepčnosti niso veljavni, kar je razvidno iz liste prisotnih. Nadzorni odbor je predsednikova » lutka«, kar dokazuje, da ni imel poguma podati pisnega poročila in pri sklepanju predlagati o poslovanju Obalno-Kraške ZLD – Koper in ob sprejemanju zaključnega računa leta 2004 nujne ukrepe.

V lovstvu je zdaj veliko težav. Ocenjujemo, da je vse preveč tistih, ki se želijo ugnezditi na stolčke, pri tem pa se ne zavedajo, da vsaka funkcija prinaša tudi obveznost in odgovornost. Čas enoumja, strahovladanja in neodgovornega opravljanja funkcij je preteklost, tudi za lovstvo, in s tem se je treba sprijazniti! Komu pripada resnično mesto v najvišjih organih društva (LD), območne lovske zveze in Lovske zveze Slovenije verjetno najbolj vedo lovci matičnih lovske družin, vse druge želje in appetite pa je treba izključiti.

Vodstvo Obalno-Kraške ZLD – Koper pa, namesto da bi se ukvarjalo s problemi, kako poravnati izgubo in rešiti problem nelikvidnosti, se ukvarja, kako za vsako ceno onemogočiti ponovno oživitve Lovske zveze Koper. Pri tem ima vso podporo začasnega vodstva Lovske zveze Slovenije. Po določilih Zakona o društvih tudi za lovce velja ustavna pravica o svobodi združevanja. Morda kdo želi dokazati nasprotno!?

Naj spomnim na dopis Inštituta za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani z naslovom *Izvrševanje javnih pooblastil s strani Lovske zveze Slovenije*, ki ga je LZS prejela 20. 12. 2004 (št., LZS/242). Naj citiram 4. poglavje, točko a): »*Lovske družine imajo neposredno na podlagi Ustave in na podlagi Zakona o društvih pravico do ustanovitve območnih zvez lovske družin, ki se nato povezujejo v Zvezo lovske družin Slovenije, čeprav ZDLov območnih zvez lovske družin ne predvideva.*«

Če to mnenje v nadaljnjih postopkih pred upravnimi organi in sodišči ne bo upoštevano, bo treba proti ZDLov oziroma njegovim določbam o organiziranju lovstva sprožiti ustavni spor.

Smo spet bolj papeški od papeža?

Območne lovske zveze so z ustanovitvijo OZUL očitno izgubile prvotni organizacijski pomen. Po toči zvoniti je žal prepozno. S tem pa ni rečeno, da lovske družine nimajo drugih skupnih interesov, ki bi jih lahko uresničevale skupaj v okviru območne lovske zveze, kar omogoča Zakon o društvih.

Vodstvom vseh območnih zvez svetujemo, naj spoštujejo predpise, sprejemajo odločitve na temelju strokovnih argumentov in oblikujejo pogoje za sodobno in učinkovito organiziranost. Pri vsem pa je bistveno, da se takoj preneha s kategoričnim izključevanjem drugače mislečih!

*V imenu članic oživljene
Lovske zveze Koper
Aljoz Rožman*

Odgovor:

Stališče Izvršnega odbora OK ZLD Koper na vsebino javnega pisma z naslovom **Je vsiljeno res najboljše?**, ki ga je 25. 1. 2006 uredništvu Lovca poslal **Alojz Rožman** z zahtevo, naj ga objavi v Lovcu, je naslednje:

Izvršni odbor OK ZLD Koper se je sestel 2. 2. 2006 in pod točko Razno obravnaval tudi vsebino omenjenega pisma Alojza Rožmana, ki je bilo poslano v objavo uredništvu revije Lovec. Prisotni člani IO so menili, da je v pismu navedenih toliko neresnic, da je treba nanje javno odgovoriti.

V pismu so zapisane trditve, ki se nanašajo na finančna vprašanja OK ZLD Koper, vprašanja glede plačila članarine za leto 2006, trditve o načinu delegiranja delegatov za izredni OZ LZS, ki je bil v Celju 10.12.2005, ter nekatere vprašanja, povezana z organiziranjem lovcev.

Kar zadeva finančno poslovanje OK ZLD Koper, so na voljo vse listine, na podlagi katerih so zabeleženi poslovni dogodki v prejšnjih obdobjih. Gospodu Rožmanu, ki je pismo podpisal najprej, pa tudi vsem drugim, so na vpogled vsi podatki o poslovanju, ki je potekalo na podlagi sprejetih sklepov IO, UO in NO OK ZLD Koper.

Čista laž je trditev, da se razprodajajo nepremičnine Zveze, saj bi jih bilo zelo težko prodati, ker zanje ni urejeno niti zemljiškoknjižno stanje. O samem finančnem stanju, posebno kar zadeva očitano nelikvidnost in milijonske izgube, ki so bile in so še posledica obratovanja Fazanerije, pa bi prav podpisani A. Rožman moral vedeti več in predvsem navesti točne podatke glede na to, da je bil do avgusta 2005 predsednik Finančne komisije in član IO Zveze, zadolžen za finančno področje.

Posebej pa bi člani NO radi odgovorili na trditve, da so zgolj predsednikova lutka. Prej je pravo stanje obratno, saj je NO skupaj s Finančno komisijo obravnaval finančna

poročila za minula leta na podlagi stališč in strokovnih mnenj, ki jih je posredoval, noben drug kot podpisani, g. Rožman. Kdo je zdaj komu lutka, g. Rožman!?

Naslednji sklop vprašanj je povezan z organiziranjem lovstva na Slovenskem. Lovci plačujejo članarino na podlagi veljavnih Pravil LZS. Takšno je bilo tudi stališče UO LZS, ki je deloval po preteku mandata v drugi polovici leta 2005. Sklep je potrdil tudi Začasni organ upravljanja LZS, ki ga je imenoval OZ LZS 10. 12. 2005.

Tisti, ki pozna pravna pravila in veljavne predpise, potem ve, kakšen je način plačevanja članarine LZS. Plačilo članskega prispevka območnim zvezam pa je urejeno v skladu s pogodbo oz. s Pravili zvez.

Obveznost vsakega člana je, da pozna in spoštuje pravila delovanja zveze, katere član je. Kakšno je stališče A. Rožmana, tega ne vemo. V 16. členu Pravil OK ZLD Koper piše, da voli OZ delegate za OZ LZS. Na podlagi tega člana je OZ sprejel sklep, da so vsakokratni člani IO delegati za OZ LZS, kar je bil tudi g. Rožman, dokler je bil član IO OK ZLD Koper.

Nihče nima pravice omejevati združevanja članov društev. Lovske družine se po določilih Zakona o društvih

združijo v zvezo društev zaradi skupno izražene volje. Le-ta mora biti potrjena na OZ lovske družine in takšne odločitve zastopnik LD lahko prenaša naprej. Člani LD volijo svoje predstavnike na demokratski način in v skladu s Pravili in jih lahko tudi zamenjajo, če menijo, da svojega dela ne opravljajo pravilno. Ali vam je kdo to pravico odrekel?

Čeprav na koncu, vendar ne nazadnje, bi lahko ponovno odgovorili podpisanemu o njegovem stališču glede OZUL-a. Kot mnogim tudi njemu OZUL pomeni nadomestilo za območno lovsko zvezo, kar pa absolutno ne drži, saj je Zdlov-1 jasno opredelil vlogo OZUL, Zakon o društvih pa navaja pogoje za organiziranje in delo LD kot društev. Obeh vsebin nikakor ne smemo mešati.

Naše stališče je, da bi bilo treba različne poglede na organiziranost lovstva na Obali, Krasu in Brkinih reševati strpno in v dogovoru, kar pa, kot kaže, v tem trenutku ni mogoče. Sam kot predsednik UO želim novemu vodstvu zvez lovske družin na tem območju trezno glavo in dober spomin pri reševanju sodelovanja v prihodnje.

*Predsednik UO
Danilo Perdec
Predsednik NO
Robert Sila*

tivnosti za prihodnjo območno organiziranost prilagodili potrditvi nove organiziranosti LZS, ki je bila po sklepu Upravnega odbora LZS predvidena najpozneje decembra 2005. Na Občnem zboru ZLD Gorenjske, ki je bil 15. 11. 2005, smo predlog naše nove organiziranosti umaknili z dnevnega reda, in to zato, ker LZS ni v predvidenem roku pripravila predloga nove organiziranosti lovstva v Sloveniji in ker Vlada republike Slovenije ni sprejela vseh podzakonskih aktov, povezanih z Zakonom o divjadi in lovstvu. Tako zakon še vedno ni uveljavljen v celoti. Na Občnem zboru pa smo sprejeli sklep, da ZLD Gorenjske še naprej deluje po veljavnih PRAVILIH s tem, da se LD odločijo o prihodnjem članstvu v naši Zvezi. Do danes nas ni še nobena članica obvestila o morebitnem izstopu, res pa je, da od 28 članic 4 lovske družine še niso poravnale članarine za našo Zvezo za letos.

Članki (mnenja in predlogi), ki so bili objavljeni v glasilu Lovec na temo nove organiziranosti lovstva in katerih avtorji so z območja ZLD Gorenjske, so v njih predstavljali poglede in stališča v svojem imenu in ne v imenu Zveze lovske družin Gorenjske.

*Jože Sever,
predsednik ZLD Gorenjske*

Nismo zagovorniki centralističnega koncepta

V Lovcu, 2/06, na str. 65, je v članku Namesto revolucije le evolucija avtor **Franc Koščak** Zvezo lovske družin Gorenjske navedel med najvidnejši zagovorniki centralističnega koncepta organiziranosti lovstva v Sloveniji.

Takšna trditev je napačna in je v nasprotju s sklepi organov naše Zveze, saj smo že na Občnem zboru 31. 3. 2004

sprejeli sklep (citiram): »Občni zbor podpira organiziranost lovstva po območnih zvezah tudi v bodoče in daje osnutek nove organiziranosti lovstva po predlogu Upravnega odbora LZS v obravnavo članicam Zveze.« Pozneje smo imenovali tudi posebno delovno komisijo za pripravo predloga prihodnje organiziranosti lovstva na našem območju. Časovno smo naše ak-

Izjava

Ker sem v Lovcu, 2/06, na str. 65, v članku Namesto revolucije le evolucija, ki ga je napisal lovski tovariš **Franc Koščak** okvalificiran kot revolucionar in centralist, javno odstopam od kandidature za člana Upravnega odbora Lovske zveze Slovenije. V naslednji številki revije Lovec bom pojasnil svoje poglede na prihodnjo organiziranost lovstva v Sloveniji.

*13. 2. 2006
Vojko Šemrov
Hotrščica*

Območna združenja upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom – opredelitev njihovega pravnega statusa

Pravna oseba ima, kot eden od najpomembnejših pravnih institutov, dve temeljni značilnosti: pravna oseba je pravni subjekt, ustanovitev pa je mogoča le s pravnim aktom. Še vedno zelo na splošno je treba poudariti, da pravna teorija opozarja na tri bistvene elemente, ki morajo biti zagotovljeni, da neko združenje pridobi lastnost pravne osebe. Ti elementi so:

- **personalni in (ali) stvarni substrat, s čimer razumemo osebe (člani, državljani, občani, družbeniki), ki so lahko člani pravne osebe in (ali) premoženje, ki je premoženjska podlaga pravne osebe;**
- **obstoj namena, za katerega je pravna oseba ustanovljena ter**
- **organi, s pomočjo katerih pravna oseba vstopa v pravna razmerja.**

Območna združenja upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom (v nadaljevanju OZUL) izpolnjujejo vse tri

elemente, a se pri natančnejši analizi statusnih vprašanj OZUL iz 67. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/2004 – v nadaljevanju: ZDLov-1) stvari zapletejo. Tudi na področju pravnih oseb teorija pozna dihotomijo javnega in zasebnega, kar pomeni, da pravne osebe delimo na pravne osebe javnega prava in pravne osebe zasebnega prava. Zato je treba najprej odgovoriti na vprašanje, ali »organizacijska oblika« iz 67. člena ZDLov-1 sodi v javno ali zasebno področje. Odgovor na to vprašanje je še bolj zahteven, zato se vanj ne bom spuščal, temveč bom v nadaljevanju skušal le analizirati sklepe, do katerih pridemo z uvrstitvijo OZUL v eno ali drugo področje.

1. OZUL kot pravna oseba zasebnega prava

V primeru, da OZUL uvrstimo v za-

sebno področje, je odgovor na v uvodu postavljeno vprašanje jasen in preprost. Tako v tujih pravnih redih kot tudi v naši ureditvi za pravne osebe zasebnega prava dosledno velja načelo »*numerus clausus*«. Izbira možnih vrst pravnih oseb je v skladu s tem načelom omejena, kar pomeni, da lahko ustanovitelj pravno osebo zasebnega prava ustanovi le, če pravni red tako ustanovitev izrecno dopušča in ureja. Z drugimi besedami, ustanovitelj pravne osebe zasebnega prava mora obvezno izbrati eno od obstoječih oblik pravne osebe.

Pravni red Republike Slovenije ne pozna OZUL kot pravne osebe zasebnega prava. Prav tako po mojem mnenju ni mogoče uporabiti katere od drugih obstoječih oblik pravnih oseb zasebnega prava, ki jih omogoča naše pozitivno pravo. Tako bi prišla v poštev ustanovitve OZUL kot društva ali kot zveze društev, ki sta značilni pravni osebi zaseb-

nega prava. V obeh primerih pa je treba ugotoviti, da niso izpolnjeni nekateri temeljni pogoji za tako statusno oblikovanje. Društvo je med drugim združenje fizičnih oseb ter prostovoljno združenje teh oseb (člen 1/I Zakona o društvih – Uradni list RS, št. 60/95 in nasl. – v nadaljevanju: Zdru), zveza društev pa je tudi prostovoljno združenje, to pot društev (člen 11 Zdru). OZUL je obvezno, torej neprostovoljno združenje lovskih družin in javnih zavodov, kar pomeni, da niso izpolnjeni pogoji ne za eno in ne za drugo obliko organiziranja kot pravne osebe zasebnega prava.

2. OZUL kot pravna oseba javnega prava

Bistveno težji pa je odgovor v primeru, če poskušamo ugotoviti, ali OZUL ni morebiti pravna oseba javnega prava. Tudi tu velja prej omenjeno načelo »*numerus clausus*«, vendar tuja in naša pravna teorija poznata in priznavata izjeme od tega načela.

Tudi v tem primeru lahko določeni »osebi« podeli lastnost pravne osebe javnega prava že zakon, česar pa ZDLov-1 ni storil. V vseh drugih primerih je status take »osebe« treba presojeti s pomočjo določil, ki jih določa pravna teorija. Ta navaja naslednja določila:

- ustanovitveni akt,
- ustanovitelj je pravna oseba javnega prava,
- izvajanje javnih pooblastil,
- obvezno članstvo,
- obvezen obstoj,
- izvajanje javnih nalog,
- uporabo prisilnih sredstev,
- vpliv države na upravljanje in
- druga pomožna določila.

Navedena določila teorije je torej treba primerjati z ureditvijo v 67. členu ZDLov-1 pa tudi z ureditvijo v podzakonskih aktih ter aktih samih OZUL. Pri tem najprej navajam tista določila, za katera menim, da so v prid OZUL kot pravni osebi, nato pa navajam tista, za katera menim, da so v prid sklepu, da OZUL ni pravna oseba javnega prava.

2.1. Ustanovitveni akt

Ustanovitveni akt je po mnenju teorije temeljni element opredelitve pravne osebe. Pri pravnih osebah javnega prava mora biti ustanovitveni akt zakon, uredba, odlok ali kateri koli drug akt oblastne narave. Po mojem mnenju je v primeru OZUL ta pogoj izpolnjen, saj je ustanovitveni akt že ZDLov-1, ki je določil obvezno združevanje upravljavcev lovišč ter lovišč s posebnim namenom. Vsaj v materialnem pomenu je z določitvijo obveznosti združevanja že v zakonu prvi pogoj torej izpolnjen.

Za začetek delovanja OZUL zato ni treba sprejeti posebnega ustanovitvenega akta, temveč se morajo upravljavci lovišč ter lovišč s posebnim namenom le sporazumeti, katere skupne naloge bodo opravljali, kako jih bodo financirali ter kakšen bo način dela organov OZUL.

2.2. Ustanovitelj je pravna oseba javnega prava

Če sprejmemo trditev, da je ustanovitveni akt zakon, je ustanovitelj OZUL država kot značilna pravna oseba javnega prava, s čimer je izpolnjen tudi drugi pogoj, ki govori v prid OZUL kot pravni osebi javnega prava.

Naj na tem mestu kot zanimivost omenim, da so se ravno zagovorniki OZUL kot pravnih oseb ujeli v pravno past. V želji po potrditvi OZUL kot pravnih oseb so sprejemali pravila oziroma njim podobne ustanovitvene akte. V tem primeru pa so vsaj v formalnem pogledu ustanovitelji OZUL upravljavci lovišč ter lovišč s posebnim namenom, s čimer ni izpolnjena niti prva niti drugo določilo za priznanje OZUL kot pravne osebe javnega prava.

2.3. Izvajanje javnih pooblastil

Pravni teoretiki imajo sicer različna mnenja o tem, kakšno težo dati izvajanju javnih pooblastil. Javno pooblastilo namreč lahko izvajajo tudi pravne osebe zasebnega prava, pa tudi fizične osebe. Res pa je, da četrti odstavek 67. člena ZDLov-1 določa temeljne pristojnosti izvršilnega organa OZUL. Vse te naloge pa se po četrti alineji prvega odstavka 22. člena istega zakona opravljajo kot javno pooblastilo.

2.4. Obvezno članstvo in obvezen obstoj

V primeru OZUL je izpolnjen tudi pogoj obveznega članstva ter obveznega obstoja. Obe določili izhajata že iz ZDLov-1, zato ju ni treba razlagati posebej.

2.5 Izvajanje javnih nalog

Po mnenju teorije je pomembno določilo tudi »izvajanje državnih (oblastnih) nalog oziroma izvajanje javnih nalog v oblastni vlogi«. Pri tem ne gre za samo izvajanje javnih nalog, ki jih ZDLov-1 sicer obravnava in natančno ureja. Bistveno je izvajanje teh nalog kot oblastnih nalog. Tega določila pa vsaj po mojem mnenju ni mogoče izluščiti iz ZDLov-1.

2.6. Uporaba prisilnih sredstev

Če se postavimo na stališče, da OZUL sicer opravljajo javne naloge, vendar se te ne izvajajo v oblastni vlogi, ne moremo govoriti, da bi OZUL imeli na voljo kakršne koli prisilne ukrepe, s katerimi bi sankcionirali nespoštovanje predpisov s področja, za katerega so pristojni.

2.7. Vpliv države na upravljanje

Iz pozitivne ureditve OZUL v ZDLov-1 tudi ni mogoče razbrati dokazov, na podlagi katerih bi lahko sklepali o kakršnem koli omembnem vrednem vplivu države na njihovo upravljanje.

V nadaljevanju se ne spuščam v obravnavo nekaterih dodatnih določil za določanje statusa pravnih oseb javnega prava, ki sicer potrjujejo stališče, da OZUL ni pravna oseba javnega prava, vendar so od statusa OZUL tako oddaljeni, da njihova obravnava tudi ni več smiselna. Naj samo navedem, da bi bila ena od takih določil lahko vezanost OZUL na predpise o javnih naročilih.

Za jasnejšo podobo obravnavane tematike je treba dodati še nekaj. Državni zbor Republike Slovenije lahko z zakonom ustanovi neko novo pravno osebo, torej pravno osebo *sui generis*, vendar mora po mnenju pravne teorije, v tem primeru zakonodajalec, urediti vsa vprašanja, povezana z ustanovitvijo, delovanjem ter prenehanjem take pravne osebe, saj je le na tak način taka pravna oseba sposobna za normalno pravno življenje. Ustanavljanje takih pravnih oseb, čeprav z vsemi naštetimi elementi, pa naj bi bilo kljub temu po mnenju teorije izjema. Državni zbor Republike Slovenije je v preteklosti že ustanovil več takih pravnih oseb, pri čemer pa je že z zakonom uredil vsa bistvena vprašanja njihove ustanovitve in delovanja.

3. OZUL kot »društvu podobna oblika brez pravne osebnosti«

Glede na navedeno se po mojem mnenju OZUL približuje nečemu, kar teorija imenuje »društvo brez pravne osebnosti« oziroma »društvu podobna oblika brez pravne osebnosti«. Take oblike poznajo nekateri tuji pravni redi. Njihovi temeljni značilnosti sta dejstvo, da nimajo poslovne sposobnosti in da niso vpisani v register.

V pozitivnem pravu Republike Slovenije taka združenja niso urejena. To pa seveda ne pomeni, da niso dovoljena in da jih ni. Menim celo, da je ravno tako obliko prinesel 67. člen ZDLov-1, saj

OZUL ne podeljuje izrecno pravne osebnosti in jih s tem prikraja tudi za poslovno sposobnost, ne predvideva pa tudi njihovega vpisa v kakršen koli register.

4. Analize ureditve OZUL v ZDLov-1

Podoben je tudi zaključek pri analizi ureditve OZUL, kot jo določa 67. člen ZDLov-1. Zakon najprej ne ustanavlja OZUL v taki ali drugačni obliki, temveč **določa le obvezno združevanje upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom**. Poudarek torej ni na ustanovitvi OZUL, temveč na obveznem združevanju upravljavcev, s čimer je zakonodajalec želel doseči usklajeno izvajanje tistih nalog, ki so skupne vsem upravljavcem znotraj posameznega lovskoupjavskega območja. Združevanje je torej predpisano le zato, da je zagotovljeno sodelovanje upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom.

Opozoriti je treba tudi na prvo alinejo četrtega odstavka 67. člena ZDLov-1, ki

se sicer nanaša le na izvršilni organ OZUL. Iz te norme je jasno razvidno, da vse, kar počne ta organ glede divjadi in lovstva, počne **v imenu in za račun** članov združenja, torej upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom. Zakonodajalec torej ni imel namena ustanoviti nekega novega subjekta, ki bi mu podelil izvirne, samostojne naloge na nivoju OZUL. Želel je le zagotoviti usklajeno izvajanje določenih širših nalog, ki v skladu z zakonom nedvoumno pripadajo le upravljavcem lovišč in lovišč s posebnim namenom.

Tej filozofiji sledi tudi način financiranja, po katerem so glavni in praktično edini vir za financiranje OZUL prispevki članov, torej prispevki upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom. Zakon ne predvideva, da bi OZUL imel(i) neko samostojno premoženje, temveč govori le o **»pokrivanju stroškov«**, ki so potrebni za financiranje tekočih nalog OZUL.

In ne nazadnje: tudi iz primerjave sedanjih ureditev z ureditvijo v derogira-

nem zakonu o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč je razvidno, da je sedanji OZUL **»povezava«**, ki je organizacijsko pa tudi vsebinsko **»srodna nekdanjim lovskogojitvenim območjem (LGO)«**, ki prav tako niso imela pravne osebnosti. Z določitvijo OZUL je zakonodajalec želel doseči podobne cilje, ki so bili izhodišče za ustanavljanje lovskogojitvenih območij, le da jim je dal drugačno, času primerno poimenovanje.

Prispevek sicer obravnava tematiko, ki v tem trenutku še ni aktualna. Bo pa postala aktualna z ustanovitvijo lovišč v skladu z določili ZDLov-1, torej s podelitvijo koncesije za trajnostno gospodarjenje z divjadjo v loviščih ter z določitvijo upravljavcev. Sedanje lovske družine le nadaljujejo z upravljanjem z lovišči v skladu z drugim odstavkom 81. člena ZDLov-1 v prehodnem obdobju in po mojem mnenju še niso upravljavke v skladu z Zakonom o divjadi in lovu.

Goran Šuler

DVANAJST MESECEV V PRAŠIČJEM REVIRJU (XI.)

MAREC – Spet kalužanje – Čas za popravilo razritin – Izrazita potreba po živalskih beljakovinah – Poskrbeti za založenost krmišč in solnic – Odstrel preusmeriti na travnike in pašnike

Dnevi so vse daljši in noči milejše, začenja se odjuge. Marsikje so tla že povsem kopna. Vse daljši in topli sončni dnevi počasi odvajajo tla in tudi kaluže na senčnih straneh. S toplejšim vremenom se vračajo številni zunanji zajedavci, kar spodbudi kalužanje. V lovišču je vedno več dela. Iz kaluž je treba odstraniti vejve, kamenje in vse, kar bi motilo dobro počutje pri kalužanju. Novo kalužo najlažje uredimo tako, da v naravno vdolbino natrosimo z zemljo pomešano sol in nekaj pesti koruze. Ker tudi divji prašiči v času menjave dlake potrebujejo več rudninskih snovi oziroma natrija, taka mesta najdejo razmeroma hitro. Uporabiti pa moramo mleto sol, saj divji prašiči kose kamene soli odnesejo v bližnjo goščavo, daleč od naših oči.

V tem mesecu se lotimo tudi urejanja razritih travnikov in pašnikov. Na manjših površinah razrito rušo obračamo z vilami in jo dobro

pohodimo. Take površine lahko tudi pognojimo s hlevskim ali mineralnim gnojem. Trava se bo razrasla brez posledic in mučnih preprirov s kmeti. Večjih površin pa ne bomo mogli urediti brez bran ali mulčarjev.

Če razmere dopuščajo, preorjemo krmne njive, na katerih bi sicer do setve rasel plevel, ki ga uspešno zatiramo tudi z brananjem. Izkopan topinambur razpeljemo po krmiščih ali pa ga na vlažnem mestu hranimo za zasaditev novih površin.

V dolgih zimskih mesecih so naravni prehranski viri postali pičli in enolični. Sveže mlado popje, poleg tega pa tudi črvi, ličinke in podobno, kar vse se iz globljih, zimskih plasti seli tik pod rušo, so dobrodošel priboljšek.

Od bukanja izčrpani merjasci in breje in tudi vodeče svinje nujno potrebujejo ter tudi iščejo živalske beljakovine. V tem času lahko nastanejo obsežne škode zaradi ritja. Čeprav jih ne moremo

Foto: M. Cerar – Diana

povsem preprečiti, morajo biti v tem času bogato in raznovrstno založena krmišča. To velja tudi za solnice.

Konec meseca se mlajši merjasci že postopno obarva-

jo. Na krmiščih mora biti prepovedan vsak odstrel. Težišče lova preusmerimo na travnike in pašnike.

(Konec)
Blaž Krže

Kakovost jelenjadi na Slovenskem nekoč

S spremembami v okolju in posledično v populacijah divjadi se spreminjajo tudi značilnosti posameznih živali in populacije kot celote. Spremembe se odražajo v telesni velikosti, zdravstvenem stanju, stopnji rodnosti (natalitete) in smrtnosti (mortalitete), prostorski porazdelitvi in tudi drugih značilnostih. Kakovost jelenjadi se najpogosteje izraža s telesno velikostjo, telesno maso ter z maso in velikostjo rogovja pri jelenih. Med lovci se kakovost jelenjadi pogosto pojmuje kot kakovost posameznih živali, predvsem glede na njihovo telesno velikost in moč rogovja, izraženo s številom točk CIC.

Tudi kakovost slovenske jelenjadi se spreminja v času in prostoru. Zato je ugotavljanje različnih kazalnikov njene kakovosti v različnih časovnih obdobjih pomemben pripomoček pri ugotavljanju stanja in določanju ukrepov pri upravljanju s populacijami. Valentinčič (1958) navaja, da je treba pri vprašanju, kakšna je jelenjad v Sloveniji, nameniti posebno pozornost jelenjadi dveh velikih območij, in sicer snežniško-krimsko-kočevskega in jelendolsko-kokrškega območja. Ker je v zadnjih desetletjih jelenjad poselila večji del Slovenije, je treba kakovosti naše jelenjadi nameniti pozornost v vseh lovskoupravljalških območjih. O tem pa bomo pisali prihodnjič v posebnem prispevku.

Jelenjad je že od nekdaj naseljevala gozdove na prostoru zdajšnje Slovenije. Glede na zakonodajo, ki ji je določala lovno dobo in v kateri so bila tudi določila glede škod od jelenjadi, je razvidno, da je bila precej številna. O pogostosti jelenjadi v Sloveniji priča tudi Janez Vajkard Valvasor v III. zvezku svojega dela Slava Vojvodine Kranjske, kjer med drugim piše, da je jelenjad v 17. stoletju živela skoraj v vseh delih tedanje Kranjske, in sicer v Srednji, Gornji in Notranji Kranjski (Valentinčič 1958). Omenja, da »imamo v izobilju rdeče in črne divjačine«. Valvasor tudi navaja, da »na Kranjskem uplenjajo jelene, medvede in vepre težke in velike, da se z divjačino ostalih pokrajin Rimskega cesarstva in Češkega ne morejo primerjati«. Tudi drugi avtorji navajajo uplenitev posameznih večjih primerkov jelenjadi v prejšnjih stoletjih. B. K. (1952) npr. navaja, da je že leta 1874 gozdar planinske graščine v časopisu *Hugosche Jagdzeitung* objavil članek o kapitalnih jelenih graščinskih lovišč, posebno tistih iz lovišča Javornik. Podrobno opisuje jelena šestnajsteraka, ki je bil uplenjen leta

1678 na Javorniku in je tehtal 6 centov in 80 funtov, to je 380 kg. Šivic (1926) npr. navaja za Dolenjsko, da posamezna rogovja, ki so se ohranila po deželi iz starih časov, pričajo, »kako silni so bili jeleni v takratni dobi«. Šašel (1929) omenja, da je bilo v časopisu objavljeno, da ima Albert Jordan iz Draškovca zanimivo lovsko trofejo, veliko rogovje jelena šestnajsteraka, težko 10 kg, ki naj bi bil uplenjen 3. septembra 1823 in je bil zadnji svojega rodu v Gorjancih. Kakšni so bili takrat jeleni, povedo tudi drugi poznejši podatki. (Valentinčič, 1958) npr. piše, da v gozdarsko-lovskem muzeju v Bistri hranijo rogovje jelena s težo 12 kg, ki je bil ustreljen leta 1840 na Travnici pri Ribnici. O posameznih primerkih težkih jelenov so znani podatki iz večjega dela Slovenije.

Notranjska in Kočevska

O težki jelenjadi z velikim (močnim) rogovjem pri jelenih na območju Notranjske in Kočevske pred letom 1848 poročajo številni avtorji. H. (1936) npr. navaja, da bil leta 1935 pri Planini uplenjen jelen dvanajsterak, katerega rogovje je tehtalo (skupaj z lobanjo) 8,20 kg. Desna veja je bila dolga 104, leva 105 cm, obseg rože je meril 28 cm, dolžina nadočnika 47 in 41 cm, razkrcenost pa 116 cm. Tehtal je 200 kg, star pa je bil kakih 16 let. Fabjan (1956/57) poroča, da so prav snežniški gozdovi zibelka vse jelenjadi, ki živi v Sloveniji na desnem bregu Save. Navaja tudi, da so imeli naši domači jeleni izredna rogovja, ki so neredko tehtala prek 12 kg. I. Č. (1926) navaja, da je starejšim poklicnim lovcem znano, da smo v starih časih imeli v Sloveniji precej močno jelenjad, ki pa je izginila zaradi neracionalnega lova. Omenja, da je še leta 1850 grof Lichtenberg v Snežniku ustrelil z grajskega okna nenormalno močnega šestnajsteraka, isto leto pa tudi gozdarski nadupravitelj Brunner močnega šestnajsteraka na Medvedjem travniku. Kapitalno rogovje je bilo obešeno poleg drugih lovskih trofej v snežniškem gradu v spomin. Tudi Fabjan (1956/57) navaja, kako trofejno močna, lepa in težka so bila takrat rogovja jelenov, kar je mogoče videti po dveh trofejah, ki še vedno visita v snežniški graščini. Prvo rogovje je dvaindvajseterak s težo 10,5 kg, drugo je osemnajsterak, ki je težko 11,7 kg. Več odpadlih parov jelenjih vej iz tistega časa, ki so tehtali po 9 kg, so leta 1900 na posebno prošnjo poslali v lovski muzej v Gradec (Fabjan, 1956/57). Po letu 1848 se je številčnost jelenjadi zmanjševala. Fabjan (1956/57) npr. poroča, da je leta 1865 legalno padel zadnji rukajoči jelen na Bičkih lazih na območju Snežnika. Bil je izreden dvanajsterak, njegovo rogovje je

tehtalo 10,15 kg. Ostanki jelenjadi so se zaradi preganjanja umaknili visoko pod vrhove Snežnika. Prostorska razširjenost jelenjadi se je tako skrčila, da so v poznejših letih le še redko opazili stopinje jelenjadi.

Ob koncu 18. stoletja in v začetku 19. so jelenjad ponovno naseljevali v oborah. Fabjan (1956/57) navaja, da je po

Rogovje zadnjega orjaka z Gorjancev (Foto: Nada Jordan, Lovec, 1934)

podrtju snežniške obore princ Schönburg - Waldenburg 30. septembra 1910 uplenil prvega rukajočega jelena v prosti naravi, ki je tehtal 209 kg. Bil je pravilni dvanajsterak, katerega leva veja je bila dolga 112 cm, desna 114 cm, obseg rož je meril 25,5 cm, rogovje pa je tehtalo 8,5 kg. Po Valentinčiču (1958) sta bila leta 1910, po podrtju obore v Snežniku,

Rogovje jelena iz snežniškega gradu (Lovec, 1930)

uplenjena dva jelena: eden na Pogorelčju (dvanajsterak) in drugi na Obrambcu (deseterak, težak 192 kg). Po Valentinčiču (1958) je 13. septembra 1913 lastnik snežniškega gradu Herman Schönburg uplenil kapitalnega štirinajsteraka, ki je bil star 8 let, tehtal je 236 kg, rogovje pa 8,5 kg. Fabjan (1956/57) in Valentinčič (1958) navajata, da so v letih 1911–1918 na snežniškem posestvu uplenili 43 jelenov, 73 košut in 40 telet. Srednja teža rogovja jelenov je bila okrog 5,2 kg, nekaj rogovij pa je bilo zelo močnih: eno je tehtalo 8,5 kg. Najtežji jelen je tehtal 210 kg, povprečna teža jelenov pa je bila okrog 165 kg. Med jeleni sta bila tudi dvaindvajseterak in osemnajsterak.

VI. K. (1924) navaja, da je bilo ob lovskem plesu v dvorani v Ribnici razstavljeno okrog 200 srnjačjih in jelenjih rogovij. Najlepše je bilo rogovje jelena, ki je bil uplenjen pred približno 80 leti. Bilo je last graščaka Rudeža in je pričalo, da so zlati časi jelenjega lova pri nas že minili. Avtor navaja, da jelenjih rogovij uplenjenih jelenov iz zadnjih de-

Jelen s Krme (Lovec, 1932)

setletij na Dolenjskem ni mogoče primerjati s takimi orjaškimi trofejami. Jožkov Ivan (1929) za Ribniško dolino navaja, da so uplenili košuto, ki je tehtala 115 kg.

Gorenjska

Sonnichler (1914) piše, da je bil v edinem ograjenem lovišču v Sloveniji, v Puterhofu (Jelendolu) pri Trziču, leta 1913 uplenjen najmočnejši jelen šestnajsterak, ki ga je 4. oktobra ustrelil gospodar lova (baron Born – op. avt.). Rogovje je tehtalo 8,1 kg, leva veja je merila

1,07 m, desna 1,05 m, nadočniki so bili dolgi 43 cm, obseg vej (rogovil) pod vršički je meril 18 cm, roža 25 cm in razdalja vršičkov 85 cm. Sonnbichler (1936) tudi navaja, da so bili leta 1935 uplenjeni šestnajsterak, štirinajsterak, dva dvanajsteraka in trije deseteraki. Največja teža rogovja je bila 6,2 kg, jelen pa je iztrebljen in brez rogovja tehtal 150 kg. Sonnbichler (1939) omenja, da je bilo leta 1938, kljub slabemu roku, uplenjenih 20 dobrih lovnih jelenov pa tudi nekaj kapitalnih. Skoraj vsa rogovja so tehtala več kot 5 kg, najmočnejša pa 5,75 in 6 kg. Sonnbichler (1940) poroča tudi o kapitalnih izvržkih (odpadlem rogovju – op. avtorja) šestnajsteraka izpod Košute na Gorenjskem, najbrž najmočnejšega jelena tega lovišča. Odpadlo rogovje je tehtalo 3,05 in 2,97 kg.

Anonimus (1929) navaja telesne teže jelenjadi v lovišču družbe Jezersko v Kokri. Močan raztelešen jelen štirinajsterak je tehtal 127 kg, teža stare košute pa je bila 101 kg. Hanzlovsky (1930) ob lovu v Koprški dolini omenja več srečanj z jelenjadjjo, med njimi s košuto, ki naj bi tehtala najmanj 150 kg. V koprških revirjih naj bi bil gorski tip jelenjadi, ki naj bi se od nižinskega razlikoval po krajšem telesu, visokih nogah in vitkejši zunanosti. Navaja, da je rogovje omenjenih jelenov krepko razvito in lepo odprto, toda po večini gladko in slabo grbičavo. Opaženo je bilo, da so konice parožkov nekaterih jelenov trhle in drobljive. To je bilo opaziti tudi na odpadlem rogovju. Jelen, uplenjen v Zabukovcu, je tehtal 162 kg.

Anonimus (1913) navaja, da je časopis *Slovenec* 18. septembra 1913, št. 214, poročal, da sta 12. septembra 1913 Rudolf Resman in Anton Debelak na planini Vodice na Jelovici videla dva krasna jelena; enega je ustrelil Debelak, drugi je ušel. Jelen je tehtal 148 kg. Bizjak (1922), gozdni oskrbnik iz Železnikov, je v malih oglaših ponujal 2 para jelenovih vej (dvanajsteraka in štirinajsteraka) v skupni teži 15 kg za dobro puško tricevko. Iz oglasa ni mogoče razbrati, iz katerega obdobja in od kje izvirata rogovji.

Šušteršič (1947) piše, da so leta 1926 (navaja navedbe Rabiča) naselili jelenjad v Krmi. Izvorno je bila iz Belja, pozneje pa so dobili še enega jelena iz Puterhova (Jelendol) in enega iz Like. Leta 1933 je krmišče obiskovalo več kot 40 živali. Na splošno je ta jelenjad hiral in zlasti rogovje jelenov je bilo slabotno. Nižinski jeleni naj bi slabo prenašali ostro podnebje in hude, več kot dve tretjini leta trajajoče zime. Parožki rogovja so bili trhli. Fabjan (1956/57) in Valentinčič (1958) navajata, da so kljub izdatnemu krmljenju jeleni nosili slabo, blede rogovje, ki je tehtalo le okrog 3 kg.

Preglednica 1:

Primerjava strukture uplenjenih jelenov glede na število parožkov – Snežnik in Jelendol (pred vojno)

Jeleni (rogovje) glede na število parožkov	Snežnik	Jelendol
22-terak	2	
18-terak	8	
16-terak	6	1
14-terak	78	1
12-terak	68	18
10-terak	58	13
8-merak	12	13
6-terak	4	1

Preglednica 3:

Sestava uplenjenih jelenov glede na dolžino vej rogovja – Snežnik (pred vojno)

Kakovost/moč rogovja jelenov glede na dolžino vej	Glav	%
Več kot 120 cm	3	1,0
Od 115 do 120 cm	30	9,0
Od 107 do 115 cm	52	16,0
Od 100 do 107,5 cm	86	26,5
Od 90 do 100 cm	82	25,0
Manj od 90 cm	71	22,5

Preglednica 2:

Primerjava uplenjenih jelenov glede na maso rogovja – Snežnik (primerjava pred vojno in po njej)

Jeleni glede na maso rogovja	Glav – pred vojno	Glav – po vojni
Več kot 9 kg (največ 9,75)	4	2
Od 8,5 do 9 kg	12	–
Od 8 do 8,5	34	–
Od 7,5 do 8 kg	42	–
Od 7 do 7,5 kg	46	4
Od 6 do 7 kg	42	14
Od 5 do 6 kg	40	16
Od 4 do 5 kg	38	9
Od 3 do 4 kg	40	5
Več kot 3 kg	26	–

Preglednica 4:

Primerjava uplenjenih jelenov glede na telesno maso – Snežnik (primerjava pred vojno in po njej)

Kakovost /moč rogovja/ jelenov glede na telesno maso	Glav – pred vojno	Glav – po vojni
223	1	
Od 200 do 222 kg	81	7
od 190 do 200 kg	130	5
od 180 do 190 kg	65	7
pod 180 kg	47	43

Preglednica 5:

Primerjava uplenjene jelenjadi glede na telesno maso – Kokra (primerjava pred vojno in obdobje 2000 do 2004)

Razvojna stopnja	Kilogramov – pred vojno	Kilogramov – obdobje 2000 do 2004
6-teraki	95	78
8-raki do 10-teraki	114	98
12-teraki	127	124
14-teraki	134	136
Košute	73	62
Teleta	32	33

Druga območja Slovenije

Iz prispevkov, objavljenih v glasilu Lovec, je razvidno, da so tudi v drugih delih Slovenije uplenili posamezne močnejše jelene. Benjamin (1951), npr., v prispevku opisuje, kako so leta 1915 v gozdu Orlovšček, med Hotizo in Dolnjo Bistrico, lovili jelena. Uplenjen je bil s šibrami, bil je dvanajsterak, očiščen pa je tehtal 200 kg.

M. Š. (1937) navaja, da je bilo na lovski razstavi v Ljubljani razstavljenih 40 jelenjih rogovij. Med nižinskimi jeleni je bilo najbolje ocenjeno rogovje, ocenjeno z 207,7 CIC točke, dve rogovji od 190 do 199,9 točke in 7 rogovij od 170 do 189,9 točke. Med rogovji gorskih jelenov so bila 3 rogovja ocenjena z več kot 190 točkami, najboljša z 210,5 točke, 4 rogovja od 180 do 189,9 točke in 9 rogovij jelenov od 170 do 189,9 točke. Pogačnik (1938) navaja, da so bile na razstavi v Berlinu tudi jugoslovanske trofeje. Iz naših lovišč je bilo najboljše odlikovano rogovje jelena, trofeja inž. Rudeža, Ribnica, z 216,5 točke. Jelen je bil uplenjen leta 1840. Navaja, naj bi to dokazovalo,

da so se naši predniki ponašali z lepšo (močnejšo) divjadjo kot mi dandanes.

Anonimus (1932) poroča, da so 7. januarja v jurjevskih steljnikih uplenili 4 košute, jelenu pa so prizanesli. Ena izmed uplenjenih košut je očiščena tehtala 120 kg. Župančič (1956) navaja za Zasavje, da so jeleni v tamkajšnjih gozdovih prisotni, a le posamezni ali pa majhne skupine, ki pridejo s Kočevskega ali Notranjskega. Še lani (leta 1955 – op. avt.) so se pasli po njivah okoli Svete gore nad Litijo. Jelen, ki se je po osvoboditvi zadrževal okrog samotne graščine Poganik, je bil ustreljen, tehtal pa je okrog 200 kg. Rogovje z osmimi parožki je tehtalo 7,5 kg. Rant (1961) ugotavlja, da se je parkljasta divjad številčno zelo namnožila, po kakovosti pa je po njegovem mnenju nazadovala.

J. B. (1963) poroča o uplenitvi prvega jelena v lovišču LD Šentvid pri Stični leta 1962. Uplenjen je bil nepravilni dvanajsterak, ki je iztrebljen tehtal 110 kg. Omenja, da so v lovišču še 3 ali 4 prehodni jeleni s košutami, ki delajo precejšnjo škodo na poljščinah.

Merhar (1960) piše, da ima pri Čatežu

zavetje precej številčna skupina jelenjadi. Navaja, da izvira iz kočevskih gozdov in naj bi se skupina za boljšo pašo pomikala vse dlje. Leta 1958 je član LD uplenil prvega jelena na tamkajšnjem območju. Bil je dvanajsterak, rogovje je bilo ocenjeno s 184 točkami, iztrebljen pa je tehtal 202 kg. Leta 1959 je padel drugi jelen, prav tako dvanajsterak, ki je iztrebljen tehtal 230 kg. Navaja tudi, da je vsa jelenjad, ki živi tam, izredno močna.

Marič (1976) navaja, da se je zadnja leta tudi v Prekmurju pojavila jelenjad. Leta 1975 so uplenili močnega šestnajsteraka, ki je iztrebljen tehtal 220 kg.

Primerjava kakovosti slovenske jelenjadi pred 2. svetovno vojno in po njej

V prvih povojnih letih je bil odstrel jelenjadi na splošno maloštevilen, zato nimamo na voljo več podatkov, na podlagi katerih bi mogli presoјati kakovost jelenjadi tistega obdobja. Večji odstrel pa je bil v predvojni Jugoslaviji, vendar kljub temu o kakovosti slovenske jele-

njadi lahko sklepamo le na podlagi podatkov odstrela posameznih živali in iz podatkov celotnega odstrela snežniške jelenjadi v obdobju od 1910 do 1944. V omenjenem obdobju so na Snežniku uplenili 324 jelenov. Valentinčič (1958) je opravil pregled odstrela jelenov za obdobje 1910 do 1944 glede na število parožkov, maso rogovja, dolžino vej in telesno maso. Kot navaja, pregledi kažejo, da nobeno rogovje ni tehtalo 10 kg in nobeden izmed 324 jelenov tudi po teži ni dosegel kakovosti rogovij nekdanje avtohtone jelenjadi. Vse to po njegovem mnenju pomeni, da je bila slovenska jelenjad nekdanj še močnejša. Za obdobje neposredno po 2. svetovni vojni je iz snežniškega lovišča mnogo manj podatkov o kakovosti uplenjenih jelenov. Od leta 1947 do leta 1956 so uplenili 63 jelenov. Valentinčič (1958) na temelju teh podatkov ugotavlja, da se je masa rogovja snežniških jelenov v povojnem času zmanjšala v primerjavi z obdobjem pred vojno. Navaja, da je bila v povojnem času povprečna masa rogovja dobrega jelena od 5 do 6 kg. Primerjavo smo dopolnili še z nekaterimi podatki iz ob-

Foto: K. Schneider

dobja po vojni pa tudi z nekaterimi podatki z območja Jelendola na Gorenjskem.

Iz preglednic je razvidno, da so na Snežniku pred vojno v odstrelu prevladovali jeleni štirinajsteraki, dvanajsteraki in deseteraki. Treba je omeniti, da so pri podatkih v **preglednici 1** za Jelendol upoštevana le leta v obdobju 1930 do 1940, ko je bil odstrel jelenov prikazan tudi glede na razvojno stopnjo. V tistem obdobju je bilo v Jelendolu uplenjenih blizu 140 jelenov, poleg tega pa jih je poginilo več kot 30. Več kot 50 % uplenjenih jelenov v Snežniku je imelo dolžino vej več kot 100 cm. Masa rogovja po vojni uplenjenih jelenov v Snežniku je bila precej manjša od mase rogovja jelenov, uplenjenih pred vojno. Podobna ugotovitev velja tudi za telesno maso.

Na Kočevskem, na območju Gojitvenega lovišča Rog, je bilo po letu 1945 uplenjenih zelo malo jelenov. Jelen, ki je bil uplenjen leta 1947, je bil osemnajsterak z rogovjem, ki tehtal 6,5 kg ter je ocenjeno z 210,43 točke. V Rodinah je bil leta 1954 uplenjen dvanajsterak z rogovjem, težkim 6,5 kg, ocenjen s 197,93 točke. Leta 1950 je bil uplenjen štirinaj-

sterak, ki je iztrebljen tehtal 275 kg, neki drugi jelen pa je tehtal 263 kg. Leta 1955 so uplenili nepravilnega deseteraka, ki je iztrebljen tehtal 214 kg (Valentinčič, 1958).

Tudi za jelene iz Kokre in Jelendola je več podatkov za obdobje pred 2. svetovno vojno kot iz obdobja po njej. Odstrel po vojni je bil mnogo manjši kot pred vojno. Od leta 1907 do leta 1929 so uplenili 266 jelenov in 400 košut ter telet. Valentinčič (1958) ugotavlja, da rogovje nobenega od tedanjih jelenov ni preseglo mase 8,5 kg. Masa rogovja dvanajsterakov, štirinajsterakov in šestnajsterakov je bila od 4,6 do 8,5 kg. Pri jelenih iz 50. let je opaziti podoben pojav kot pri jelenih iz snežniško-kočevskega dela. Telesna masa je ostala podobna, masa rogovja pa se je zmanjšala. Tako je bila telesna masa iztrebljenih jelenov od 120 do 150 kg, masa košut 60 do 80 kg, masa rogovja pa 4 do 6,5 kg. Valentinčič (1958) navaja, da je za rogovja jelenov z območja Karavank poleg slabe telesne mase značilno tudi, da imajo redkokdaj lepo krono in da sivčki (ledniki) niso močni ali pa sploh niso razviti.

Valentinčič (1958) glede na posamez-

ne uplenjene jelene sklepa, da so pohorski jeleni kakovostno slabši od snežniško-kočevskih pa tudi od jelenov iz Karavank, sicer pa je na voljo zelo malo podatkov. Jelen dvanajsterak, ki je bil uplenjen leta 1950 v lovišču LD Podvelka, je neiztrebljen tehtal 170 kg, leta 1951 v istem lovišču uplenjen šesterak pa 140 kg. Večina jelenov v LD Dravograd je tehtala 120 do 150 kg, nekaj pa jih je tehtalo manj kot 100 kg. Rogovje je bilo slabotno. Pred vojno je bil uplenjen 1 dvanajsterak, po vojni pa 2 slaba deseteraka, drugi so imeli manj parožkov. Rogovje leta 1953 uplenjenega dvanajsteraka v LD Puščava iz Lovrenca na Pohorju je tehtalo 2,3 kg, jelena šesteraka, odstreljenega leta 1955, pa 1,7 kg. Iz zbirke odpadlega rogovja na območju iste LD je razvidno, da masa nobenega para vej ne prekorači 3,4 kg.

(Sledi nadaljevanje)

Miran Hafner,
spec. univ. dipl. inž. gozd.
Miran.Hafner@zgs.gov.si

Spisek uporabljenih virov je na voljo pri avtorju.

Preprečevanje in ukrepi proti gamsji garjavi

Za lovce, ki smo zgroženi nad krutostjo gamsjih garij in le pretreseni ter nemočni zremo na poginule ali odstreljene živali, bo morda sprejemljiv kateri od ukrepov, ki so jih že lani sprejeli naši severni sosedje. V posebni izvedeniški delavnici so strokovnjaki narodnega parka Visoke Ture (Hohe Tauern) in predstavniki Salzburger Jägerschaft sestavili posebne **Smernice za preprečevanje in ukrepe proti gamsji garjavi**. Smernice je pregledal in še nekoliko dopolnil strokovni odbor Koroškega lovstva (Kärntner Jägerschaft).

Ker se je garjavi gamsov zelo povečala v območju Karnijskih in Ziljskih Alp ter tudi v Karavankah, so navedene smernice za lovce na gamse, tudi za nas, še posebno pomembne. Zato pri lovu na gamse skušajmo čim bolj slediti vsebini dveh, v Lovcu že objavljenih prispevkov: **Branika Galjota** Ocenjevanje gamsov v naravi (Lovec, 11/2002, str. 505) in **Mirka Skudnika** – Fridla Več pozornosti namenjam gamsu (Lovec, 9/2004, str. 410). Ob vsem tem bi morali poskušati slediti tudi vsebini smernic, ki jih predstavljam v tem zapisu in ki so bile objavljene tudi v lovski reviji der Kärntner Jäger, št. 158 (februar/2005).

Temeljna teza: Boj proti garjavi terja disciplinirano preprečevanje in ukrepanje!

Temeljno načelo ob približevanju bolezni:

Zadržati in preprečiti razširjanje bolezni.

- Na preseljevanje gamsov ne smemo še dodatno vplivati s svojim ravnanjem.
- Zmanjševati moramo tveganje z odstrelom glavnih prenašalcev gamsov, ki se

selijo, ali t. i. gamsov »pohodnikov« (časovno omejeno s pohodom kužne bolezni).

- Gamsi pohodniki so predvidoma mladi gamsi, ki se prostorsko gibljejo vsevprek in na splošno prečkajo osamela območja – cone.

Strategija preprečevanja gamsje garjavi

Kaj je priporočljivo?

- Lovsko uravnavanje številčnosti; t. j., da jo prilagodimo biološki zmogljivosti lovišča (krajevno različno). Ne smemo dopustiti, da se poveča številčnost, ki je bila značilna pred izbruhom bolezni.
- Vzpostaviti in obdržati je treba vrsti primerno socialno sestavo (ustrezna spolna in starostna razmerja), tako da je zagotovljeno zadostno število starejših kozlov in koz.
- Dosleden odstrel telesno šibkih gamsov v vseh starostnih razredih.
- Preprečevati človekov vpliv, ki povečuje koncentracije gamsov.

- Preprečevati vznemirjanje in tudi povečevanje lovne pritiska.

Preventivni ukrepi za preprečevanje garij

- Oceniti zmogljivost življenjskega prostora gamsov.
- Določiti območja, ki nazadujejo, in ugotoviti kje so mirne cone, zavarovani habitati (usmerjanje pohodnikov).
- Dosledno izvrševati številčnosti primeren načrtovan odstrel.
- Zaščititi, ohranjati, srednji starostni razred.
- V čim krajšem času opraviti potreben odstrel.
- Dolgoročno dokumentirati številčnost, odstrel in pogin (še posebno garjavo).
- Na garjavo sumljive primerke evidentirati in pojasniti znake bolezni.
- Raziskati vzroke – dogodke poteka bolezni.
- Pri vseh ukrepih upoštevati tudi alpske kozoroge.

Strategije v času poteka bolezni

Kaj je priporočljivo?

- V okuženih središčih naj bo, če le mogoče, čim manj lovskega pritiska.
- Preprečevati vznemirjanje – motenje.
- V primeru odstrela obolen divjadi v jedru območja bolezni: ne smemo streljati v trop gamsov!
- Izogibati se je treba, da ljudje ne bomo vplivali na povečevanje koncentracije gamsov.
- Lovski ukrepi naj bodo intenzivnejši ob robu (ob strani) središča poteka bolezni, predvsem v predelih lovišča, ki so manj ugodni za divjad.
- Vzpostavitev razredčenih območij 'razmejevalne cone' s posegom predvsem v razred mlajših.

Ukrepi v času kužne bolezni

- Priprava informacijske osnove, ki naj bi zajemala celotno pokrajino.
- Tekoče opazovanje in informiranje javnosti (lovci, turisti, prebivalstvo, planinske organizacije, narodni parki).
- Obsežno usklajevanje ukrepov pri zatiranju bolezni.
- Nobenega lovskega pritiska ne sme biti v okuženih središčih, nobenih strelav v trop ...
- Garjave in garjavo sumljive posameznike je treba dosledno odstreliti tudi v času lovopusta.
- Intenzivnejši odstrel ob robu (ob strani) središča bolezni, predvsem v predelih lovišča, ki so manj ugodni za divjad. Dosleden mora biti tudi odstrel telesno šibkih gamsov.
- Vzpostavitev razredčenih, t. i. razmejitvenih območij.
- Povečan odstrel potujočih (pohodniških) gamsov, predvsem iz III. starostnega razreda.
- Preprečiti človekov vpliv na povečano koncentracijo gamsov; npr. potiskati jih v ostanke življenjskih prostorov, obcestna območja, zaprta območja.
- Pri vseh ukrepih je treba upoštevati tudi alpske kozoroge.

Za Lovca povzel Vid Černe.

Foto: M. Rovšek – Diana

Zavestno zatiskanje oči in ušes

Komisija za veliko divjad in zveri pri LZS namenja posebno pozornost stanju garij že vse od leta 1996. Vzpostavljen je bil informacijski sistem, ki redno spremlja stanje o odstreljenih in poginulih garjavih gamsih in kozorogih v loviščih LD in LPN od leta 1988. Vsem so bila posredovana navodila o gojitvenem odstrelu garjavih in na garje sumljivih (okuženih) živali.

oz. LUO, ki so odgovorni za načrtovanje odstrela, pa tudi inšpekcijske službe, ki kontrolirajo uresničitev postavljenih ciljev.

Kar zadeva LZS, je v sklopu svojih mednarodnih povezav seznanjena tudi s predpisi, ukrepi in stanji pri naših sosedih in z njihovimi strokovnimi rešitvami; tudi za naravne parke. V preteklosti je LZS organizirala kar nekaj

nost seznanili z analizami in stanjem, kaj se dogaja s populacijama gamsov in kozorogov v Julijcih ob režimu popolne prepovedi lova na sicer omejenih površinah parka, na drugih pa z nizkimi načrti odstrela.

Prvo soočenje z vsemi odgovornimi smo organizirali že leta 1996 v Tolminu ob prvi izdani odločbi o prepovedi lova na gamsa v TNP. Ponov-

je bila organizirana še ena novinarska konferenca LZS na to temo, ker se je bolezen širila v lovišča LD. Uresničitev načrta odstrela v lovišču Triglav, na površini 56.000 ha (oziroma 30.000 ha), pa je ostajala vsa leta le 50 %. Leta 2003 je bil organiziran posvet na to temo v Bovcu. Analizirali so vzroke za širitev garij v gamskih populacijah v Julijcih. To je bil razširjen posvet LZS, ZLD Gorica, lovskih organizacij Triglavskega LGO, TNP, ZGS, Univerze, MKGP, MOPE in pristojne inšpekcije. Sprejeti so bili tudi ustrezni zaključki (sklepi), ki so bili objavljeni v Lovcu. Skladno s temi sklepi je Komisija LZS za veliko divjad načrtovalcem na predloge načrtov odstrela za leti 2004 in 2005 posredovala uradne pripombe.

Pri obravnavi osnutka Zakona o TNP smo predlagali konkretne rešitve, ki so navedene v vsebini tega prispevka. Predvsem smo predlagali, kako strokovno upravljati s populacijami divjadi v TNP kot varovanem območju. Skladno z mednarodnimi normami UICN je tudi naša zahteva, naj se načrtovanje v parku ne opravlja ločeno, temveč v povezavi z lovišči LD. Žal pa pri tem pogrešamo večjo aktivnost vodstev območnih lovskih zvez.

Po vsem napisanem in izrečenem kaže, da bo kmalu prišel čas, ko bomo s prstom pokazali tudi na odgovornost posameznih državnih institucij, ki ne ukrepajo ustrezno in dopuščajo taka stanja. Vsa naša dosedanja opozorila in aktivnosti niso bila učinkovita. Zato pa prinaša odgovor Narava s svojimi neizprosni mehanizmi korenite redukcije številčnosti, ki se kažejo v tragični obliki in podobah te zajedavske bolezni. Okužene živali poginjajo v strašnih mukah, planinci in lovci ob tem proteste usmerjajo le na LZS, pravi odgovorni pa si pred tem trmasto in molče zatiskajo oči in ušesa ...

Dušan Jug,
predsednik Komisije LZS za veliko divjad v tem obdobju

Foto: M. Rovšek – Diana

Vse sumljive primere pošiljajo na analizo Veterinarskemu inštitutu v Ljubljano.

Temeljna ugotovitev vseh dosedanjih analiz je, da je med glavnimi vzroki za povečan obseg gamskih garij predvsem prevelika številčnost gamske populacije. S tega vidika je tudi LZS opozarjala vse odgovorne strokovne organe pri MKGP, ZGS, OLZ

strokovnih posvetov in novinarskih konferenc na to temo. Bilo je tudi nekaj neposrednih opozoril in napovedi o vzrokih za širitev te bolezni, ki pa se žal ne uresničujejo, saj pri odgovornih ni bilo ustreznih in pravočasnih ukrepov.

V razpravah o Zakonu o Triglavskem narodnem parku smo v minulih dveh letih jav-

na obravnavali, z analizo stanj in poudarkom na Julijcih, je bila na komisiji leta 2000 na Mostu na Soči. Tedaj je LZS v razširjeni sestavi komisije za veliko divjad ob prisotnosti vidnih strokovnjakov za to področje opozorila, kaj v povezavi s to boleznijo pomeni razširitev površin v TNP (od 16.500 na 25.000 ha) s popolno prepovedjo lova. Leta 2002

Kako je z boleznijo kroničnega hujšanja pri jelenjadi v ZDA

Pred nekaj leti sem v Lovcu že opisal bolezen kroničnega hujšanja (BKH) pri divjadi v Severni Ameriki, predvsem pri jelenjadi (t. j. belorepi jelenjadi – *Odocoileus virginianus*). Na začetku 21. stoletja je bilo tej bolezni namenjeno kar precej pozornosti, ko je bil v Evropi in Severni Ameriki še dokajšen preplah zaradi bolezni »norih krav«. Tako kot bolezen »norih krav« spada bolezen kroničnega hujšanja v skupino prionskih bolezni. Obe sta še vedno polni skrivnosti in ne dovolj razumljivi.

Naj najprej na kratko povzamem definicijo BKH: **to je oblika prenosne spongiformne encefalopatije oziroma bolezen osrednjega živčnega sistema, ki povzroči progresivno in kronično izgubo telesne teže in neizogibno privede do smrti.** Vzrok za pojav BKH so nepojasnjene strukturne spremembe pri t. i. **prionih**, to je pri beljakovinah, ki so predvsem v možganih. Prioni so neprimerno manjši kot kateri koli virus. Prionske strukturne spremembe tudi ne povzročijo nobene imunske ali inflamatorne reakcije pri okuženi živali. Že v prejšnjem članku sem omenil, da pri divjadi mehanizem prenosa te bolezni še ni znan in tako ni bilo mogoče napovedati širitve bolezni v Severni Ameriki. Tako kot pri človeški prionski bolezni je **dokončno diagnozo** o BKH mogoče postaviti šele na posmrtnem možganskem tkivu. Obstaja več metod za diagnosticiranje BKH, najpogostejše pa se možgansko tkivo (predvsem možgansko deblo) obarva s prionskimi protitelesci, ki v tkivu povzročijo specifične reakcije, ki jih je mogoče zaznati pod svetlobnim mikroskopom.

Bolezen kroničnega hujšanja sodi med prionske bolezni,

Bolezen kroničnega hujšanja jelenjadi se izrazito odraža na telesu košute ameriškega belorepega jelena (zgoraj) in vapičija. Pri obeh živalih je opaziti, da imata povešene uhlje, kar je eden od značilnih vidnih znamenj za to prionsko bolezen.

ni, ki prizadenejo človeka in živali: govedo, ovce, jelenjad ter kune. Prionske bolezni, med katere sodi tudi Creutzfeld-Jakobova bolezen in njena različica – bolezen »norih krav«, so resna grožnja za javno zdravstvo predvsem zato, ker se te bolezni lahko prenesajo z živali na človeka (kot se je to pokazalo v primeru bolezni »norih krav« predvsem v Angliji, kjer je zaradi uživanja okužene govedine za različico Ckretzfeld-Jakobove bolezni umrlo več kot 150 ljudi). Če sklepamo po analogiji epidemije »norih krav«, potem je zelo pomembno ugotoviti, **ali obstaja možnost prenosa BKH z jelenjadi na človeka.**

Glede na to, da je v ZDA ocenjeno, da je približno 22 milijonov glav jelenjadi okužene z BKH in da je lov na jelenjad tudi ena najbolj razširjenih in priljubljenih oblik lovov v ZDA, je možnost prenosa z jelenjadi na človeka resno vprašanje, saj je pričakovati, da bo veliko ljudi zaužilo okuženo divjačinsko meso. Zelo pomembno je tudi vprašanje splošnega zdravstvenega stanja divjadi. Po podatkih Nacionalnega centra za nadzor patologije prionske bolezni na Univerzi Case Western Reserve iz Ohia je doslej prijavljenih 27 pacientov, ki so zaužili divjačinsko meso, okuženo z BKH. Toda pri nobenem od teh pacientov niso odkrili prionske bolezni. Skupina strokovnjakov z iste univerze pod vodstvom dr. **Gambettija** (objavljeno v Journal of Neuroscience, avgusta 2005) je opravila tudi poskuse s patološkimi prioni BKH na genetsko vzrejenih poskusnih miših. Strokovnjaki so »oblikovali« miške, ki so imele bodisi enake prione kot jelenjad ali človek. Potem so obe skupini miši okužili s prioni BKH in ugotovili, da se je pojavila BKH in hitro razširi-

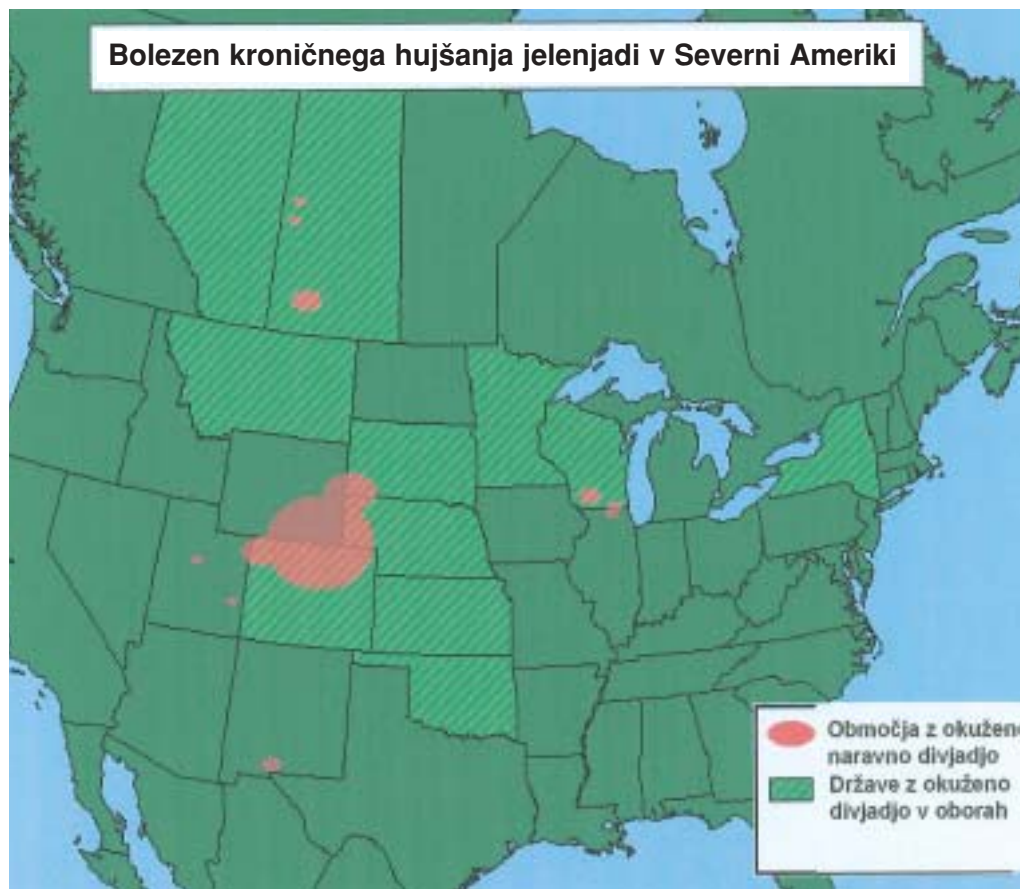
la samo pri miših z »jelenjski-mi« prioni, medtem ko se je pri miših s »človeškimi« prioni okužba pokazala šele po daljšem času (4 mesece : 19 mesecev). Z drugimi besedami povedano: poskusi so dokajšen dokaz, da obstaja močna ovira za prenos BKH z divjadi na človeka. Dolga inkubacijska doba za prenos BKH pri genetsko počlovečenih miših pa terja še dodatne dokaze, da se BKH ne prenaša na človeka.

Bolezen kroničnega hujšanja je prionska bolezen, ki je prisotna med prostoživečo jelenjadjo pa tudi med jelenjadjo na farmah. Bolezen so odkrili pri belorepem jelenu, mulastem jelenu (*Odocoileus hemionus*) in ameriškem vapiju (*Cervus americanus*). Od zadnjega poročanja, ki je temeljilo na podatkih iz leta 2002, se je v ZDA BKH razširila iz 5 na 13 zveznih držav, in sicer v smeri od zahoda proti vzhodu (od Kolorada do države New York). Strokovnjaki poročajo, da je v nekaterih endemičnih območjih okuženo do 20 % živali.

Poleti 2005 so v Madisonu, zvezna država Wisconsin, organizirali II. mednarodni simpozij o BKH, kjer so se srečali strokovnjaki z različnih področij z vsega sveta. Obravnali so sklope od biologije BKH, njene diagnostike, epidemiologije, problematike odpravljanja in preprečevanja BKH do pravnih vidikov BKH. Glavne ugotovitve omenjenega simpozija so bile, da BKH ni le izredno pomembno vprašanje glede zdravstvenega stanja pri divjadi, temveč tudi vprašanje javnega zdravstvenega stanja.

Preprečevanje BKH pri jelenjadi

Zanimivo se je seznaniti, kako so se lotili odpravljanja in preprečevanja BKH pri prostoživeči jelenjadi pa tudi jelenjadi, ki jo zadržujejo in redijo v oborah v ameriški zvezni državi Wisconsin, kjer se je BKH prvič pojavila leta 2002. Vse državne institucije

Bolezen kroničnega hujšanja jelenjadi v Severni Ameriki (območja in države z okuženo divjadjo)

so se odločile za aktiven pristop, kajti menili so, da bi se bolezen razširila, če ne bi aktivno posegli v BKH in ne bi ugasnila sama od sebe. Negativno bi učinkovala na populacije jelenjadi in bi zmanjšala njeno dejansko vrednost. Nekateri so tudi menili, da je predvsem visoka koncentracija (številčnost) divjadi eden glavnih mehanizmov prenosa BKH. Cilj omenjenih ukrepov je, da bi kolikor mogoče zmanjšali negativne učinke BKH pri divjadi, ki se odražajo kot ekonomski učinki pri državnemu gospodarjenju (ekonomiji), lovcih, lastnikih zemljišč – lovišč in pri ljudeh, katerih blagostanje je odvisno tudi od zdrave divjadi. Akcije za ozdravitev jelenjadi zajemajo (1) drastično zmanjšanje števila divjadi na okuženih območjih, (2) zmanjšanje števila divjadi v sosednjih območjih (manj kot 5 živali na kvadratno miljo) in (3) prepoved organiziranega hranjenja divjadi v okuženih in sosednjih območjih. Zmanjšanje števila divjadi poskuša-

jo doseči s povečanjem števila dovolilnic za lov, podaljšanjem lovne sezone za jelenjad ter s posebnimi akcijami intenzivnega odstrela jelenjadi s pomočjo orostrelcev. Lovce so za lov motivirali z denarnimi nagradami za odstreljeno okuženo jelenjad, tako kot so tudi lastnike zemljišč. Vso uplenjeno divjad inkarcerirajo (zažig ali upepelitev trupel), saj še ni povsem jasno, ali je mogoča okužba s to boleznijo, če bi ljudje uživali okuženo divjačino. V 3 letih izvajanja ukrepov programa so v državi Wisconsin zabeležili uspehe, saj so odstrelili okrog 75.000 glav jelenjadi, od katerih jih je bilo 470 pozitivnih na BKH. Tako so zmanjšali gostoto jelenjadi od 48 na 29 glav jelenjadi na kvadratno miljo. Na okuženih območjih je bila gostota okuženih živali okrog 5 %.

V Wisconsinu so se odločili, da se bodo problema BKH lotili tudi z raziskovalnega vidika, zato trenutno v tej državi poteka 12 aktivnih razis-

kovalnih študijskih projektov. Ena od glavnih značilnosti pristopa k reševanju problema BKH je **sprotno in objektivno obveščanje javnosti**, saj je podpora prebivalcev odvisna od poštenega obveščanja. Kot zanimivost je morda pomembno omeniti tudi, da je večina ljudi, še posebno lovcev, nasprotovala popolnemu iztrebljenju jelenjadi, češ da je to nepotrebna potrata divjačine in posledično zmanjšanje lova na jelenjad za daljši čas. V Wisconsinu se zavedajo, da bo treba nadaljevati z načrtovanimi dejavnostmi še kar precej časa, preden jim bo uspelo nadzorovati BKH in jo po možnosti povsem odpraviti.

V vsakem primeru je aktiven pristop k ustreznemu nadzoru in odpravi BKH v Wisconsinu vreden pozornosti, saj se v primeru uspešnega zaključka akcije lahko naučimo marsikaj koristnega za prihodnje podobne primere.

Dr. Vojko Kavčič
New York

Sto let od naselitve kozorogov v Evropi

Balada o iztrebitvi in ponovnem »vstajenju« alpskih kozorogov (*Capra ibex*) se bere kot pravljica. Ta ponosna, visokogorska divjad je bila pred sto leti že povsem na robu iztrebitve. Dandanes pa rešitev in ponovna naselitev kozorogov veljata za eno od najuspešnejših naravovarstvenih zgodb preteklega stoletja.

Ironija usode je tudi v tem, da se mora »kralj gora« za preživetje zahvaliti kraljevski družini Savojevcev, pa tudi skupini švicarskih zanesenjakov, ki so za ponovno naselitev kozorogov pridobili sodelovanje vsemogočnih italijanskih krivolovcev.

Glavni razlog za skoraj do-

končno iztrebljenje kozorogov v začetku 19. stoletja sta bila predvsem legalen in ilegalen lov, vendar ne zgolj zaradi mesa in trofeje.

Takratno ljudsko verovanje je kozorogom pripisovalo vrsto nadnaravnih lastnosti. Njihovo krepko, mišičasto telo, izjemne plezalne sposobnosti in preživetje najhujših zim – vse to je veljalo kot simbol zdravja. Čisto vsemu na tej »plezajoči lekarni« so pripisovali magične učinke: rogovom, srcu, kostnem mozgu in krvi, pa tudi bezoarskim kroglicam (zlepljenim ostankom hrane in smole v želodcu) in srčnemu križu (okostenelemu srednjemu delu srčnega pretina), ki naj bi imetnika varoval

pred nasilno smrtjo. Upleni-telj kozoroga si je tako vedno pridobil pravo bogastvo. Salzburški škofje so imeli celo lastno »kozorožjo lekarno«.

V srednjem veku začeto desetkanje (beri čezmero plenjenje) kozorogov se je bistveno povečalo z odkritjem smodnika in novih orožij. Navkljub zagroženim strogim kaznim, tudi smrtni, so v Švici kozoroge iztrebili v drugi polovici 17. stoletja. Z zakonom so jih povsem zavarovali mnogo pozneje, in sicer šele leta 1875, to je kar nekaj desetletij po odstrelu zadnjega kozoroga, leta 1809, v kantonu Wallis.

Tudi zunaj švicarskega območja Alp se kozorogom ni

godilo dosti bolje. Zadnji tropi v italijanskem Piemontu so bili vse redkejši. Za dokončno rešitev kozorogov je bilo verjetno odločilno, da je celotno območje s preživeli kozorogi prevzela italijanska krona, ki jo je takrat nosil kralj **Vittorio Emanuele II.**, imenovan tudi *Re cacciatore*, sicer strasten lovec. Zaposlil je veliko lovskih čuvajev in za krivolov so bile zagrožene najhujše kazni. Uspehi niso izostali. Kraljevska rešitev za kralja gora! Tudi naslednja kralja, **Umberto I.** in **Vittorio Emanuele III.**, sta nadaljevala z varovanjem kozorogov. Eden od revirjev se je pozneje preoblikoval v narodni park Gran Paradiso.

V tistih časih so bile tudi v Švici vse pogostejše želje in pobude za ponovno naselitev kozorogov. Idejo je z zakonom podprla tudi država, vendar brez konkretnih rešitev, ki so bile bolj na strani skupin zasebnikov. Poskusi z naselitvijo križancev z domačimi kozami so propadli.

Ob slovesnosti odkritja predora Simplon, leta 1905, so za nekaj kozorogov prosili tudi kralja Vittoria Emmanuela III., vendar brez uspeha. Toda najbolj vztrajni pobudniki iz St. Gallna niso odnehali. Nastala sta povezava in posel z enim od najbolj znanih italijanskih krivolovcev.

Poleti 1906 so v vznemirljivi akciji krivolovci iz Aoste pretihotapili tri kozličke, od tega dve kozici, ki so jima odstrelili matere. Pot je bila dolga in tvegana, med njo pa so na določenih, že prej pripravljenih skritih mestih čakale domače, mlečne koze, ki so nahranile osirotele kozličke. Omenjena akcija še vedno velja za enega od vrhuncev krivolovske logistike. V živalskem vrtu v St. Gallnu so potem kozličke zredili s stekleničko. V poznejših letih so na podoben način pridobili še nekaj kozličev. Leta 1911 so

Foto: M. Rovšček – Diana

v naravo spustili prvih 5 tako vzgojenih kozorogov. Po več kot 100 letih so se kozorogi vrnili v Švicarske Alpe.

Javnost je akcijo sprejela z veliko naklonjenostjo in kot narodni uspeh, pa tudi mejnik v naravovarstvenem ravnanju in naprednem pojmovanju.

Ker so se živali v ujetništvu

uspešno razmnoževale, so v letih 1911 do 1938 sledile nove naselitve. Po letu 1950 se je številčnost alpskih kozorogov že tako povečala, da so jih lahko dobavili tudi nekaterim drugim državam. Najprej so kozoroge odlavljali v lovke, pozneje s pomočjo uspaval. Sledile so naselitve v

Avstriji, Nemčiji, Franciji, Italiji in Sloveniji. Zdaj je številčnost kozorogov tolikšna, da je marsikje treba posegati tudi z odstrelom, zlasti na območjih varovalnih gozdov.

Tako je kozorog postal svojstven naravovarstveni simbol. Ta vrsta divjega visokogorskega rogarja, ki je bila tik pred iztrebitvijo, se je vrnila, marsikje celo nad pričakovanji. Hkrati je to dokaz, da je v sedanjem, zaradi civilizacije spremenjenem in omejenem okolju nujna tudi primerna gojitve.

Predvsem zasluga lovcev in lovskih organizacij je, da dandanes v Evropi v prosti naravi po ocenah živi okrog 40.000 kozorogov (*preglednica*).

Blaž Krže

blazkrze@yahoo.com

Foto: M. Rovšček – Diana

ŠTEVILČNOST A. KOZOROGA (*Capra ibex*) v EVROPI

Država	Ocenjena številčnost
Švica	13.800
Italija	13.200
Avstrija	6.800
Francija	4.800
Slovenija	400
Nemčija	300
Liechtenstein	le nekaj živali

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Hišnik osnovne šole Carl Orff v nemškem mestecu Altstätten-Burbach je 17. januarja v kleti šole odkril divje prašiče. Že zjutraj je policija prejela prve prijave okoliških prebivalcev, ki so sporočali, da je v neposredni okolici trop divjih prašičev. Sodeč po sledih, ki so jih za seboj pustili divji prašiči, je trop prišel v šolo skozi glavna vrata ter nato po stopnicah v klet, kjer so v paniki živali razbile in razgrizle nekaj stolov. Policija je o dogodku obvestila gasilce in dva lovca. Ker so bile živali zelo vznemirjene, uspavanje in odlov živali nista bila mogoča, so se odločili, da bodo živali pregnali skozi zadnje okno v kleti in jih uplenili. Tako so tudi storili in vsega je bilo konec ob 17.30. Uplenjene divje prašiče so nato obdelali v bližnji mesariji. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi v kraju Barbing v okrožju Regensburg. Tam se je domnevno po skupnem lovu na divje prašiče, ki je potekal v bližini, ena žival zatekla skozi kletno okno v stanovanjsko hišo. Ko so se lastniki vrnili domov, so v svojem stanovanju opazili divjega prašiča in na pomoč poklicali lovca. Ko so divjega prašiča uspeli pregnati iz hiše, ga je lovec uplenil. Pri divjanju po hiši je divji prašič povzročil za približno 1.000 € škode.

(Wild und Hund Internet)

Švedska: Nobena posebna vest ni, če lovec upleni divjo gos. Če pa se zgodi obratno, pa je zadeva hitro zrela za naslovnice časopisov. Nekaj podobnega se je pripetilo na Švedskem, kjer je uplenjena kanadska gos z višine 20 m priletela v lovčovo glavo in ga pri tem tako poškodovala, da je moral 2 dni preživeti v bolniški postelji. Vedeti moramo, da odrasla kanadska gos lahko tehta tudi do 6 kg.

(Deutsche Jagd Zeitung Internet)

Nemčija: V tej državi je izbruhnil pravi škandal pri prometu z divjačino, saj so pri največjem nemškem podjetju za prodajo divjačine, Berger Wild, odkrili vrsto higiensko oporečnih izdelkov. Bavarsko ministrstvo za varstvo potrošnikov je na podlagi poročila urada za zdravje in varnost živil sprva prepovedalo prodajo 8 različnih izdel-

Foto: M. Cerar - Diana

kov, pozneje pa se je število še povečevalo, tako da so doslej morali iz prometa umakniti kar 28 različnih izdelkov. Pri nadzoru so na podlagi pritožb potrošnikov ugotovili, da so živila žarka, kislja in neprijetnega vonja, pri nekaterih pa se je že začel proces gnitja. Podjetju so sočasno prepovedali prodajo vseh proizvodov, razen tistih, pri katerih so z dodatnimi pregledi odkrili neoporečno stanje. Obласти hkrati preverjajo možnost odvzema dovoljenja podjetju Berger Wild za razkos in obdelavo divjačine ter prodajo izdelkov iz divjačinskega mesa. Ustanovljena je bila tudi posebna komisija, ki bo raziskala, kako je tak škandal sploh lahko nastal.

(Wild und Hund Internet)

Francija: Pristojna komisija evropskega parlamenta za nadzor izvajanja Bernske konvencije je konec novembra lani Švici poslala negativen odgovor glede statusa in stopnje varstva volka v Evropi. Volk je v skladu z Bernsko konvencijo namreč uvrščen med posebno ogrožene vrste, katerih preživetje ni zagotovljeno, zato potrebujejo največje mogoče varstvo. Odstrel je dovoljen samo izjemoma, v primeru, da ogrožajo druge vrste. Ravno to je bil tudi argument Švice, saj čedalje več evropskih držav dobiva dovoljenje za izredne odstrele volkov. Po podatkih svetovne naravovarstvene organizacije World Wide Found

for Nature (WWF) v Evropi največ volkov živi v Španiji (okoli 2.000). Številčnost volkov na Poljskem in v baltičkih državah je ocenjena na nekaj 100 živali, večja pa se tudi številčnost volkov v srednji Evropi. V Nemčiji naj bi tako živelo okoli 10 volkov, v Franciji pa približno 60. Večanje številčnosti opazajo tudi v Sloveniji in na Madžarskem. Volk pa ni povsod enako dobrodošel. Tako v Franciji ovčerejci in kmetje že leta protestirajo proti prisotnosti volkov v tej državi. Hkrati na evropskem sodišču v Luksemburgu poteka proces proti Finski, ki naj bi kršila evropske direktive glede varstva prostoživečih živali in rastlin ravno zaradi volkov. Finska vlada pojasnjuje, da se je številčnost volkov v tej državi od leta 1998 naprej podvojila na število 200. Od leta 1995 finska vlada dovoljuje odstrel 25 volkov.

(Deutsche Jagd Zeitung, 2/2006)

Italija: Dežela Južna Tirolska je posebno poznana po zgledni ureditvi lovstva in tudi po svojem kakovostnem in izredno strogem lovskem izobraževanju. Tako je leta 2005 teoretični in praktični del izpita uspešno prestalo 71 kandidatov, od tega 7 žensk, od skupno 278 prijavljenih kandidatov, kar je 25,54 % uspešnost.

(Pirsch, 2/2006)

ZDA: Zvezni urad za ribištvo in divje živali v svojem letnem poročilu za leto 2004 po-

roča o zmanjšanju števila izdanih lovskih licenc. Tako se je število imetnikov licenc zmanjšalo na manj kot 5 % vsega prebivalstva. Še pred 20 leti je bil ta odstotek enak 9 %. Leta 2004 so imetniki licenc za dovoljenja prispevali skupno 703 milijone US\$. Denar so porabili za različne programe in projekte o divjadi ter njihovem življenjskem okolju. To je 8 milijonov US\$ več kot leta 2003, kar pomeni, da so se licence podražile.

(Pirsch, 2/2006)

Kanada: V provinci Nova Škotska so začela veljati nova določila glede lova s pastmi. Tako je sedaj dovoljeno postavljati pasti najmanj 15 m od cest in sprehajalnih poti ter najmanj 274 m od hiš, šol in industrijskih objektov pod pogojem, da ima lastnik pasti poleg veljavne licence tudi dovoljenje za tak lov od lastnika zemljišča. Pasti s premerom več kot 12 cm so lahko postavljene na najmanjši višini 1,53 m od tal ali pa toliko oddaljene v vodi. Od 15. oktobra 2006 naprej bodo morale biti vse pasti tudi označene z vidnim znakom, ki ga bo vsak postavljavec pasti prejel ob podaljšanju licence. Tako želijo pristojne oblasti preprečiti, da bi se v pasti ujeli domači psi.

(Pirsch, 2/2006)

Nemčija: Po sklepu sodišča v Stuttgartu je odslej prepovedano postavljanje vetrnih elektrarn na območjih, kjer se prehranjujejo ali gnezdijo zavarovane vrste ujed, kot sta črni in rjavi škarnik, čeprav območja niso na posebek zavarovanih območjih za ptice. Navedene vrste ujed naj bi bile zaradi načrtovane gradnje vetrnih elektrarn na takih območjih eksistenčno ogrožene, sicer pa nimajo podobnih naravnih sovražnikov in tudi vetrnih elektrarn ne prepoznajo kot morebitne nevarnosti. Po sklepu sodišča mora v takih primerih javni interes prevladati nad zasebnim interesom investitorjev in lastnikov vetrnih elektrarn.

(Deutsche Jagd Zeitung Internet)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Ojstri vrh, pomlad 2005

Tiho popoldne se je prevešalo ... Poševni stebri sončnih žarkov so se prebili skozi natrgane oblake premagane plohe, zableščali so se v bukovih portalih.

Dominik je postal z dvignjeno glavo, pokrito s premočenim platnenim klobučkom, kislo ošinil belo obžarjene krošnje in zanergal v svoji aloalo angleščini: »Nazadnje pa bi se le dalo narediti kakšno fotografijo.«

V odgovor mu je na klobuk glasno štrknila debela kaplja. Nič. Korakala sva naprej, po belem makadamu. Je pač maj in midva – otroka iz Pariza in Horjula – morava razumeti, da ni nič nena-

kleščami za oglje, da jim reče lepo besedo v francoščini in jim s pritiskom na sprožilec nikkona ukrade dušo ...

Tudi tega dne je bilo tako. Po takih napornih podvigih utrujeno krevsava proti večerni preži. Oblaki za hip spet zaprejo pot soncu. Meči svetlobe se skrhajo in izparijo drug za drugim. Dominik z elegantno kretnjo noge odrine 'veliko petro' s ceste. Kamen se skotrlja po bregu in pristane v gostem lapuhovju. Iz njega prhne sloka. Stišava korake. Doli za ovinkom ceste je krmišče, tja sva namenjena. Gozd nad njim je strnjen, v poznem popoldnevu že ovit v mirno, a nekako težko mrakobnost, čeprav se sem ter tja še spusti kak žarek do tal.

Pokukava prek roba ceste. Ni ga,

PRIMOŽ BIZJAN

Šepetanja na krmišču

vadnega, če se vreme v gozdu ne ozira na najine načrte o fotografiranju ribniških medvedov. Še srečo imava, saj bi v tem letnem času gozdove lahko oplaknila še kakšna snežna ploha ...

No, vendar tistih deset dni, ko sva bivakirala v koči pod Ojstrim vrhom, te bojazni ni bilo. Bilo je nekaj neviht in grmečega bobnenja ter jutranje megle v dolinah. V divji vročini preostalih popoldnevov pa sva dehidrirana gagala po prepadnih stenah nad Kolpo, iščoč fotomodele med tamkajšnjimi modrasii ... To je bil najin načrt: Podnevi se poditi za kačami, ob večerih pa v fotoobjektiv ujeti kakšnega medveda.

Celodnevna plazenja po strmih robovih naše dežele, med drobečim se rujem in nikdar košeno ojstrico, skakanje po nazobčanih, majavih skalah le zato, da srečava bajeslovni rožiček, katerega lastnik s svojo verigo vred glasno sikajoč zdrсне v luknjo, je poezija zelo posebne vrste. Ni jih mnogo, ki bi bili voljni uživati v njej, kdor pa jo vzljubi, je začaran za vekomaj. Tako zelo, da v daljnem velemestu sanja le o njej in se odpravlja daleč v deveto deželo iskat prijatelje z rožičkom, jih nežno lovi s

medveda. Včeraj je bil, mlad fante, štrlečauh, suh in resast; sedel je na zadnjici, vrtel s taco zeleni boben in z mehkiimi šobami pobiral koruzo. Ko sva bila že skoraj pri lestvi, naju je zavohal in negotovo skočil par korakov v breg, kjer je napeto strmel nekam vstran in se gugal. Komaj sva dobro zaprla vrata na opazovalnici, že je pritacal nazaj in nadaljeval svoje opravilo.

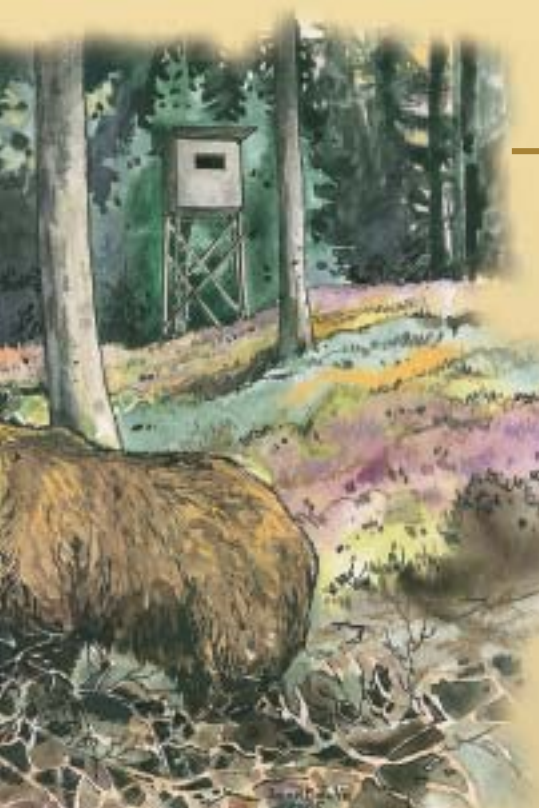
»Ni medveda!« reče Dominik lepo po slovensko. Zdrsneva pod cesto, prav tam kot prejšnji dan, mimo kravje lobanje, mimo črnega kupa medvedjih iztrebkov, naravnost proti zelenemu bobnu, previdno, dokler se ne oprimeva rešilne lestve. Visoko prežo so postavili. Dominik s svojimi maskirnimi hlačnicami se vzpenja pred mano. Z ramen mu visijo fotoaparati in stojalo. Meni ob bok tolče le daljnogled, čisto krvna poljska roba. Ne le da ti medveda ali karsižebodi dostojno približa, poleg tega ga brezplačno ovije v sanjavo mavrično auro, nakaže koordinate za topovski ogenj in objekt podvoji, kar zna biti včasih nekoliko nepraktično. (Zadnjič na Krnu je nekdo, ki me je srečal, resno mislil, da sem ga pravkar

našel med ostanki soške fronte. Z malo sreče ga bom nazadnje še zamenjal za dobro ohranjeno malherico.)

Dominik odpahne vrata, pokuka noter in se tiho zasmee: »Glis-glisi!«

Pritiščim se za njim in toliko, da še vidim sivo senco, ki škrebļaje spleza po oblogi iz tapisona in izgine v luknji pri stropu. Vedno in povsod, ta »frdamani« 'glis-glisi'! Saj je simpatičen in vražja so njegova črna očesca, toda kaj se to pravi, da pusti za sabo takole! Deka razgrizena, časopisni papir do nerazpoznavnosti zgrizen v grmado čudnih svaljkov; povsod črni drečki, ki mu na gosto padajo iz drobne kosmate riti. Te je še mogoče spregledati, nikakor pa ne tistih srebrnih bolh, ki prihajajo sem gor, na malem pobalinu, svojem gostitelju. To, da so tanke in srebrne, ti zašepetam za povrh (na prežah se šepeta!). Videl jih ne boš, čutil pač, ko te bodo prešerno zagrizljale, za spremembo in krajši čas. Ker sem izkušen, potegnem nogavice čez hlačnice, potem imam mir.

Komaj se usedeva in položiva nahrbtnike med noge, že utihneva, obmirujeva. Pred nama je nekaj ur do teme.

Čas, ki ga bova presedela v tej leseni škatli deset metrov nad tlemi, obešena v kockastem kokonu v horizontu debel. Sediva in preživa ...

Spokoj poznega popoldneva od daleč kodra ropotanje črne žolne, v nevidnih krošnjah nad nama ščinkuje ščinkavec in večni kovaček neutrudno tolče s tenkim kladivcem svoj clip-clap. Pesmice tega ptičjega dueta, utopljenega med veje, le poudarjajo zamaknjeno veličino tišine, razpeto med drevesi, med zametke mraka ob tleh in redke bleščeče krpe poznega sonca, razlite po krošnjah in deblih. Z očmi preiskujem vse, kar mi ponuja razgled z okenca. Oblike in raskavost debel. Od zadnje plohe se po njih še vijejo mokri trakovi. Gozd od ceste pa dol do krmišča je gosto poraščen s čemažem, od katerega v valovih prihaja omotni vonj po česnu. Lučaj daleč, v plitkem jarku, so postavili krmišče – aluknjan kovinski boben na močnih železnih nosilcih, vlitih v sploščen kup grobega betona. Tujek sredi divjega gozda je videti kot slab spomin iz živalskega vrta. Podobnost še povečujejo do živega razhojena tla okrog betona in v blato potacana koruza, prazni koruzni storži in nekoliko niže v jarku – napol z lanskim listjem zasute goveje kosti.

Če se ozrem skozi levo okence, pa je drugače ... kot da sem nekje visoko, dolji pa padajo tla vedno bolj strmo in drevesa se s skalami lovijo v strahotne globine Doline.

Ne vidim njenega obraza, le vem, da je tam, za mrakom tega padajočega gozda, in da srka s svojo težo. Ta hip jo besno sovražim. In še toliko bolj, ker sem njen skot in visim tu notri, v lupini, ki je njeno delo, oblečen v njeno obleko; v ustih je okus njenih piškotov.

Sovražim in trpim, ker je ogenj, ki me je prignjal sem gor v gozdove, vendarle še tisti edini in pravi ogenj, ki pozna in ljubi Življenje. Zato vidim vse in molče objokujem neverjetni svet in čas, v katerem se igramo z njim poslednjo bitko. Dobro, Bog!!! Pa naj se gremo te bolne igre!!! Pa si skrojimo srečo in čas v plastične sanje!! Požrmo jih, da bomo natanko vedeli, kakšen okus ima ta norost ... Ampak, zakaj medvedi!!! Zakaj oni in košute in merjasci in ptice in drevesa!? Zakaj! ... Kdaj so prosili, naj jim mi preštejemo dlake, presodimo vrednost, izmerimo areale, habitate, jim navozimo crknjene krave in konje in hibridno koruzo v gozdove? Ali se kdo uspe zbuditi in pogledati reči skozi univerzalne oči? Kdo ve, kako se plete življenje po glavah kosmatih? Ali ni človek res vreden, da strmi nad njim stvarstvo samo? Sam sem izmed njih in ne bogljen doumeti veličino in slepoto, blagoslov in pretnjo, kar mi planetu tako silovito delimo ...

Zagledam podobo včerajšnjega dne in se spomnim misli, ki so se mi vznemljale, ko sem gledal mladega medveda, ki je pri bobnu izgubljal svojo divjo svobodo in postajal sredi svojega gozda ubog berač ... Zaplaval sem nad njim, sočutil njegov zbegani strah in izgubljenost, zaduhal čudne in zoprne vonjave, ki se z vetrom dvigujejo iz Doline, neznan glasove, ki ti parajo ušesa, bliske iz teme in luči od nikoder ...

Zaprem oči, da bi jih videl ...

... Sladko mrščenje zavesti, telo se raztaplja v blaženi dremavici. Slonim na levici, glava je težka in diham plitvo. Oči mi padejo skupaj ... Vraga! Sunem pokonci, da me Dominik hudomušno ošvrkne z levim očesom.

»Are you sleeping?«

Na široko odprem oči, stegnem nogi in potegnem vase zrak! Zakaj me vedno zmanjkuje ... On, ki je prišel iz pomehkužene civilizacije, kjer mu je, kot sam pravi, edini šport kakšen seks, pa lahko ure in ure nepremično sedi in buden čaka. Sram naj me bo!

»Kako moreš biti zaspan, če čakava medveda?« me pobara. »Zame je vsak medved enkratno doživetje in NIKOLI se ga ne naveličam opazovati, četudi le sedi in žveči koruzo.«

Razumem ga. Zanj je to še vedno pravljichen dogodek. Zanj je Slovenija divja dežela, kjer ljudje še vedno molzejo krave in kosijo travo. Kjer kdo kolesari v klanec ali pleza po hribih kar tako. Kadar koli naletiva na kak tak primerek, iz dna srca zavzdihne: »He is crazy!«, torej, da je nor. Seveda je nor, a na svoj poseben način. Kot midva, ki ljubiva kače. Nora sva. A bolje je biti

tako nor, kot da jih pobijaš. Zato njegovih pripomb ne komentiram.

Na krmišče prileti grivar, divji golob. Previdno se usede na vejo malo stran, da se prepriča, če je 'zrak čist'. Midva, zaprta v oni škatli, se trudi, da ga ne bi umazala; molče zijava vanj skozi debele leče daljnogledov. Prvemu golobu se pridruži še eden. Spogledata se, ugotovita, da sta skupaj pogumnejša, in spustita se odključvat delček medvedje večerje. Njuna sijoča siva vratova z vijoličnim nadihom in belima slinčkom se gibko zibata, ko živalci capljata sem ter tja in se bašeta s potacanimi zrni. Ptiča se vidno debelita. Nekaj sekund prej, preden bi ju od sitosti na mestu samem razneslo v eksploziji perja in koruze, brez vidnih predpriprav ali dovoljenja za polet, storita prav to in glasno odropotata prebavljat nekam v skrivne oddaljene krošnje.

Z Dominikom se spogledava in molče skomigneva z rameni. Razumeva se brez besed. Golob je prav posrečeno bitje, ampak midva bi za večerjo vendarle medveda.

Sloniva vsak zase in peljeva misli vsak na svojo pašo. Po širnem nebu, od plohe umitem, potujejo skodrane bele in sive ovčke gledat, kje se je izgubil pastirček v zgodnjem večeru. Sonce drsi tam daleč za gozdovi proti zvoniku Sv. Ane. Od strahu pred ostrino konice se napihuje in postaja zardel kot rumenjak, potem se prereže ob njej, da se daleč po nebu razlije škrlatna koprenasta kri. Naveličava se tihega ždenja. Parižan spet šepetaje razlaga, kako se je prvič domislil, da bi videl medveda in kako je to vplivalo na začetek njegove fotografske kariere.

Nad nama, pod streho, polha vedno bolj razganja. Ko pogledam navzgor, vidim, da nama eden skozi luknjo moli svojo zadnjo plat in sivi rep kot vrstico za prižiganje luči. Spreleti me, da bi ga malo pocukal. Še preden se ga dotaknem, sprha nazaj in kot nor dirja pod ostrejšem. Nazadnje ga odnese na vejo pred najinim oknom in jeznorito odpraska po jelkinem deblu.

Ozrem se na levo, v nagnjene večerne gozdove. In v daljnem oknu med vejami, drevjem in večerno lučjo narahlo ujamem droben premik. Je! Čutim ga, v zraku, ni dvoma! Čas se je dopolnil in kot kosmato olje se po gozdu navzgor počasi pretaka On. Neznaten mig in Dominik razume.

Tiho poprimeva daljnogleda. Večer se spremeni v divjino. Iz nje prihaja plaha kreature. Zanj se pri beraškem bobnu začinja večerja, za naju pa večerni 'reality show', film Medved na koruzi.

Fazani v Pesniški dolini niso le preteklost

Dolina reke Pesnice med Hrastovcem in Gočovo, ki predstavlja severovzhodno mejo lovišča **LD Voličina** in mejo z LD Lenart, ima pestro zgodovino, kar zadeva divjad in naravno okolje. Predel, v katerem še vedno domuje vidra, je bil nekoč (pred 35 leti in več) neokrnjen svet, po katerem se je slikovito vila »stara« Pesnica in v svojih zavojih nudila varno zavetje številnim prostoživečim živalim, predvsem obvodni perjadi, ki je zanimiva za lovce, pa jerebicam in fazanom. To sta bila dobesedno neizčrpna oaza in raj za divjad. Za lovce, ki so takrat lovili, pa je bila pojem bogatega lovišča in zakladnica čudovitih lovskih spominov in dogodivščin.

Potem je konec 60-ih let nastala regulacija reke Pesnice. Staro strugo so zasipali, zraven nje pa speljali »novo« Pesnico ter ob njej meliorirali polja, tako da so pridobili večje kmetijske površine. To je bil pravi šok za tamkajšnje živalstvo in rastlinstvo. Življenjski prostor divjadi je izginil, intenziviranje kmetijstva je bilo na višku. Resnici na ljubo bi bil tako grob poseg v naravno okolje dandanes povsem drugačen. Zdaj je treba že pri veliko manj obsežnih zadevah upoštevati mnoge stroge naravovarstvene predpise in standarde, ki takrat sploh niso obstajali ali pa so bili prezrti?! Kakor koli, Pesniška dolina je bila dodobra spremenjena in ekološko obubožana.

V zadnjih nekaj letih, ko so se pri izvedbah počasi vendarle začeli uveljavljati in upoštevati mnogi prej navedeni predpisi (predvsem Zakon o varstvu narave), ki pripomorejo, da je ob vodotokih zaraščena vsaj ena stran struge, da se melioracijski jarki ne kosijo spomladi, da se suhe zarasti ne (ali vsaj manj) požiga, je opazno povečanje številčnosti male divjadi, predvsem rac mla-karic in fazanov, pa tudi poljske jerebice vidavamo pogosteje. V zadnjih nekaj letih k temu svoje dodaja še izvajanje okoljskih ukrepov s strani države in EU podprte kmetijske politike, predvsem uvajanje kolobarjenja na njivah, zimske ozelenitve njivskih površin ter večji nadzor nad uporabo kemičnih sredstev za varstvo rastlin ter živalskih in mineralnih gnojil. Počasi, a vztrajno se pri ljudeh dviguje tudi raven ekološke ozaveščenosti.

Poplavljen Pesniška dolina pri Voličini 22. 8. 2005; predel, v katerem je največ fazanov. Poplavljen je bil tudi nekaj dni po decembrskem lovu.

Ob vsem tem je v pesniški dolini v zadnjih letih za malo poljsko in obvodno divjad svoje dobro storilo tudi podnebje, ki je prizaneslo s spomladanskimi poplavi. V nekaj sušnih letih Pesnica sploh ni prestopila struge, lani in letos pa se je to zgodilo poleti in jeseni, kar je za zarod predvsem obvodne perjadi manj nevarno, kot če visoka voda »očisti« nasipe in travnike ob strugi spomladi v času gnezdenja.

sicer trditi, da je od vsega prej naštetega in opisanega vlaganje (morda je pravilnejši izraz dodajanje) fazana po pomembnosti za ohranitev in povečanje številčnosti na zadnjem mestu, a trud in vložena sredstva gotovo niso zaman. Ob tem je treba poudariti, da v lovišču LD Voličina, kjer je glavna lovna in gospodarsko pomembna divjad sicer srnjad, že dolgo dodajamo manjše število fazanov v lovišče (na

leto 150 do 200 kljunov) na način, ki je usmerjen k temu, da bi v našem okolju fazana obdržali kot vrsto, ki sicer ni avtohtona, ima pa pri nas dolgoletno tradicijo. Glavni namen vlaganja ni odstrel, zato fazana nikoli ne spuščamo »pred puško«. Trudimo se ravnati etično in razumno. Fazane spuščamo iz obore septembra, lovimo pa jih po 20. novembru. Značilno je tudi, da zadnja leta glavnine fazanov ne odstrelimo v predelu izpuščanja, temveč v nekoliko oddaljeni in očitno fazanu prijaznejši dolini ob reki Pesnici.

Razmere za fazana so postale ugodne tudi v drugih delih našega lovišča (skupne velikosti 3.900 ha), predvsem na območju Selc, kjer je denacionalizacija pripomogla k zaraščanju posameznih delov prej intenzivnih sadovnjakov.

Letošnje naravne razmere so bile glede na rezultate skupnih lovov na malo divjad očitno dobre. Lovci, ki po lovskem stažu sodijo med starejše in ki so imeli priložnost loviti že nekoč, ko je bilo »frcanje« fazanov iz vsakega grma nekaj povsem običajnega, so se ob tem z nostalgijo spominjali tistih časov. Upamo lahko, da bomo še priča prizorom, kot jih prikazuje fotografija pozdrava lovini po lovu v Voličini, ki je bil 4. 12. 2005.

Franci Ornik

Pozdrav lovini pred lovskim domom LD Voličina po decembrskem 4. lovu, ki ga je vodil Anton Muršak.

In kaj smo k povečanju številčnosti male divjadi v Pesniški dolini prispevali lovci? Kar nekaj. Vseskozi smo se trudili, da bi v njej obdržali vsaj minimalno številčnost male divjadi, kar nam je do neke mere tudi uspevalo. Predvsem smo opravljali potrebna biotehnična dela (uredili remize, krmne njive, zimsko krm-ljenje), »držali na kratko« plenilske vrste, predvsem lisico. Slednje so v zadnjih treh do štirih letih dodobra zredčile tudi garje. Nenazadnje k povečanju številčnosti prispeva tudi izpuščanje fazana iz umetne vzreje. Upam si

Lovci Lovske družine Bresnica - Podgorci in Lovske družine Sv. Hubert - Cestica (Hrvaška) na skupnem srečanju ob meji

Srečanje ob državni meji

Za tvorno sodelovanje med lovskimi sosedi ob meji z Republiko Hrvaško skrbijo lovci **LD Bresnica - Podgorci** in **LD Sv. Hubert - Cestica** (Hrvaška). Lovišči obeh lovskih družin se stikata ob državni meji, ki delno poteka po reki Dravi, delno pa po pokrajini ob reki. Pri upravljanju

lovišča je potrebno dobro sodelovanje. Tako je bila spomladi 2005 meja označena s presekami v gozdu Psičini, kot imenujemo obvodno pokrajino, ki je sicer del krajinskega parka porečja stare struge Drave. Skupaj s policisti in drugimi lovskimi družinami ob meji je bila organizirana tudi čistilna akcija. Jeseni sta se delegaciji obeh družin izmenjali na lovih na malo divjad. V začetku januarja letos pa smo lovci, sosedeje z obeh strani meje, priredili skupno srečanje ob lovskem tabornem ognju, ki smo ga zvečer ob preletu sklenili s skupnim lovom na race. Povabili smo tudi mejne policiste, s katerimi dobro sodelujemo pri lovu pa tudi pri opazovanju dogajanj ob meji. Druženje je pokazalo, da so ravno takšni prijateljski stiki tisto, kar pomaga reševati težave, če se kdaj pojavijo. Skupaj smo ugotovili, da imamo lovci v Sloveniji in na Hrvaškem podobne težave, družijo pa nas predvsem skrb za naravo in v njej prostoživeče živalske vrste. Dandanes naravo lahko ohranimo le s skupnimi prizadevanji. Poseben poudarek moramo člani obeh obmejnih LD nameniti Dravi in njenemu porečju, da bi se vsaj tod ohranila neokrnjen obvodni habitat in naravno ravnoesje. Sklenili smo, da nas bo skupna meja družila in ne razdvajala, zato bomo podobna srečanja razvijali še naprej in krepili prijateljske sosedske odnose.

Tomaž Lah,
starešina LD Bresnica - Podgorci

Do lovskega izpita še po »starem«, a kako bo po »novem«?

Komisija za vzgojo in izobraževanje pri ZLD Kočevje je ob podpori 16-članskega predavateljskega tima zadnje dni minulega leta sklenila teoretični del lovskega izpita po preizkušnem, upam si trditi, tudi evropsko primerljivem sistemu usposabljanja bodočih lovcev.

S programom teoretičnega dela lovskega izpita smo začeli po že utečenem programu v začetku oktobra, sledile so si sobota za soboto, 12 jih je bilo; eno popoldne pa smo popestrili še z obiskom v revirju lovišča s posebnim namenom ZGS – Medved Kočevje v Starem Logu.

Ker nam je Zakon o divjadi in lovstvu (Ur. l. RS, št.: 16/04) na

Foto: A. Zindarič

Stisk roke ob prevzemu spričevala o opravljenem lovskem izpitu pomeni tudi sprejem odgovornosti braniti čast in ponos plemenite lovske tradicije. Predsednik ZLD Kočevje Branko Zlobko izroča spričevala mladim lovcem.

nivoju LZS tudi v prihodnje zaupal to zelo zahtevno nalogo, smo morali zaupanje opravičiti. Naloge smo se lotili odgovorno. Skupino predavateljev smo razširili tudi s podmladkom. Opremilimo smo se s sodobno avdio-video tehniko. Ves čas, ko so potekala teoretična predavanja za lovski izpit, smo skrbeli za kar najpestrejšo uporabo didaktičnih pripomočkov, ki na eni strani razbremenjujejo predavatelja, na drugi pa omogočajo doseganje visokega strokovnega nivoja predstavljene snovi.

Odličen uspeh osvojenega znanja (povprečna ocena 4,1) velja pripisati izjemnemu pristopu samih pripravnikov ter precejšnji strokovni podpori mentorjev znotraj posamezne lovske družine, ki se potem obrestuje v osvojenem znanju.

Iz leta v leto si predavateljski aktiv – poleg osnovne naloge organiziranja predvidenega programa teoretičnega dela lovskega izpita – predse postavi tudi dodaten kamenček, ki naj bi še nadgradil mozaik lovskega znanja. V ta namen smo se v iztekajočem letu, glede na aktualne razmere, ki burijo predvsem lovsko javnost, zaradi nedorečenosti usode prihodnjega slovenskega lovstva, ukvarjali predvsem z dejstvom, da sledimo (citiraj: Branko Zlobko) *uresničevanju splošnega cilja, to je viziji lova v tretjem tisočletju, ki naj bi temeljila na sonaravnem bivanju kot temelju okoljske etike in ob upoštevanju kompromisnih zahtev vseh vpletenih. Notranja organiziranost pa naj bi temeljila na naravovarstvu, strokovnosti, entuziazmu in prostovoljnem delu ter tovarištvu* (konec citata).

Glede na to smo si bili enotni, da si ugleda lovstva na Slovenskem ne moremo pridobiti

samo v primernem lovskem kroju, pač pa bo treba slišati tudi na: ZNANJE, ODGOVORNOST in TRANSPARENTNOST.

Pa smo temu kos? Že pri potrditvi prvega pogoja (lovski krog?), roko na srce, smo padli. Da je temu res tako, se prepričamo že, če prelistamo strani revije Lovce, ki jo ta trenutek držimo v roki. Kar zazrimo se na eno od fotografij s pozdrava lovini, s slavnostnih prireditev, različnih jubilejev lovskih organizacij ali pa celo na fotografijo, na kateri je slučajno eden od najvišjih predstavnikov slovenske temske organizacije. Kako neposrečeno neurejene kombinacije različnih, tudi razpetih lovskih krojev, vrst tkanine in odtenkov barv, da o lovskem klobuku in kravatah ne govorimo.

Ugotovitve so bile razlog, da smo tematskemu sklopu *Lovske šege in običaji* namenili malce več prostora.

S pogledom v prihodnost se mi nehote vsiljuje vprašanje, ali niso vsa prizadevanja glede na novo lovsko zakonodajo, ki jo

bomo morali v prihodnosti spoštovati, le še glas vpijočega v puščavi? Bojim se namreč, da bo večina »novopečenih lovcev« glede na olajšavo 6. odstavka 61. člena Zakona o divjadi in lovstvu – ki določa, da osebam, ki so na srednji gozdarski šoli ali na visoki strokovni šoli oziroma univerzi uspešno opravile izpit s področja biologija in ekologija prostoživečih živali, patologija divjadi ali lovstvo, ni treba opravljati teoretičnega dela lovskega izpita, morajo pa obvezno opraviti praktičen del izpita v lovišču oziroma v LPN v trajanju najmanj šest mesecev – preprosto izognile omenjenim naporom.

Torej, sam podpis Etničnega kodeksa slovenskih lovcev za spoštovanje določil nošenja lovskega kroja v praksi ne zadostuje. Še več, med nami so redki posamezniki, ki celo kar glasno razmišljajo: »Saj je povsem v redu, da sem ob lovskih aktivnostih v kakršnem koli oblačilu, samo da je zelene barve, pa četudi ta navzven predstavlja rezervni sestav Slovenske vojske?!

V nadaljevanju omenjena zakonska olajšava 61. člena spregleda tudi potrebo po usposabljanju na področju zgodovine lova, kinologije in bolezni psov (opaženo popolno nepoznavanje!), znanj o pticah, prvi pomoči, balistike in varnega ravnanja z orožjem (še posebno pereča zadeva) ter aktualne zakonodaje, kar bi veljalo zakonodajalcu še kako zameriti!

11. 1. 2006 je bil v Uradnem listu RS, št. 3, objavljen *Pravilnik o pogojih za opravljanje lovskega izpita in obliki dokazila o opravljenem lovskem izpitu*. V prehodnem obdobju (90-dnevni rok) je določen tudi skrajni rok začetka izvajanja izobraževanja po novem (10. 4. 2006).

Foto: Š. Vesel

Za popestritev programa se je povabila prijazno odzvala krojaška delavnica Krojaštvo Rožman iz Brežic, ki je iz prve roke predstavila lovski krog in način nošenja glede na priložnosti v skladu z določili Etničnega kodeksa.

Površen bralec in poznavalec omenjenega podzakonskega akta hitro sprejme informacijo v prepičanju, da v primerjavi s starim pravilnikom ne prinaša nobenih pomembnejših novosti. Tudi sam bi želel tako, vendar se bojim, da je v njem le preveč neznank, na katere se vprašanja poznavalcu kar sama ponujajo.

Sam sodelujem v izobraževalnem procesu v lovski organizaciji že 15 let. Raven sistema izobraževanja na področju lovstva se je strmo vzpenjala iz leta v leto. Znanje je postajalo bogatejše in primerno sodobnemu lovcu. Zdaj z zaskrbljenostjo zrem v prihodnost, saj omenjena dejstva opozarjajo, da se utesne že preizkušen in uveljavljen sistem zaradi dvotirnosti (beri: zaradi olajšav iz 61. člena Zakona o divjadi in lovstvu) izničiti in samo še korak je potreben, da se vrnemo na začetek. Tudi sam bi bil glede na izobrazbo oproščen opravljanja teoretičnega dela lovskega izpita, vendar si upam trditi, da mi fakulteta s tako obširnimi znanjem na področju lovstva, kot ga ponuja preizkušeni program po stari zakonodaji, razen v posameznih sklopih, še zdaleč ni postregla, še manj pa potem to od mene tudi zahtevala! Ocenjujem, da v trenutnih razmerah in tudi v prihodnje lovstvo potrebuje obširno znanje ter razgledanost. Kadri, ki bodo prihajali iz srednje ali visoke strokovne šole oz. univerze, bodo v marsičem pripomogli pri dviganju nivoja in ugleda lovstva naslov. Vendar se bojim, da bo »zadeva« zašla v ozko gaz, vrednote lovstva s stoletno tradicijo pa bodo kmalu izginile. Bojazen se potrjuje v zametkih preziranja etničnih načel, postavljanju enega na račun drugega in celo v izključevanju različnih, pa vendar sorodnih strok ter dajanju prednosti (favoriziranju) ene same stroke pred drugo v še kako kompleksnem sistemu sonaravnega bivanja kot temelju okoljske etike.

Ali smo vsi vpleteni sposobni zbrati dovolj volje in modrosti ob nadaljevanju izobraževalnega programa v skladu z novimi določili, da bomo še naprej uspešni pri izvajanju naloge pri varstvu narave in divjadi, predstavljanju kulturnega izročila, etničnih norm ter lovskega šega in navad!?

Pozitiven odgovor pričakujem v prihodnjem obdobju, sicer se po mojem mnenju lovstvu, kljub pričakovanju praznovanja stoletnice, »slabo piše«!

Mag. Štefan Vesel

Izobraževanje lovske pripravnike generacije 2005

Ob izteku leta 2005 smo za pripravnike v lovske družine **ZLD Posavje - Krško** organizirali teoretični del lovskega izpita še enkrat (in verjetno zadnjikrat) po starem *Pravilniku o izobraževanju ...* in novem *Zakonu o divjadi in lovstvu*. Ta zakon bo izobraževanje prenesel na Lovsko zvezo Slovenije, Zavod za gozdove in pedagoške ustanove, ki bodo bolj strokovno bedeli nad znanjem »naših« pripravnikov v prihodnosti. Ker pa je naša zakonodajna oblast tako zelo »ekspeditivna« na vseh področjih, že skoraj dve leti čakamo na podzakonske predpise in Pravilnik o izobraževanju. Menda je že na »vidiku«.

Sistem predavanja in izpitov je za območje naše območne zveze potekal po že vnaprej določenem urniku, in sicer ob torkih popoldan in sobotah dopoldan **od 18. 10. 2005 do 6. 12. 2005**. Izpiti so bili ob petkih popoldan in tako smo izpite končali **17. 12. 2005**. Kratka anketa med tečajniki je pokazala, da so bolj nagnjeni k takemu načinu kot pa predavanju enkrat na teden in posledično skoraj štirimesečnemu obiskovanju predavanj. Ker je veliko članov in tudi pripravnikov s podeželja, so vezani na obvezna jessenska kmečka opravila. Seveda pa so še zanimivi jesenski lovi in časa res ni na pretek. Tako smo termin vrinili med zaključek omenjenih del in novoletne praznike. Že na začetku smo organizirali tudi ogled Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri s poudarkom na lovske zbirke. Vodenje in predstavitev divjadi sta bila tudi letos na zelo visokem nivoju in gospe **Barbara Hrovatin** je opravila doberšen del predavanja ob ogledu preparatov divjadi (nekateri od njih si žal ne zaslužijo več tega imena), za kar se ji v imenu tečajnikov na tem mestu lepo zahvaljujem. Že jutraj pa smo »okupirali« prodajalno **Fanzoj** v samem središču Ljubljane. Tam nam je prijazno osebje na čelu z gospodom **Borisom** razkazalo prostore in prodajne artikale. Vsi skupaj smo lahko spoznali kakovostno opremo za lov v spodnji etaži (od nogavic do daljnogledov) in vse vrste orožja v zgornji. Na enem mestu smo videli veliko različnih kosov orožja, in sicer tako po namenu kot tudi po kakovosti in

seveda cenovnem razredu. Posebno zanimivo je bilo raznovrstno kratkoceveno orožje in po naročilu izdelane puške. Pri preostali opremi pa smo spoznali, da se proizvajalci oblačil in pokrival vedno bolj zavedajo zahtev po varnosti pri lovih in doma la že vsa oblačila opremljajo z varovalno opremo oranžne barve.

Predavatelji, ki že več let uspešno sodelujejo pri omenjenem izobraževanju, so svoj program opravili na zadovoljivem nivoju. Sodelovalo je **15 predavateljev**, z znanjem pripravnikov pa so bili le delno zadovoljni, saj je bila povprečna ocena **3,5**. Na praktičnem poznavanju ravnanja z orožjem in strelskih sposobnosti so se pripravniki zelo izka-

mišljali, da bodo na neki način že preskočili tudi to oviro in izpit opravili, saj so ga doslej že vsi. Morda je temu kriva tudi nizka splošna izobrazbena raven pripravnikov in je bilo zato treba tudi vložiti veliko več truda pri pridobivanju znanja. Morda pa je vse le splet okoliščin in se je pač našla takšna generacija. Ob tem se pojavi še eno vprašanje. Zelo smo veseli, če v naše vrste pridejo mladi pripravniki in tako le nekoliko znižajo našo starostno strukturo, je pa to včasih tudi dvorezen meč in na silo sprejmemo ljudi, ki nikoli ne bodo izpolnili svojega poslanstva.

Na zaključni slovesnosti so bili poleg zdaj že izprašanih lovcev tudi predavatelji. Vsi skupaj so na krajši slovesnosti zaključili

Foto: B. Tucovič

Skupinska fotografija naših lovcev ZLD Posavje - Krško pred podelitvijo spričeval

zali. Ne samo, da so dosegli dobre rezultate, tudi disciplina na strelišču glede varnosti je bilo na visokem nivoju in preizkus orožja in strelskih sposobnosti je potekal brez posebnih opozoril. Ob zaključku izpitov so mladi lovci svečano podpisali Zapiso slovenskega lovca, najboljšim pa smo izročili knjižno nagrado; prislužili so si jo za povprečno oceno **4,5**. Pripravniki so predavanja obiskovali dokaj redno, saj je bila prisotnost **89,1 %**. Skupen rezultat je bil nekoliko slabši kot v minulih letih. Morda je temu »kriva« mladost slušateljev, saj je bila njihova povprečna starost **29** let in so zato verjetno nekoliko premalo resno vzeli vse skupaj. Morda so nekateri raz-

dvomesečno druženje pri pridobivanju novih znanj.

Kot vemo, morajo pripravniki sami poravnati stroške izobraževanja, zato se potrudimo, da izobraževanje pripeljemo do konca za primeren znesek na posameznika. Stroške kolikor mogoče racionaliziramo, vendar pa zaradi tega ne okrnemo programa oziroma kakovosti predavanj. Tako smo stroške obračunali po naslednjih postavkah, navedenih v preglednici stroškov.

Iz spodnje preglednice stroškov je razvidno, da lahko s sprejemljivim zneskom na posameznika poskrbimo za celoten program od najema prostora do ekskurzije, poravnamo stroške predavanja in izpitov ter organizira-

STROŠKI	ZNESEK
Predavalnica	96.000,00 sit
Skupen strošek ekskurzije – prevoz	70.503,00 sit
Stroški predavateljev (predavanja in izpiti)	715.402,00 sit
Izpit iz strelstva (strelišče in sodniki)	58.000,00 sit
Stroški zaključek (pogostitev) + materialni stroški	188.595,00 sit
SKUPAJ	1.128.500,00 sit

mo slavnostni zaključek izobraževanja. Verjetno bo ob vključitvi še drugih institucij v proces izobraževanja strošek bistveno višji. Z vključitvijo lokalne organizacije (območne lovske zveze, če bo taka povezava s pogodbo dogovorjena) bo veliko lažje in predvsem **ceneje** organizirano izobraževanje na terenu, kot pa je le prek LZS. Glede na izkušnje dosedanjih organizacij izobraževanja menim, da si zaslužimo tudi zaupanje pristojnega ministra ob imenovanju izpitnih komisij.

Izobraževanja se je udeležilo 39 pripravnikov iz posavskih LD, 1 pa je v času predavanj in izpitov odstopil. Tako je v naših lovskih družinah 38 mladih lovcev, ki se bodo kljub vsemu le vključili v, upam, uspešno delo. Vzpostavitev pristnega odnosa mentor - pripravnik in pozneje z drugimi člani v LD je v praksi zelo pomembna za uspešno sodelovanje in medsebojni odnos. Na obeh straneh so zrele in izoblikovane osebe, ki ob pravilnem razumevanju pomembnosti članstva v LD lahko skupaj nadaljujejo uspešno delo.

Dušan Lepšina,
predsednik Komisije za izobraževanje in lovsko kulturo pri
ZLD Posavje - Krško

Lovska zveza Maribor ima novo vodstvo

Ob zvokih Pohorskih registrov se je 17. 12. 2005 začel redni volilni občni zbor LZ Maribor, ker se je 21. 12. 2005 tedanjemu vodstvu iztekel 4-letni mandat.

Občni zbor je vsebinsko in tudi organizacijsko potekal na visokem nivoju. Tudi skoraj 90 % udeležba vabljenih delegatov kaže na odgovoren odnos LD do dela območne LZ. Med povabljenici je bilo tudi nekaj gostov: predsednik KPL - Celovec **Mirko Kumer**, predsednik strokovni delavec Savinjsko-Kozjanske ZLD Celje **Janez Pavel Marin** in **Zdravko Mastnak**, predstavnik ZLD Prlekije **Janko Kralj**, predstavnik ZGS OE Maribor mag. **Zoran Belca** in dobitniki visokih lovskih odlikovanj in plaket LZ Maribor.

Vsi vabljeni delegati in gostje so poleg vabila na OZ prejeli na dom tudi obširna pisna poročila o delovanju organov in delovnih teles v minulem mandatnem obdobju. Iz njih je bilo mogoče

Mirko Kumer, predsednik KPL Celovec, pozdravlja udeležence OZ LZ Maribor.

razbrati, da so delovna telesa pri UO LZ Maribor vseskozi sledila potrebam lovskih družin in njihovega članstva, saj so skupaj z njimi opravljali temeljno lovsko poslanstvo, to je skrb za divjad in ozaveščanje lovcev. Del te dejavnosti je v svojem poročilu omenil tudi predsednik LZ Maribor **Zoran Lešnik**. Večji del svojega referata je namenil dogajanjem, ki so povezana z lovsko zakonodajo in problematiko organiziranosti slovenskega lovstva ter o njegovi vlogi pri tem. Ta problematika je bila zadnji dve leti skoraj izključna tema na vseh sejah UO in je skoraj povsem izrinila z dnevnih redov tematiko gospodarjenja z divjadjo in lovišči. Na srečo so tej temeljni dejavnosti lovstva namenjali vso skrb v LD, gojitvenih bazenih in v drugih delovnih telesih pri UO LZ Maribor.

Po njegovem poročilu so obširna poročila predstavili še predsednik NO **Otmar Lavuger**, predsednik disciplinskega razsodišča **Branko Reisman** in predsednik gospodarsko finančne komisije **Stane Petar**. Za tem je nastala bogata razprava, v kateri so poleg delegatov sodelovali tudi gostje in tako s svojimi prispevki še obogatili vsebinski del občnega zbora.

Po sprejetju potrebnih sklepov, izhajajočih iz pripravljenih poročil, zaključnega računa, finančnega načrta in višine članarine je občni zbor brez pripomb razrešil dosedanje vodstvo in prešel na volitve novih organov. V ta namen je predsednik kandidacijske komisije **Miroslav Kolanko** delegate seznanil s potekom postopkov evidentiranja in kandidiranja za predsednika, podpredsednika in organe LZ Maribor. Tako je delegate seznanil, da sta v kandidaturo za predsednika LZ Maribor privolila **Brane Kurnik** iz LD Poljskava in **Mar-**

jan Malek iz LD Starše, za funkcijo podpredsednika pa **Marjan Gselman** iz LD Pobrežje - Miklavž. Ker po pravilih LZ Maribor postane novo izvoljeni predsednik mandatar, ta občnemu zboru predlaga člane za UO LZ Maribor.

Na tajnih volitvah so bili izvoljeni: za predsednika LZ **Branko Kurnik**, za podpredsednika **Marjan Gselman**, v NO bodo: **Boris**

Dotedanji predsednik LZ Maribor Zoran Lešnik poroča o opravljenem delu v minulem mandatu.

Rožman, Jože Ferk, Rajko Rotar, Franc Vraber in Janez Štrukelj, v disciplinskem razsodišču **Branko Reisman**, mag. **Dušan Dougan, Danilo Obersnel, Franc Košir in Tomo Obersnel**.

Na predlog novoizvoljenega predsednika **Braneta Kurnika** je občni zbor potrdil tudi naslednje člane za UO LZ Maribor: **Stane Petar** iz LD Kapla, **Boštjan Plaznik** iz LD Makole, **Franc Ornik** iz LD Voličina, **Ivan Žizek** iz LD Ruše, **Štefan Cmerčnjak** iz LD Boč na Koz-

Novi predsednik LZ Maribor Brane Kurnik razlaga program in vizijo vodenja LZ Maribor v naslednjem obdobju.

jaku, **Drago Vešner** iz LD Rače, **Zdravko Brezovšek** iz LD Šmartno na Pohorju, **Bojan Urbančič** iz LD Ruše, **Franc Krivec** iz LD Sv. Jurij, **Dušan Volmajer** iz LD Podvelka in **Rudi Majer** iz LD Šentilj.

Novo vodstvo LZ Maribor je zelo pomlajeno in manj obremenjeno z minulimi dogajanjem v slovenski lovski organizaciji, zato menim, da je lahko zagotovilo za novo vsebino dela na LZ Maribor.

Pred koncem občnega zbora je predsednik LZ Maribor in član začasnega organa pri LZ Slovenije **Zoran Lešnik** podelil visoka lovška odlikovanja in plakete LZ Maribor naslednjim članom: red LZS za lovske zasluge I. stopnje **Karlu Ingoliču** iz LD Poljskava, **Jožetu Hekrepu** iz LD Paloma - Sladki Vrh; red II. stopnje **Anton Kirbišu** LD Starše, **Francu Felserju** iz LD Pesnica - Jarenina, **Francu Vidoviču** iz LD Pobrežje - Miklavž, **Dušanu Volmajeru** iz LD Podvelka, **An-**

Novi podpredsednik LZ Maribor Marjan Gselman s smelim pogledom v prihodnost.

dreju Ivančiču iz LD Fram in Miroslavu Baumanu iz LD Sv. Jurij. Plaketo LZ Maribor: Mirku Kumru iz KPL Celovec, mag. Dušanu Douganu iz LD Pernica, Francu Kranjcu LD Ruše, Miroslavu Kolenku iz LD Polskava, Zmagu Tinti iz LD Zreče, Francu Hajdeniču iz LD Sv. Jurij in Karlu Strmšku – kiparju in slikarju, oblikovalcu plakete LZ Maribor.

Kot je že v navadi, se je tudi ta občni zbor sklenil s tovariškim druženjem v prijetnem gostišču Arzenškov hram v Gradiški pri Zg. Kungoti.

Branko Vasa

Člani UO KLZ so v novih, sodobno opremljenih prostorih še uspešnejši.

Foto F. Rotar

Koroška lovška zveza ima svoje nove prostore v Pamečah ob glavni cesti Slovenj Gradec–Dravograd.

Koroška lovška zveza v novih prostorih

Ko je konec leta 2001 okrog 1.200 koroških lovcev ustanovilo svojo območno lovsko zvezo, so si svoje prve prostore uredili v poslovni zgradbi trgovskega podjetja Koroške trgovine na Glavnem trgu v Dravogradu. Pisarno in sejno sobo jim je dal v najem takratni direktor trgovskega podjetja **Vinko Podržan**, sicer znani dravograjski lovec, ki je zadnja štiri leta v KLZ dokaj uspešno vodil tudi finančno komisijo. Čeprav so bili poslovni prostori takojšnje lovske zveze v Dravogradu skoraj za vseh 19 koroških LD enako dostopni, saj so bili nekako na sredini koroške pokrajine, se je morala v začetku letošnjega leta preseliti v nove. V Dravogradu ji je namreč potekla najemna pogodba.

Odslej je sedež Koroške lovske zveze (KLZ) v Mislinjski do-

lini, ob regionalni cesti Slovenj Gradec–Dravograd, v nekdanji poslovni zgradbi GG Slovenj Gradec v Pamečah 151, Občina Slovenj Gradec. Lovce je vzel pod streho zasebni podjetnik **Marjan Verčkovnik**, sicer član LD Podgorje. Poleg velike pisarne, v kateri strokovni tajnik **Franc Praznik** uraduje vsak dan od 12. do 17. ure, imajo lovci na voljo tudi veliko sejno sobo in učilnico. **Praznik** je povedal, da je v pisarni mnogo dlje, kot so uradne ure, saj ga predvsem v začetku leta precej kličejo in potrebujejo tajniki koroških LD za razne informacije in pomoč. Nema lokrat kakšno informacijo ali napotek potrebujejo tudi drugi občani, ki niso lovci. »Še najbolj pa smo veseli, da je lahko v novi, precej veliki, zračni in topli učilnici, ki je poleg naše pisarne, 4. februarja potekalo strokovno teoretično lovsko izobraževanje za 4. generacijo naših lovskih pripravnikov. Tečaj, ki ga vodi prizadevni upokojeni učitelj **Richard Kozjak**, član LD Dolič,

obiskuje 24 mladih lovcev iz 14 koroških lovskih družin. Januarja so v novih prostorih potekale tudi seje raznih organov naše LZ in pregled odstrela ter kategorizacija trofej. V Pamečah bodo odslej potekala tudi vsa druga lovska izobraževanja. Omeniti moram, da je KLZ v minulih letih lovska strokovna izobraževanja organizirala v gostišču Bukovčan v Dravogradu, ki ga vodi lovec **Marjan Ošlovnik**, član LD Bukovje. Koroški lovci se mu ob tej priložnosti zahvaljujemo za vso gostoljubnost, ki smo je bili deležni v njegovih prostorih zadnja štiri leta,« je poudaril **Franc Praznik**.

Franc Rotar

Foto: F. Rotar

Prizor s celovškega sejma Lov in ribolov, ki je trajal od 20. do 22. 1. letos.

3. sejem Lov in ribolov v Celovcu

Po kar nekaj uspešnih lovskih sejmih, ki so se bili leta 2005, velja omeniti sejme: Lov in ribolov v Gornji Radgoni, Natura viva 2005 na Češkem – Moravskem, Lovstvo in narava – Nitra

2005, na Slovaškem, in Narava – človek 2005 v Novem Sadu, o čemer smo poročali v Lovcu. Letošnje lovsko sejemsko leto se je začelo že januarja, ko je od 20. do 22. januarja na sejmišču v Celovcu potekal Sejem lov in ribolov.

Letošnji sejem v Celovcu, ki ga že tretje leto tradicionalno organizirajo Koroški sejmji v sodelovanju z avstrijsko Koroško lovsko zvezo in Ribiškim združenjem avstrijske Koroške, z vedno več razstavljalci razne lovske in ribiške opreme (letos se jih je predstavilo nekaj nad 80) nedvomno spada med največje podobne strokovne sejme v prostoru Alpe – Jadran. Na kar velikem razstavnem prostoru je organizatorju letošnjega lovskega in ribiškega sejma – sočasno je potekal tudi kmetijski – brez dvoma uspelo z domačimi in tujimi razstavljalci nekoliko bolj popestriti tudi samo prodajno ponudbo. Tako je bilo na ogled in za prodajo kar veliko različne lovske in ribiške opreme, med katero je bilo še največ oblačil, ribiških potrebščin in palic ter sodobnega in kakovostnega lovskega ter športnega orožja in streliva. Med razstavljalci je bilo tudi nekaj takih, ki so za ne majhen denar vsiljivo ponujali in priporočali najbolj kakovostne lovske optične naprave. Da se lovci veliko gibljemo tudi na težko dostopnih

terenih, se zavedajo tudi v avtomobilski industriji, saj so na sejm predstavlili kar nekaj dobrih (pa tudi dragih) terenskih vozil znanih in priznanih proizvajalcev.

Organizatorji sejma so poskrbeli tudi za druge obsejemske prireditve. Še najbolj odmeven in

obiskan je bil 24. informativni dan o ekologiji in divjadi, ki ga je organiziralo Lovsko združenje avstrijske Koroške. Avstrijski lovci so odkrito spregovorili o stanju jelenjadi na avstrijskem Koroškem. Tudi dan ribištva je bil zanimiv, saj so ribiči spregovorili o svojih vsakdanjih težavah (varovanje voda, skrb za ribji stalež in drugo).

V precejšnjem številu so se predstavili tudi avstrijski lovski kinologi in ljubitelji sokolarjenja. Na svoj račun so prišli slikarji, kiparji, rezbarji, izdelovalci gamsjih čopov, preparatorji in krznarji. Slednji so po zmernih cenah ponujali še vedno iskana in prestižna krznena oblačila ter pokrivala. Avstrijke si očitno še ne dovolijo odvzeti nekaj, kar je povezano z naravo in lovom. Tudi mnogi tisti, ki iz divjačine pripravljajo razne kulinarične izdelke, se dobro zavedajo, da je nekoč divjad prehranjevala veliko ljudi in da je tudi dandanes hrana iz divjačine zelo priljubljena med lovci in nelovci.

Že tako razvejan in pester javnarski celovski lovski sejem je bi še bolj privlačen zaradi bogatega in pestrega kulturnega programa, v katerem je sodelovalo kar nekaj priznanih avstrijskih, italijanskih in slovenskih lovskih skupin registrov ter pevskih zborov. Slovensko lovsko kulturo so letos zelo dostojno predstavili Šentjernejski rogisti, ki delujejo od leta 2001. Njihov predsednik Marko Rešetič nam je povedal, da se radi udeležijo tudi mednarodnih tekmovanj. Tako so tekmovali že na Češkem in v Avstriji, odkoder imajo zlato priznanje. Tudi maja letos se bodo udeležili tekmovanja v Avstriji.

Franc Rotar

Aprila v Gornji Radgoni!

4. mednarodni sejem lovstva, ribištva, turizma in aktivnosti v naravi, LOV, v Gornji Radgoni, bo po zagotovilih

prirediteljev letos za lovce in ribiče v še bolj zanimivem terminu – od petka, 21., do nedelje, 23. aprila 2006 – obiskovalcem predstavil **kakovostne mednarodne blagovne znamke** opreme za lovstvo: orožje, strelivo, merilne naprave in druge lovske pripomočke, oblačila in obutev, darilni program, strokovno literaturo, opremo za lovsko in športno kinologijo, ponudbo lovnega turizma, opremo, pribor oblačil in obutev za dejavnosti v naravi, ribištvo z opremo, priborom, oblačili in obutvijo za sladkovodni in morski ribolov.

Verjetno vas bodo pritegnile obsejemske **strokovne predstavitve in bogat družabni program**. Strokovno razstavo Lovske Zveze Slovenije letos pripravlja Savinjsko-Kozjanska ZLD. Z LZS se organizator dogovarja tudi za aktualno strokovno posvetovanje.

Zanimivo in strokovno dobro podkrepjeno revijo lovskih psov s komentarjem pripravlja znani kinološki delavec in lovec Jože Štebih. Predstavitve lovskih pasem bosta vodila Vlado Vesel in Tone Selinšek.

V soboto, 22. aprila, bo na sporedu pomembna kinološka novost: **državna – CAC razstava psov prinašalcev (retrieverjev)**. Ta dan bo na sporedu tudi že tradicionalno **državno prvenstvo v agilityju**.

Ribiška zveza Slovenije se bo na razstavnem prostoru predstavila s strokovno razstavo. Center za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma **Racoon, d. o. o.**, bo v sodelovanju z ribogojnico **Daniela Gospiča** pripravil **zanimivo razstavo koji krapov**, pripravlja pa tudi aktualno razstavo opreme za sodobni lov krapov.

Zavod za gozdove Slovenije bo organiziral razstavo z naslovom **Divji prašič in okolje**. Letos bosta nosilca razstave območni enoti Nazarje in Slovenj Gradec.

Sejemska novost bo predstavitev **Zveze tabornikov Slovenije**.

Sejem bo **tradicionalno kulturno in zabavno druženje**. Na osrednjem prireditvenem prostoru se bodo predstavili lovski rogisti, lovski pevski zbori in harmonikarji. Izurjeni strelci se bodo lahko preizkusili v streljanju. Ljubitelji dobrih okusov se bodo pomerili na **tekmovanju v kuhanju lovskega golaža in ribje čorbe**, ki je pravzaprav tudi glavna novost letošnjega sejma. Jedi iz tekmovalnega programa bodo lahko poskusili obiskovalci sejma, za prehrano v lovskem in ribiškem duhu pa bodo še dodatno skrbeli sejmski gostinci.

Več informacij o sejmu in spremljajočem dogajanju lahko dobite na spletnih straneh organizatorja www.pomurski-sejem.si.

Uredništvo

50 ustvarjalnih let LD Škale

Dandanes se ljudje vse premalo zavedamo, kako pomembna je za nas narava, kako zelo smo odvisni od nje. Zato je nujno, da se naučimo živeti v sožitju z njo, česar se gotovo dobro zavedajo lovci **Lovske družine Škale**. Ti so namreč 3. septembra 2005 na Lubeli pripravili kar dva dogodka hkrati; **11. tradicionalno srečanje lovcev s kmeti** in proslavili **50-letnico delovanja Lovske družine Škale**. Zbrane so pozdravili starešina LD Škale **Ervin Miklavžina**, župan Mestne občine Velenje **Srečko Meh** in predstavnik Savinjsko-Kozjanske zveze lovskih družin Celje **Janez Pavel Marin**. Za pester in zanimiv program so poskrbeli **Štajerski rogisti in LPZ Škale**.

Osrednja točka praznovanja je bila podelitev priznanj Lovske zveze Slovenije zaslužnim lovcem. Dogajanje se je nadaljevalo s pregledom zgodovine, saj so se spomnili tistih, ki so leta 1955 sodelovali pri ustanovitvi LD Škale. Tako so priznanja prejeli še živeči ustanovni člani **Vlado Miklavžina**, **Vinko Miklavžina** in **Slavko Pocajt**. Posebno pozornost so namenili tudi priznanju za 50-letno članstvo v LD, ki si ga je zaslužil **Ivan Miklavžina**. Predvsem za vsestransko pomoč pri razvijanju društva na gojitvenem in kinološkem področju je posebno priznanje dobil **Slavko Kovač**. Zelo pomembna je podelitev priznanj, namenjena

TEKMOVANJE V KUHANJU LOVSKEGA GOLAŽA IN RIBJE ČORBE

Sejem Lov, Gornja Radgona, sobota, 22. aprila 2006

Pomurski sejem, Center za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma Racoon, d. o. o., Revija Pet zvezdic, Lovska zveza Slovenije in Ribiška zveza Slovenije razpisujejo tekmovanje v kuhanju lovskega golaža in ribje čorbe za **zlato kotliček sejma Lov**. Na tekmovanje ste prijazno vabljeni vsi člani lovskih in ribiških družin, gostinci ter drugi ljubitelji kulinarike in narave!

Sodelovale bodo tričlanske ekipe, katerih jedi bo ocenila strokovna komisija. Prijavljene ekipe morajo s seboj prinesiti kotliček in vse potrebne sestavine.

Količina mora zadoščati vsaj za pokušno strokovne ocenjevalne komisije in je omejena zgolj navzdol ... Tekmovalci, ki bodo skuhalo nekoliko več svoje specialitete in jo bodo ponudili v pokušno še obiskovalcem prireditve, se bodo lahko potegovali tudi za **nagrado občinstva**.

Recepti in priprava so prepuščeni domišljiji tekmovalnih ekip. Poleg drugega mora lovski golaž obvezno vsebovati divjačinsko meso, medtem ko so nujna sestavine ribje čorbe seveda ribe ...

Simbolična kotizacija za udeležbo je 2.000 sit za prijavljeno ekipo, plačati pa jo je treba pred začetkom tekmovanja.

Rok za pisno prijavo je 10. marec 2006.

Prijavnica za sodelovanje in pogoji so objavljeni na spletni strani www.pomurski-sejem.si, kjer prijavnico lahko izpolnite in takoj odpošljete. Lahko pa to storite tudi po pošti na naslov: Pomurski sejem, d. d., Cesta na stadion 2, 9250 Gornja Radgona, faks: (02) 5642 160, elektronski naslov: komerciala@pomurski-sejem.si.

Za vsa vprašanja glede tekmovanja sta vam z veseljem na voljo: **Jana Dimec**, projektni vodja sejma, tel.: (02) 56-42-108, (02) 56-42-116, faks: (02) 56-42-160, elektronski naslov: komerciala@pomurski-sejem.si in **Miran Mate**, 041/263 107, elektronski naslov: ps.lj@pomurski-sejem.si.

Popravek

V prejšnji številki, na strani 88, smo v podpisu pod skupinsko sliko pri mag. Francu Ekarju in Stanetu Bergantu napačno napisali, da sta prvi župan drugi pa podžupan občine Jezersko. Pravilno je, da sta omenjena **župan in podžupan občine Predvor**. Za napako se opravičujemo.

Uredništvo

kmetijam, vpetim v posamezne oblike delovanja lovske družine in v nujenju gostoljubja njenim članom. Tako so priznanja prejela **kmetije Naveršnik, Kolaj in Vrčkovnik**.

Ob zaključku podelitve priznanj so se spomnili še na druge LD, lokalne skupnosti in društva, s katerimi LD Škale vzorno sodeluje na društvenem, lovskem pa tudi na kulturnem področju.

Ob praznovanju 50-letnice je LD izdala priročno brošuro, v kateri so nanizani vsi pomembni dogodki, od ustanovitve družine do danes. Nekaj najpomembnejših podatkov o delovanju družine povzeto predstavljamo za Lovca.

V predelih med Graško goro, Smodivnikom, Stropnico, Lubelo in Ležnom se je lovski rog oglašal že v času pred 2. svetovno vojno, ko so z loviščem tega razgibanega terena upravljali maloštevilni zakupniki. Med njimi lahko najdemo priimke: Arlič (Brezušek in Poduršan), Jan, Miklavžina in Šmon.

Prav tako obstajajo pisni viri o delovanju lovske bratovščine v letih 1939 in 1940. Zaradi vojnih razmer v letih 1941 do 1945 je prenehala vsa lovska dejavnost.

Po končani vojni so domačini strnili vrste in po dveletnem obdobju so glede na sklepe predsedstva SNOS lovili le z začasnimi dovolilnicami. Le-ta je sklepe sprejel 5. 9. 1945 z odlokom o začasnem izvrševanju lova. Že v naslednjem letu je v Uradnem listu LRS (Ur. l., 181/50-46) izšel začasni Zakon o lovu, ki je med drugim razdelil lovišča v okrajno-zakupna in tudi določil, da so temeljne enote lovske organizacije lovske družine (LD). Le-te so se začele povezovati v okrajne lovske svete in lovski svet LR Slovenije. Na podlagi tega zakona je bila ustanovljena tudi LD Škale. V tistem času so lovili predvsem zajce, za odstrel srnjaka pa je bilo potrebno posebno dovoljenje od Okraja Mozirje. Leta 1947 je LD Škale od Okraja Mozirje prejela v zakup lovišče za obdobje do leta 1952. To je bil za ljubitelje zelenih poljan in šumečih gozdov, prepredenih s številnimi studenci živahne vode, velik in pomemben dogodek. Marsikdo, ki si v prejšnjih letih še pomisliti ni upal, da bo kdaj lahko postal lovec z vsemi pravicami in dolžnostmi, je v novi družbeni ureditvi dobil možnost, da se je včlanil v lovske vrste. V tistem

času je lovsko bratovščino vodil **Martin Šmon**.

Vse do leta 1950 je družina dobro delovala in gospodarila ter se tudi uspešno razvijala. Tisto leto pa se je s sosedi združila v **Lovsko družino Velenje** glede na odločitev tedanje državne oblasti, ker je bil lov opredeljen kot pomembna panoga narodnega gospodarstva. Kmalu se je pokazalo, da je gospodarjenje na tako velikem območju od Graške gore, Kozjaka pa tja do Radojča in Timjana le pretežko, da bi bilo mogoče načrtno opravljati vsa zahtevna gojitvena dela in zagotavljati stalen nadzor nad vse številnejšo divjadjo.

Po štirih letih skupnega dela se je domačinom Škal ponovno uresničila želja in so leta 1955 po odločbi Okrajne lovske Zveze Šoštanj številka 52-55, takrat že

pogodba o gospodarjenju z loviščem.

Navedeni zakon je leta 1976 nadomestil Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč. Istega leta je bilo treba po Zakonu o društvih ponovno registrirati LD kot društvo, kar je bilo storjeno z odločbo 024-71/1976-2. V omenjenem času so se lovske meje sporazumno spremenile tako, da potekajo na območju, kjer se stikata meji LD Mislinja in LD Velunja, po naravno vidni meji (cesta, potok ali je označeno z posebno oznako za mejo lovišča).

Po osamosvojitvi Slovenije leta 1991 smo tako glede na novo nastale razmere ponovno sprejemali nova pravila društva in jih usklajevali z novo sprejeto zakonodajo o društvih. To delo ni bilo težko, saj nas je glede na nastale

skromen stalež divjadi. Po posameznih vrstah je bila divjad sorazmerno slabo zastopana, o čemer pričajo tudi podatki o odstrelu. Od tod je razvidno, da je bila glavna divjad tega obdobja le poljski zajec, pa še tega so vsako leto uplenili le po nekaj deset primerkov. Pozneje se je začela pojavljati srnjad, divje race mlakarice so zavzele površine ob jezeru in gams se je naselel v območje Hude luknje. Z vlaganjem umetno vzrejenih fazanov in z domačo rejo so popestrili lovišče s fazanom. V začetku osemdesetih let se je v lovišču naselila tudi kolonija damjakov.

Vsa leta smo v družini skrbeli za primeren stalež divjadi avtohtonih vrst, pa tudi za naseljevanje druge divjadi, ki je le bistveno popestrila strukturo divjadi.

Iz bogatega družinskega življenja je vredno omeniti še nekaj dogodkov. Ob koncu petdesetih let je LD priredila nekaj lovskih veselic pri kmetoma Ločanu in Miklavžini ter pozneje v sedemdesetih in osemdesetih pri lovski koči na Lubeli.

V času šolskih počitnic leta 1961 so člani LD v prostorih Osnovne šole Škale pripravili lovsko razstavo pod strokovnim vodstvom **Staneta Ravljena**. Vsi prostori šole so se spremenili v razstavne dvorane, v katerih smo prikazali značilnosti posameznih habitatov s preparati divjih živali.

Sredi avgusta leta 1964 smo na Lubeli slovesno izročili svojemu namenu lovsko kočjo, ki smo jo čez 15 let razširili do zdajšnje velikosti. Da bi kočjo dobro povezali tudi z dolino, smo leta 1971 do nje iz smeri Škal zgradili še cesto, ki smo jo pozneje opustili in leta 1984 zgradili novo cestno povezavo prek vrha Lubele.

Leta 1972 smo razvili svoj društveni prapor in ta dogodek povezali z veliko družabno prireditvijo.

V zgodovini ima pomembno vlogo lovsko strelstvo, saj je bila naša strelska ekipa dolgo skoraj nepremagljiva. Kako smo cenili lovske strelstvo v osemdesetih letih, pove podatek, da je ob obisku generalnega sekretarja Združenih socialističnih strank Katalonije (Španija) v Sloveniji leta 1981 strelska ekipa LD Škale na strelišču pri lovski koči prikazala streljanje na glinaste golobe.

Vrsto let smo priredili družabne večere, na katerih so se člani LD zbirali v krogu svojih najbližjih. V zadnjih letih je takšno druženje povezano z družinskim

Foto: E. Miklavžina

Člani LD Škale, zbrani pri svoji lovski koči na Lubeli ob praznovanju 50-letnice.

drugič, ustanovili svojo družino, ki je v upravljanje prevzela 2.782 ha lovišča, od katerega sodi med nelovne površine samo 164 ha. Ustanovni občni zbor je bil 24. 4. 1955, vodil pa ga je predsednik pripravljalnega odbora **Anton Miklavžina st.** Iz zapisnika tega ustanovnega občnega zbora in dopisa LD Škale avgusta 1955 je razvidno, da je tedaj imela družina 18 rednih članov. Družina je bila registrirana z odločbo Okrajnega ljudskega odbora Celje; številka III/2-5326/1-55.

Takšna organiziranost je veljala do leta 1966, ko so se skladno z novim lovskim zakonom lovske organizacije ponovno preimenovala. Temeljne enote so bile še naprej lovske družine (LD), novost je bila samo prostovoljna povezanost v območno lovsko zvezo. Prav tako je bila glede na določila zakona v januarja leta 1967 sklenjena z Občinsko skupščino občine Velenje

družbene spremembe preveval isti duh kot naše predhodnike v letih 1945 do 1955, ki so postavljali temelje naše lovske družine. Tako smo leta 1997 registrirali društvo z odločbo 026-0071/76, ki jo je izdala Upravna enota Velenje.

In nazadnje je bil leta 2004 sprejet nov Zakon o divjadi in lovstvu, ki zopet nekoliko spreminja dosedanje organiziranost in uvaja nove temelje v lovstvu. Glede na določila zakona smo s sosednjimi LD sporazumno uredili lovske meje in glede na to posredovali vlogo za dodelitev lovišča. Pridružili smo se ustanovitvi Območnega združenja upravljavcev lovišč (OZUL). V prihodnosti nas čaka še podpis koncesijske pogodbe in ne nazadnje tudi ponovna »prevetritev« Pravil LD ter ponovna registracija društva.

V povojnih letih je bil tudi na območju LD Škale v začetku

piknikom in praznovanjem okroglih obletnic članov.

Med nekaterimi lovci LD Škale je že leta tlela želja, da bi se zbrali in ob pomoči strokovnjaka ubrano zapeli katero iz bogate zbirke lovske pesmi. Leta 1986 je družini le uspelo zbrati zainteresirane člane in zbor je bil ustanovljen.

Od leta 1991 prirejamo Hubertovo mašo v spomin na preminule člane LD in kot priporočilo za varen lov aktivnih članov.

Skupaj s sosednjimi LD smo leta 1993 sodelovali pri pripravi razstave Narava – divjad, ki je bila v Beli dvorani v Velenju.

Od leta 1994 za ohranjanje dobrih sosedskih odnosov prirejamo srečanje lovcev in kmetov pri lovski koči na Lubeli.

Vsa leta člani obiskujejo različne sejme na lovske tematiko, in sicer v začetku sami, pozneje pa skupaj z družinskimi člani. Tako smo obiskali lovske razstave v Novem Sadu, Vidmu v Italiji, leta 1981 v Zagrebu, razstavo lovske trofeje v Kranju, Gradcu (1989) in Borovljah (1997). Takšni ogledi so bili tudi leta 1986 in so prerasli v izlete z družinskimi člani.

Trudimo se, da bi kar najbolje gospodarili z divjadjo, vztrajno pa razvijamo tudi društveno in družabno življenje ter aktivno sodelujemo z društvi v Krajevni skupnosti in tudi s sosednjimi LD. Dobro sodelovanje je razvidno iz priznanih, ki jih je družina prejela ob obletnicah raznih društev in organizacij.

Že več kot 25 let na predvečer 1. maja pri lovski koči zakurimo kres. Prireditve so začeli organizirati tedanji mladinci, pozneje pa je prerasla prek obdobja podeljevanja plaketa OF do praznika Krajevnih skupnosti; v zadnjem času se ohranja le zaradi tradicije. V vsem času so stalnica dogodka postavljanje mlaja, družabne igre in kurjenje kresa.

Kar s tremi LD, in sicer LD Velenje, LD Velunja in LD Mislinja, že vrsto let prirejamo skupne love. Vsako leto so v drugem lovišču, kar širi naše obzorje spoznavanja okolice, predvsem pa pogloblja dobre sosedske odnose. V zadnjem času sta se tem lovom pridružili LD Dolič in LD Golavabuka. Na naše skupne love radi prihajajo tudi lovski tovariši iz LD Idrija in LD Trbovlje.

Treba je omeniti, da smo v zadnjih letih vzpostavili sodelovanje z lovci iz Prlekije. Skupaj s člani LD Križevci smo se dogo-

vorili, da nas lahko povezuje samo lovsko tovarištvo in izmenjava članov obeh LD pri lovih na fazane in pri nas na damjake.

Iz kratkega zgodovinskega pregleda je razvidno, kako je LD Škale vsa leta svojega razvoja nizala uspeh za uspehom in pravnobenega dvoma ni, da bo tako tudi v prihodnje.

LZS je LD Škale za uspehe pri gojitvi divjadi in za delo na društvenem področju odlikovala z redom za lovske zasluge III. stopnje in redom za lovske zasluge II. stopnje.

Ervin Miklavžina

60 let Lovske družine Mokrice

Pod Koričko rebrijo, na jugu Slovenije, kjer je do Hrvaške le korak, je junija 60-letnico obstoja praznovala lovska družina Mokrice.

Obletnico smo počastili s proslavo pri lovski koči, na katero so bili povabljeni gostje, lovci sosednjih lovske družin ter krajanje. Dogodku so s svojo prisotnostjo dali poseben pečat tudi: župan Občine Brežice **Ivan Molan**, predsednik ZLD Posavja **Anton Podgoršek**, predstavnik Hrvatskih šuma **Željko Štahan**, predsednik GB Žumberak – Gorjanci **Janko Herakovič**, **Peter Huis**, predstavniki sosednjih LD Cerklje ob Krki, Čatež, Dobova, Srna - Samobor, Vepar - Žumberački ter Žumberačka gora, predstavnik KS Velika Dolina, KUD Slavček ter Dobovski registri.

Slavnostni govornik je bil starešina **Stanislav Barkovič**, ki je v svojem govoru predstavil zgodovino lovstva ter delo lovske družine na tamkajšnjem območju Slovenije.

Na omenjenem območju se je o lovski organiziranosti začelo govoriti že v fevdalnih časih, ko so bili lastniki lovišč izključno grofje, ki so prebivali na bližnjem gradu Mokrice. V letih po prvi svetovni vojni je bilo tako imenovano lovsko najemništvo, ki je bilo razvito tudi na območju sedanje LD Mokrice. V tamkajšnjih krajih sta bila znana zakupnika **Kalin** in **Jelinek**.

Začetek delovanja LD Mokrice, kakršna je sedaj, sega v leto 1945. Ustanovitelji so bili **Jože Kalin**, ki je bil prvi starešina, tajnik je bil **Milan Jelinek** in blagajnik **Anton Šetinc**. Pridružili so se jim **Zofiči**, **Galiči**, **Herceg**, **Vegelj** in **Žokalj**. Edini še živeči ustanovni član je **Adolf Galič**, ki

rad obuja spomine na prva leta delovanja LD Mokrice.

Družina je zaživela na izkušnjah starih lovcev, iz leta v leto pa so se jim pridruževali mlajši, ki so v LD prinesli svežino in ji dali nov zagon.

Dandanes LD Mokrice pokriva dve Krajevni skupnosti – Velika Dolina ter Jesenice na Dolenjskem – obsega pa 2.677 ha lovišč, kar jo uvršča med manjše lovske družine.

V lovišču je opaziti predvsem srnjad, jelenjad ter divje prašiče, katerih številčnost se veča, vse manj pa je male divjadi. Zato z akcijami skrbijo, da bi na tem območju tudi ostala in bi se razmere izboljšale. Ponos mokriškega lovišča je gozdni jereb, ki pa je dandanes zaradi spremenjenih mikroklimatskih razmer že prava redkost.

LD Mokrice šteje 28 članov in dva častna člana. Da je ljubezen do narave in divjadi prisotna tudi pri mladih, dokazujejo trije pripravniki.

za to potrebno ogromno volje, požrtvovalnosti in prostovoljnega dela. In ravno tu so se vsi člani brez dvoma dokazali. Čeprav nas je številčno malo, pa nas je bilo vedno dovolj za delo in akcije. Dovolj za druženje in dovolj, da svoje temeljno poslanstvo vestno opravljamo.

Bližina meje terja tudi povezovalno v gojitvenem bazenu (GB) Žumberak – Gorjanci in nastale so čvrste vezi tudi čez mejo z družinami iz sosednje Hrvaške: Vepar - Žumberački, Žumberačka gora in Srna Samobor. Prijateljstvo je postalo zaščitni znak te družine. Seveda ne smemo pozabiti omeniti sosednjih družin iz Slovenije, kjer je takih druženj še veliko več.

V slavnostnem delu prireditve so podelili priznanja zaslužnim članom za vložen trud in delo ter za spodbudo, da bi lovci ostali prijatelji narave in divjadi ter da bo LD lahko še naprej v ponos kraju, v katerem je nastala.

Roman Zofič

Lani junija so 60-letnico obstoja praznovali člani LD Mokrice.

Z veliko prostovoljnega dela, odrekam ter vlaganj je LD prišla do dveh lovske koč: pod Koričkim rebrom, ki so jo začeli graditi v 70. letih, ter z odkupom gozdarske hiše z gospodarskimi poslopji na Bukovini. V družini so bili pod umnim in spretnim vodstvom vsako leto postavljeni novi cilji in izzivi, kot so npr. napeljava elektrike, ureditev ceste, napeljava vode in še bi lahko naštevali. Vsak, ki ve, kje je lovska koča pod Koričkim rebrom, ve, da je to velik podvig in je bilo

Javnosti predstavljen interes III A - projekt LOV

Odmevna tiskovna konferenca Kluba prijateljev lova

Klub prijateljev lova (KPL) v Celovcu, strokovno in interesno zastopstvo slovenskih lovcev na Koroškem, je vse od svoje ustanovitve leta 1964 aktiven v duhu sporazumevanja med

narodi, dialoga in čezmejnega sodelovanja. Je torej splošno priznana in upoštevana vez med lovci in lovskimi organizacijami Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske krajine. Klub je vpet v številne čezmejne lovskogojitvene ukrepe na območju Karavank. Svojo strokovnost in strokovnost svojih članov dokazuje tudi na strokovnih posvetovanjih mednarodne Delovne skupnosti lovskih zvez jugovzhodnega alpskega prostora (DSLZVAP/AGJSO), na primer predlani na Brdu pri Kranju in lani oktobra v Arrabi v italijanski provinci Belluno ali pa na avstrijsko-slovenskih pogovorih o medvedu lani novembra v Celovcu.

Sredi decembra 2005 je Klub skupaj s partnerji s Koroške in Slovenije predstavil javnosti svoj najnovejši podvig, to je čezmejni, slovensko-avstrijski interreg IIA - projekt LOV. Projekt, ki je edinstven v EU, njegov pobudnik, vlagatelj in izvajalec, skratka nositelj pa je Klub prijateljev lova. Projekt temelji na treh stebrih:

- izdaja štirijezičnega: slovensko-nemško-italijansko-latinskega lovskostrokovnega besednjaka (priročnika),
- lovsko specifične izobraževalne ponudbe in predavanja ter
- ureditev lovske učne poti s predstavitenimi slikovnimi tablam.

Po meri potrebe

Zamisel za projekt se je v Klubu prijateljev lova porodila pred nekaj leti prav iz občutne potrebe po večjezičnih strokovnih pripomočkih za boljše sporazumevanje in izobraževanje lovcev iz različnih jezikovnih okolij in dežel in s tem – v duhu medsebojnega spoznavanja in krepitev sožitja – posredno, za preseganje vseh vrst ovir in predsodkov. Skratka, manjkal je in še manjka večjezični instrument za sprotno sporazumevanje ter za nadaljnje jezikovno in strokovno izpopolnjevanje lovcev na obeh straneh meje oz. v alpsko-jadranskem prostoru. Prav zdaj nastaja takšen priročnik.

Po temeljitih razpravah v Klubu in tudi na Lovski zvezi Slovenije, ki je zamisel že od vsega začetka podpirala, se je iz prvotnega, tematsko ožjega načrta slovensko-nemškega slovarčka z izključno lovskimi izrazi razvil čezmejni interreg IIA - projekt v okviru »eujevskih« podpornih kulis. Klubu prijateljev lova je uspelo pridobiti partnerje na obeh

straneh meje. Na avstrijskem Koroškem so partnerji **Slovenska gospodarska zveza v Celovcu**, Združenje slovenskih podjetij in obrtnikov na Koroškem, **Kärntner Jägerschaft**, uradno združenje tamkajšnjih lovcev, in **Coppla Kaša**, skupnost gorskih kmetov doline Bele s sedežem v Železni Kapli. V Sloveniji pa je partner projekta **Koroška lovska zveza** s sedežem v Dravogradu.

Letos je bil projekt uradno potrjen in odobren, gmotno ga podpira Evropska unija in dežela Koroška. Kot njegov izvajalec mora Klub prijateljev lova določeno delež prispevati sam. Ob tem je treba poudariti, da je projekt tako pri politično pristojnih referentih in mestih v deželni vladi (mag. **Konrad Brandstätter**) kot tudi na Kmetijski zbornici (dipl. inž. **Peter Krištof**)

Prav za ureditev lovske učne poti je bila pomembna vključitev Copple Kaše, društva gorskih kmetov doline Bele v občini Železna Kapla. Skupnost je med drugim pred desetimi leti uredila prekmajno kmetijsko-turistično pešpot, ki povezuje kmetije v občini Železna Kapla na avstrijski strani, s kmetijami v občinah Jezersko in Solčava na slovenski strani. Vseskozi se zavzema za dodatne in alternativne dohodkovne oblike in vire za kmete, s tem pa neposredno tudi za ohranjanje in obstoj kmetij v goratem svetu Karavank. Društvu predseduje **Elisabeth Miklau**. Ime društva je kombinacija starega imena Coppl za Železno Kaplo in slovenske narečne oblike »kaša« za kaščo; to je lesena stavba, ki služi za shrambo.

V projektu Lovsko zvezo Slo-

stavnikov sredstev javnega obveščanja povabil tudi predstavnik vseh partnerjev. Predsednik Kluba, **Mirko Kumer**, je poudaril pomembno povezovalno funkcijo Kluba v alpsko-jadranskem prostoru, ki jo s tem projektom še dodatno potrjuje. Predstavnik Koroške lovske zveze, Dušan Jukič, je predstavil vlogo slovenskih lovcev v projektu, ki je, kot smo že omenili, nadvse pomembna, in povedal, da je projekt za mlado Koroško lovsko zvezo prav tako pomemben tudi zaradi njenega vsesplošnega uveljavljanja.

Kot koroški lovski mojster je Ferdinand Gorton označil projekt za »zelo velik doprinos k miru in sožitju narodov, predvsem pa k razvoju lovstva in sodelovanja med lovskimi organizacijami v tem delu Evrope, saj divjad ne pozna meja«. Obžaloval je, da ne zna slovensko, je pa prepričan, da bo večjezični strokovni besednjak – priročnik pravilno znamenje, da se lovci zavzemajo za sožitje in poglabitev čezmejnega sodelovanja. Klubu prijateljev lova se je prav posebej zahvalil za izvedbo projekta in ker njegovi člani ohranjajo slovenščino na Koroškem ter tako pomagajo, da »smo bogatejši«.

Karel Hren (SGZ) in Elisabeth Miklau (Coppla Kaša) sta podarila predvsem turistično in gospodarsko stran projekta, ki bolj in bolj sega tudi v lovsko področje.

Novinarsko konferenco je večšče vodil **Jurij Mandl**, tajnik KPL. Vodja projekta celotnega projekta, ki bo sklenjen leta 2006 in čigar najbolj oprijemljiv sad bo prav štirijezičen strokovni lovski slovar – priročnik, je **Franc Wakounig**. Dejal je, da so priprave v polnem zagonu in tudi v časovnem okviru. Med drugim bo letos (2006) še niz predavanj in ekskurziji, uredili bodo lovsko učno pot s štirijezičnimi slikovnimi tablam in končali pripravo slovarja – priročnika. Torej, dovolj dela za uresničitev pomembnega projekta.

Franc Wakounig

Od leve: Franc Wakounig, Karl Hren, Elisabeth Miklau, Jurij Mandl, Mirko Kumer, Ferdinand Gorton in Dušan Jukič

naletel na potrebno podporo in da je Kärntner Jägerschaft z deželnim lovskim mojstrom **Ferdinand Gortonom** že na začetnem pogovoru zagotovila projektu podporo in sodelovanje.

Vsestranska podpora

Kot ustanova, ki ima bogate strokovne izkušnje s projekti EU, se je Slovenska gospodarska zveza v Celovcu (SGZ) s poslovodjem dr. **Karlom Hrenom** na čelu prav iz zornega kota krepitev gospodarstva v obmejnem pasu, čezmejnega gospodarskega sodelovanja in z vidika preseganja konfliktnega potenciala, na primer med kmetijstvom in turizmom, lovstvom in turizmom itn., aktivno vključila v nastajanje projekta, lobiranje zanj in v navezovanje potrebnih stikov. Njena podpora je bila za projekt zelo pomembna.

venije zastopa Koroška lovsko zveza s sedežem v Dravogradu. Stiki med njima in slovenskimi lovci na Koroškem, združenimi v Klubu prijateljev lova, so že od nekdaj tesni, prijateljski in zelo strokovni. Obe, LZS in KLZ, sta se izredno aktivno vključili v projekt in njuni strokovnjaki sodelujejo med njegove stebre. Predsednik tamkajšnje območne lovske zveze je **Dušan Leskovec**, **Dušan Jukič** pa je neutrujen usklajevalec pripravljalnih faz in gonilna sila projekta na slovenski strani meje.

Uspela predstavitev v javnosti

Na predstavitve projekta širši javnosti, ki je bila 13. decembra 2005 v gradu Mageregg pri Celovcu, kjer je tudi sedež Kärntner Jägerschaft (Koroške lovske zveze iz Avstrije), je Klub prijateljev lova Celovec poleg pred-

Tradicionalno srečanje štirih lovskih družin

Že več kot tri desetletja se na Zmeji štirih lovskih družin srečujemo **LD Mokrice**, **LD Čatež**, **LD Cerklje ob Krki** in

LD Žumberačka gora iz Republike Hrvaške.

Pred dobrim desetletjem smo se srečevali ob dnevu republike, 29. novembru, prazniku nekdanje skupne države Jugoslavije. 16. in 17. oktobra leta 1991 sta slovenska časopisa Delo in Slovenec poročala, da je LZS izstopila iz članstva Lovske zveze Jugoslavije. Ob tem je LZS izrazila upanje, da bo, ko se bodo razmere uredile, zopet sodelovala z lovskimi organizacijami, s katerimi je dotlej sodelovala v okviru Lovske zveze Jugoslavije. Tako je politika po določitvi meja med našimi družinami na slovenski strani in družinami na

Zbor lovcev iz štirih LD na mejni točki vseh štirih lovišč. Za prijetno razpoloženje so poskrbeli Dobovski rogisti.

Na lovu štirih LD, ki je bil prvo soboto lani decembra, je bil lovskega blaga deležen le mladi lovec iz LD Mokrice.

strani Republike Hrvaške dodala še eno mejo – državno – in nas z njo na neki način ločila. Prepričan sem, da smo ena izmed prvih lovskih organizacij, ki smo – ne glede na novo nastalo mejo – ohranili tradicijo sodelovanja lovcev z obeh strani meje. Sodelovali in srečevali smo se namreč že najmanj 20 let in poglobljali odnose med lovskimi prijatelji z vsakim srečanjem, med seboj smo postajali vse bolj pristni tovariši. Zato o novo nastali situaciji nismo veliko razmišljali, ampak smo s skupnimi lovi in našimi, že tradicionalnimi srečanji nadaljevali. Spremenili smo le datum srečanj. Od takrat se dobivamo vsako prvo soboto v decembru. Vsaka izmed ome-

njenih LD je po ustaljenem vrstnem redu gostiteljica srečanja. Letos je bila to **LD Cerklje ob Krki**.

Ko smo se po končanem lovu na razmejitveni točki štirih LD zbrali lovski prijatelji iz vseh sodelujočih lovskih družin, nas je v imenu gostiteljice najprej pozdravil njen predstavnik in nas povabil na prigrizek ter pristen domači cviček iz kleti naših lovcev. Ko smo se že dodobra okrepčali in si obnovili moči, so naše že kar živahno kramljanje zmotili zvoki lovskih rogov. Nenkrat so se med nami pojavili rogisti, odtrobili skladbo iz svojega bogatega repertoarja, nakar je besedo prevzel predstavnik LD Čatež ob Savi. Pozdravil je

vse goste, ne glede na družino gostiteljico, pa tudi vse druge udeležence tradicionalnega lova. Med drugim je povedal, da ni tradicionalno le naše srečanje, temveč so tradicija postali tudi resnično prijateljski odnosi med udeleženci srečanja. Povedal je, da je iskrena želja nas vseh, da bi bilo tudi v prihodnje tako ter da se vsi že v naprej veselimo, da bi se ob letu znova srečali. »LD Čatež ima za vas prijetno presenečenje. Na naše današnje srečanje smo povabili **Dobovske rogiste**, naše prijatelje lovce, saj želimo z vami deliti užitke ob njihovem igranju in tako popestriti današnji zadnji pogon.«

Maks Maršik

Potem jih je po vrsti predstavil. Izvedeli smo, da Dobovski rogisti nastopajo že 12 let. Igrajo za potrebe svoje LD, sosednjih in tudi drugih LD zunaj Posavja. Vsako leto nastopijo na srečanju lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije. Štirikrat so že nastopili tudi na srečanju lovskih pevskih zborov in rogistov Hrvaške, svoj največji uspeh pa so dosegli lani 1. maja, ko so se na 1. mednarodnem tekmovanju rogistov v konkurenci 62 skupin rogistov iz 7. držav uvrstili v prvo jakostno skupino in dobili zlato odličje. Nato so nam rogisti odigrali še štiri svoje skladbe in s svojim nastopom ustvarili izjemno vzdušje, v katerem se je nadaljevalo kramljanje med lovci prijatelji. Gostitelj je predstavitev za kratek čas prekinil in napovedal pozdrav lovini. Nikogar izmed prisotnih ni motilo, da je bil glede na številno udeležbo lovcev plen dokaj skromen. Uplenili smo le ozimca – merjaščka. Boginja Diana ga je namenila mlademu lovcu iz LD Mokrice. V živahnem razpoloženju in po zadnje zaigranem refrenu rogistov, Pozdrav lovini, je moral uplenitelj na zatožno klop, da je prejel lovsko odvezo. Potem smo se družili še kar nekaj časa, tako da je »ura postala noč« in smo se prijateljsko razšli v pričakovanju naslednjega srečanja.

TRADICIONALNI NOVOLETNI LOVI V GL FAZANARIJA – VURBERK

Tako kot vsako leto je LZ Maribor tudi lani decembra za člane Kluba prijateljev lova - Celovec in odgovorne funkcionarje pri LZ Maribor ter za starešine vseh LD, združenih v LZ Maribor, organizirala tradicionalne novoletne love na fazane v GL Fazanarija Vurberk. Škoda je, da se jih predsednik LZ Maribor, Zoran Lešnik, iz zdravstvenih razlogov ni mogel udeležiti. Udeležil pa se je zaključkov lovov in zaslužnim lovcem izrekel zahvale za koristno opravljeno delo v minulemu letu, čemur so sledile tudi dobre želje, ki naj bi se uresničile leta 2006. Na fotografiji: lovovodja Andrej in Bolta ter starešine LD ob pozdravu lovini. Besedilo in fotografija: B. Vasa

Jože Nekrep, ustanovni in častni član LD Paloma - Sladki Vrh, je 31. 8. lani praznoval svoj 80-letni življenjski jubilej.

Jože se je rodil leta 1925 v kmečko-delavski družini. Njegov oče je bil lovec, zato je že kot mladenič rad odhajal z njim v naravo. Kot mnogo njegovih vrstnikov je tudi njega zajela vojna vihra. Prisilno mobiliziran je moral v nemško vojsko. Po osvoboditvi se je vrnil v domovino.

Leta 1949 je vstopil v lovske vrste in leta 1954 uspešno opravil lovski izpit. Jože je bil ustanovni član LD Paloma - Sladki Vrh in leta 1954 postal prvi gospodar lovske družine. To funkcijo je opravljal vse do leta 1963, ko je postal starešina lovske družine in ji predsedoval naslednjih 10 let. V tem času je bil tudi vodja severnoslovenskogoriškega lovskega gojitvenega bazena. Kot gospodar in pozneje starešina se je zavzemal za načrtno vzrejo in pravičen odstrel divjadi v lovišču. Posebno skrb je namenjal zimskemu krmiljenju divjadi in izdelavi lovskogojitvenih naprav v lovišču. Člani še vedno cenimo njegov neprecenljiv prispevek pri gradnji lovskega doma in lovske kože. Veliko dela je vložil v razvoj društvene dejavnosti (strokovne ekskurzije in razna druženja). Njegovo lovsko delovanje je segalo tudi prek meja. Prijateljske vezi je skkal z lovskimi prijatelji iz sosednje Avstrije, kar v tistih časih, zaradi političnih razmer v Jugoslaviji, ni bilo tako preprosto. Dolgo je bil tudi vodnik lovskih psov. Aktiven je bil pri izobraževanju in kot mentor lovskih pripravnikov. Vse funkcije je opravljal odgovorno in strokovno.

Za ustvarjalnost in dosežene uspehe v lovstvu je Nekrep prejel številna priznanja in odlikovanja, med drugimi tudi znak LZS za lovske zasluge in red III. in II. stopnje ter plaketo LZ Maribor. Na obnem zboru LZM, 16. decembra 2005, je prejel tudi zaslužen red I. stopnje.

Ob njegovem življenjskem jubileju smo mu 2. oktobra 2005 na članskem posvetu izročili spominsko darilo.

Jožetu iskreno čestitamo z željo, da bi še mnogo let rad prihajal v lovišče med svoje lovske tovariše.

LD Paloma - Sladki Vrh – F. J.

Janko Kleibenec, član LD Dekani, je decembra 2005 praznoval 75. življenjski jubilej. Rodil se je 12. 12. 1930 v vasi Pertoči, zdaj je v Občini Rogošovci. Prekmur-

ske-gorička izjemnost ljudi in pokrajine ter trdo delo za preživetje v otroštvu ga je pregneto in izoblikovalo njegov značaj za vse življenje. To je na poseben, rahločuten in pronicljiv način opisal v njegovih literarnih delih. Njegove izpovedi so izpovedi o resničnih doživetjih in izkušnjah posameznih ljudi, več je trpkih kot veselih dogodkov. Ob svojem rednem delu ves čas uspešno deluje v lovski organizaciji na področju kulture, predvsem na ljudskih odrih se je pojavljal kot igralec in režiser. Zelo

aktiven je tudi kot ljudski pisec v literarnem klubu upokojencev Slovenije – LIKUS in je stalni sodelavec literarne revije Fontana, Koper. Tudi v reviji Lovec je objavil več avtorskih prispevkov. Skoraj zavidanja vreden je njegov seznam objavljenih knjig: Ljudje v mojem srcu (1997), Štorje z ognjišč (1998), Sezanci (2000), Od Soče do Dragonje (20001), Za kruhom (2003), Del tuha – romski pozdrav (2004) in pesniška zbirka Na dveh bregovih. Njegov slog pisanja je 'preprosta govorica' vsakdanjega življenja, je vsebinsko bogata, prepričljiva zrcalna slika vsega tistega, kar je zaznamovalo njegovo osebnost, odraščanje v okolju, kjer je materialna beda krojila usode ljudi.

Janko daje na hiter pogled vtis krhkega, dobrohotnega, vedno nasmejanega in duhovitega 'dobrovoljčka'. To je varljiv zunanji videz. V njem je zavidanja vredna energija. Tudi hotenje po nenehnem pisanju že dolgo ni več želja po samopotrjevanju; ne, želi izpovedati vse, kar nosi v sebi, da ne bi bilo samo njegovo, ampak tudi naše. Vedno je bil delaven in mladim za vzgled, zato ga lovski tovariši in prijatelji spoštujemo. Kot učitelj je kratek čas služboval v Prekmurju. Nato se je zaposlil v Slovenski Istri, kjer je poučeval kot učitelj in delal kot ravnatelj na več osnovnih šolah. Ker je bil rezervni vojaški častnik, je del njegove delovne dobe 'oddela' kot častnik in poveljnik Teritorialne obrambe v Slovenski Istri.

Janko je bil že kot osnovnošolski radovednež v lovišču pogost spremljevalec znanega lovca Ficka Veldla, ki mu je vzbudil ljubezen do narave in divjadi na Goričkem. Lovec Marič, čeprav preprost kmet, je bil velik poznavalec divjadi in lovskih veščin. Divjad je spoštoval, zato je bil zagovornik pravičnega lova. Učna doba ob pravem lovcu je Janku zlezla pod kožo. Daleč od domačih lovcev in prvega 'mentorja' Mariča je leta 1959 opravil lovski izpit v LD Šmarje pri Kopru. Leta 1967 se je vključil v LD Dekani. V novem okolju niso prezrli njegove delovne zavzetosti; lovci so mu zaupali vrsto funkcij v LD: dva mandata je bil tajnik LD, od 1987 do 1989 in od 1991 do 1993, starešina LD je bil od 1973 do 1974, bil je predsednik NO (1989 do 1991, 1995 do 2002). Delu in odgovornosti se ni nikoli izogibal, zato je bil od leta 1988 do 1992 izvoljen tudi za tajnika Obalno-Kraške ZLD – Koper. Ni kaj, bera je bogata.

Pred 30 leti je bil med pobudniki pobratenja med LD Draga - Trava in LD Dekani. Za njegov prispevek k dobrih odnosom in za zgledno sodelovanje med pobratenima lovskega družinama je bil leta 1992 počaščen z nazivom častnega člana LD Draga - Trava. Leta 2000 je postal še častni član LD Dekani.

Sodeloval je pri vseh praznovanjih in praznovanju jubilejev v LD, še posebno pri pripravi publikacij. Tudi pri urejanju kronologije za almanah ob praznovanju 90-letnice ustanovitve Streliško-lovskega društva v Slovenski Istri ni šlo brez njegove pomoči in še bi lahko naštevali.

Za dolgoletno in plodno delo, ki ga je Janko opravil v zeleni bratovščini, je prejel več pohval, priznanj, plaket in odlikovanj. Da seznam ne bi bil predolg, naj naštejemo le najpomembnejše: plaketa OK ZLD – Koper, znak LZS za lovske zasluge in reda III. in II. stopnje.

Spoštovani in cenjeni lovski tovariši ter prijatelj Janko! Tvoji lovski tovariši ti ob jubileju iskreno čestitamo z željo, da bi se še dolgo družili. Na zdrava leta in dober pogled!

LD Dekani – N. O.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

95-letnico

Gregor Glazer, LD Dravograd

90-letnico

Jože Cesnik, LD Podgorje
Franc Jamšek, LD Vipava
Jagoš Lakič, LD Višnja Gora

85-letnico

Ciril Bradaškja, LD Bovec
Rado Čenčič, LD Selca
Jože Ingolič, LD Poljskava
Mirko Krpan, LD Fajti hrib
Jože Laharnar, LD Planota
Jože Rudež, LD Videž, Kozina

80-letnico

Rudi Brilej, LD Radeče
Vid Černe, LD Kranjska Gora
Viktor Debelak, LD Gorenja vas
Ivan Franetič, LD Senožec
Jože Hlebanja, LD Kranjska Gora
Mirko Juranovič, LD Križevci
Franc Klajnšek, LD Makole
Jože Klun, LD Cerklje ob Krki
Rudolf Kobe, LD Sinji Vrh
Jože Kotnik, LD Bukovje
Jože Križnik, LD Vransko
Franc Murko, LD Destrnik
Hinko Sernc, LD Šmartno na Pohorju
Željko Slavec, LD Dekani

75-letnico

Slavko Bandelj, LD Dolce, Komen
Jovan Bojič, LD Pugalj
Milan Bremec, LD Čepovan
Jože Butala, LD Loka, Črnomelj
Rudi Čelan, LD Boris Kidrič
Franc Frajnkovič, LD Juršinci
Jože Grum, LD Logatec
Jože Kaube, LD Gaj nad Mariborom
Franc Kenda, LD Čezsoča
Janez Kržmanec, LD Dobrnj
Herman Lah, LD Tabor, Sežana
Franjo Ledinek, LD Šmartno na Pohorju
Jurij Lulik, LD Vipava
Janez Mehle, LD Storžič, Kranj
Jože Mlakar, LD Poljskava
Ivan Mohorčič, LD Metlika
Jože Nograšek, LD Škofljica

OPOZORILO

Vse dopisnike LD oziroma ZLD obveščamo, da nam morajo vse **zapise o jubilarjih** (pa tudi o umrlih) obvezno poslati **pravočasno** tudi **v elektronski obliki** (disketa + zapis) ali posredovati na naš **e-naslov: lovec@lovska-zveza.si**. **Slike in uraden dopis** (z žigom in podpisom odg. osebe LD) pošljite z **navadno pošto**.

Še vedno veljajo natančna navodila o objavljanju tovrstnih zapisov, ki so bila zadnjič objavljena v Lovcu, 11/2000, str. 93 in 1/2005, str. 40.

Uredništvo

Milko Ocepek, LD Tabor v Savinjski dolini
Gustav Ogrizek, LD Boč, Podplat
Franc Pahor, LD Volčje
Jože Podlogar, LD Turjak
Janez Pogačnik, LD Jošt, Kranj
Franc Polanko, LD Trebnje
Bojan Potokar, LD Rakovnik
Slavko Prosenik, LD Brestanica
Franc Rajh, LD Tomaž pri Ormožu
Ernest Tinta, LD Anhovo
Franc Vidrgar, LD Mlinše
Franc Zorko, LD Artiče

70-letnico

Edo Babnik, LD Kresnice
Ivan Bačar, LD Hubelj
Stanislav Banko, LD Plešivica, Žužemberk
Franc Bračič, LD Voličina
Ivan Colnar, LD Otočec
Sergej Černic, LD Škofljica
Albert Dular, LD Radeče
Jože Erjavec, LD Destrnik
Anton Fink, LD Krka
Vinko Geč, LD Boštanj
Janko Grilc, LD Jelovica
Jelko Hvala, LD Sevnica
Jože Imenšek, LD Rogaška Slatina
Jožko Jaušovec, LD Mala Nedelja
Miran Kenda, LD Suhor
Janez Keršmanec, LD Brezovica
Milan Klinc, LD Vače
Janez Kobe, LD Gorjanci
Jože Kodelja, LD Grgar
Franc Krajnc, LD Loče
Miro Luskovec, LD Storžič, Kranj
Rudi Majcen, LD Udenboršt
Mihael Preskar, LD Pišce
Marjan Rosič, LD Kobariid
Peter Sirk, LD Mlinše
Branko Skočir, LD Hrenovice
Jože Šnajder, LD Velika Nedelja
Jože Velnar, LD Ljutomer
Zdene Videtič, LD Suhor
Peter Vinarnik, LD Golavabuka
Angel Znebelj, LD Slavnik, Materija

Vsem jubilarantom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

LD Borovnica sodeluje s šolo

»**U**čiteljica, lovec je že prišel, ogleduje si razstavo o koliščarjih v večnamenskem prostoru,« je hitel Ambrož.

V hitrem tempu smo se povzpeli po zasneženi vaški poti. »Včeraj sem za vas naredil gaz s traktorjem,« je povedal lovec, gost našega krožka, predsednik Lovske družine Borovnica, **Jože Korošec**.

Do odhoda izpred šole se je

pod napravo, ki dvakrat na dan raztrese zrna po tleh. Umaknili smo se, da nas zrna niso zadela. Ko se naprava oglasi, pritečejo iz vseh strani. Za solnice je še prezgodaj. Nekateri so se povzpeli na prežo. Da služi za streljanje, so vedeli povedati otroci. Pa smo brž poudarili, da tudi in predvsem za opazovanje živali.

»Tale storž je načela veverica,« je bil prepričan Luka. »In po tleh je polno praznih bukvic, tudi žir je pojedla. Stopinj pa nisem našel!«

Otroci OŠ Borovnica z lovcem na krmišču. V krmilnici je bilo še precej sena za jelenjad.

megla že dvignila in nastal je krasen, sončen, zimski dan. Domačini so poznali pot do enega od petnajstih krmišč na območju lovišča LD Borovnica in so hiteli naprej, vendar le toliko, da je bila razdalja še varna in vidna. Nastal je sproščen pogovor, poznali smo se že iz prejšnjega tedna, ko nam je v učilnici predstavil delo lovskih družin in divjad v naših krajih. Stopal je z odločnim korakom, z lahkoto, mi pa z njim.

»Lovec, kaj je v tej jami?« »Medved spi v njej,« je rekel Dino. »V tej jami ni čisto nič,« je povedal lovec, »medvedje pa zime ne prespijo, ampak jo ...«

»Predremlejo,« so zazveneli otroci. Dobro, sem si mislila, zapomnili so si. O tem smo se učili. Vendar je včasih vpliv pravljic, risank, kjer vedno govorijo, da medved zimo prespi, včasih premočan.

Ločili smo se od sončne poti in zavili v senčno dolinico sredi gozda. Sneg je postajal debelejši, kmalu pa ves prepreden s sledmi. Jeleni in srne, smo ugotovili. V krmilnici je bilo še precej sena. Tja smo odložili seno, jabolka, suh kruh, koruzne storže pa kar

Pot nazaj je bila sproščena. Ivje se je lesketalo v soncu, vlak je odmeval med hribi, prijetna utrujenost v nogah, pordela lica in prijateljsko slovo za eno leto.

Mateja Praprotnik Lesjak
OŠ Borovnica

Dogodivščine z lovcom v Vrtcu Zreče

Zopet je leto okrog in čas je, da pozimi poskrbimo za živali. Z otroki smo se veliko pogovarjali o živalih pozimi in kako skrbimo za ptice, ki ostanejo pri nas. Otroci v Vrtcu Zreče so se z vzgojiteljicami dogovorili, da bi na obisk povabili lovca. Kot vsako leto nas je tudi to zimo obiskal lovec **Franci Klajne** iz Lovske družine Zreče. Otroci so mu za dobrodošlico zapeli pesem o zajčku, nato pa smo pot nadaljevali proti bližnjemu gozdu. Prečkali smo velik travnik in zaradi veliko snega nam je lovec lahko pokazal stopinje in sledove različnih živali. Ko smo prispeli do

Otroci iz Vrtca Zreče z lovcom **Francem Klajnejem** (LD Zreče), ki jim je pokazal, kako je treba napolniti solnico za srnjad.

gozda, smo pod drevesom opazili ležišče srne. Lovec je otrokom povedal, kako se živali prehranjujejo v mrazu in kako jim mi lahko pomagamo. Skupaj smo poiskali solnico, jo očistili in napolnili s soljo, čeprav je za to še prezgodaj. Pri tem opravilu so otroci najbolj uživali, saj jih je lovec povabil, naj mu pomagajo.

Otroci so bili lovca zelo vese-

li. Obljubili so mu, da bodo pridno, vso zimo skrbeli za živali, predvsem za zunanje ptice, saj so v vrtcu že postavili ptičje hišice. Lovcu so se za prijeten in poučen izlet zahvalili, on pa jim je obljubil, da se bodo prihodnje leto zopet srečali.

Kristina Ločnikar,
dipl. vzgojiteljica
predšolskih otrok

Maša Capello, 5 let, ZZ Vrtec Zreče

Foto: M. Mastel – Diana

Alpski svizec v lovišču LD Bled

Ze kar nekaj let je minilo, škoda, ker ne vem natančno koliko, odkar se je pri nas oglasil **Stane Kapš**, lovec LD Bled. Pri-povedoval je o svizcu, ki naj bi

ga videl nad Pasico v Stovcu. Sprva se je nama z očetom zdelo nenavadno, da bi Stane lahko videl alpskega svizca na tako nizki nadmorski višini. Stovec je namreč le 685 metrov visoka vzpetina na obronkih Poljšiške gmajne.

Stovec, kjer naj bi živel svizec,

dobro poznam, saj je v neposredni bližini mojega doma. Že nič kolikokrat sem ga prehodil, vendar na prisotnost svizca nikdar nisem bil preveč pozoren. Tja skoraj nikoli nisem hodil na lov, saj je tam pašnik za konje in krave. Opazil pa sem nekaj izkopa-

nih lukenj, za katere sem vedno menil, da so lisičine.

5. 9. 2003 sva z našim lovцем **Milanom Poklukarjem** odšla na nadzorni obhod lovišča. Milan mi je doživeto pripovedoval o svizcu, ki ga je opazoval na prej omenjenem mestu. Zato sva

Pašnik s svizcem (približno v sredini)

Foto: M. Marolt

V lovišču LD Bled imamo alpskega svizca (*Marmota marmota*), ki živi na vsega 625 metrov nadmorske višine.

šla med obhodom pogledat tudi za svizcem, a ga takrat nisva uspela videti. Lahko sva si ogledala le sveže sledove okrog lukenj.

Predlani, 19. 4. 2004, sem se odločil, da se bom na lastne oči prepričal, ali je zgodba o svizcu na Stovcu, v neposredni bližini Blejskega jezera, resnična. In res! V toplem aprilskem dopoldnevu sem prvič opazoval alpskega svizca (*Marmota marmota*) tako nizko na travniku.

Leta 2004 sem svizca še večkrat opazoval. 15. 7. 2004 sva s pripravnikom **Samom Novakom** na najino veliko začudenje opazovala že dve živali.

Od lani je nepogrešljiv del moje lovske opreme tudi digitalni fotoaparati. 19. 7. 2005 sem šel na klic srnjaka. S seboj sem imel tudi fotografski aparat, da bi »ženina« lahko tudi fotografiral. Zaneslo me je ravno na Stovc. Usedel sem se na rob gozda, od koder sem dobro videl svižčeve luknje in začel vabiti srnjaka. Namesto da bi se mi pred objektiv prikazal srnjak, me je presetil svizec, ki je pokukal iz luknje. Imel sem enkratno priložnost za fotografiranje. Napravil sem nekaj posnetkov ter posnel še kratek »filmček«, ki sem ga poslal v uredništvo Lovca zgolj kot zanimivost.

Svizec na moje začudenje ni bil preveč plašen. Ko se je prikazal iz luknje, sem se mu približal na slabih 30 metrov, se usedel na sredino pašnika in ga nemoteno fotografiral. Tudi za krave, ki so se mirno pasle blizu njega, se ni zmenil.

Ekspozicija pobočja, kjer je pašnik, je jugovzhodna. Svizec je na skoraj vodoravnem prelomu položnega pobočja Stovca (625 m), ki je iz nesprijetega morenskega gradiva, izkopal več lukenj.

Omeniti moram, da sem svizca opazoval le občasno in nesistematično. Na opazovanjih sem videval le po eno žival, le leta 2004 sem videl dve.

Za osvežitev biologije alpskega svizca in njegove naselitve pri nas priporočam članek **Branka Galjota** z naslovom *Alpski svizec pri nas* (Lovec, LXXXVI (leto 2003), št. 7–8, str. 338–343), za pogled v lego najbližje ležečih kolonij alpskega svizca »našem alpskemu svizcu« pa članek **Mihe Marenčeta** z naslovom *Alpski svizec v Triglavskem narodnem parku* (Lovec, LXXXVIII (leto 2005), št. 4, str. 174–177).

Glede na to, da je alpski svizec značilen prebivalec visokogorja,

se pojavi vprašanje, zakaj je prišel v lovišče LD Bled tako nizko. In zakaj ravno na Stovc? Ali se je priselil iz nekaterih najbližjih kolonij na Pokljuki (Lepa Kopska), ki pa so še vedno oddaljene več kot 10 kilometrov zračne črte, ali od kje drugod? Kako mu je uspela tako dolga selitev? Kako mu je uspelo tod preživeti že več kot tri leta (po mojih virih; najbrž pa je to že precej dlje) v okolju in podnebju, ki ni izrazito gorsko?

Na nekaj odgovorov bi lahko odgovoril, na večino pa ne. Pašnik, ki si ga je svizec izbral za domovanje, je zanj zelo primeren, saj ima dovolj možnosti za

Lovci LD Dragatuš in njihovi gostje po uspešnem lovu na divje prašiče na Kolečaju

prehrano. Lega je ugodna; to je JV ekspozicija, ki je dobro osončena. Geološka podlaga in tla so ugodna za kopanje rogov, saj je za svizca zelo pomembna globina predvsem zimskega rova. Pašnik ni preveč obljuden, živina, ki se pase, pa ga očitno tudi ne moti.

V pleistocenu, v času polednitve, so zdajšnje območje Bleda poseljevale številne svižčeve kolonije, o čemer pričajo nekatera izkopavanja, vendar je bilo takrat to podnebje drugačno, hladnejše in bolj podobno zdajšnjemu gorskemu podnebju.

Glavnega naravnega plenilca alpskega svizca, planinskega orla, ni v omenjenem revirju, je pa v bližnji okolici mnogo lisičin. Kako je svizcu uspelo, da ga niso pregnale lisice?

Ta vprašanja in še nekatera nas, lovce z Bleda, zelo zanimajo, zato se na tem mestu obračam na strokovnjake, ki bi objavili na ta izziv tudi kakšno strokovno ugotovitev in razlago.

Miha Marolt,

LD Bled

miha.marolt@guest.arnes.si

Skupni lov na Kolečaju

Lani oktobra smo v LD Dragatuš priredili načrtovani skupni lov. Mobilniki so zvonili in dogovori med lovskimi tovariši so kar deževali. Tudi sam sem se lova zelo veselil. Dan pred skupnim lovom je zapadel še prvi sneg, a se je žal kmalu stalil. Jutro naslednjega dne je bilo jasno in zelo hladno, kar nam je nakazovalo, da bo lov uspešen. Z lovskima tovarišema Nikom in Rafkom smo se ob dogovorjeni uri odpeljali v hladno jutro na zborna mesto, ki je bilo na velikem ovinku. Tam je že

čakala večina lovske družčine. Seveda so se že pogovarjali le o lovu.

Starešina **Milan Zdravkovič** nas je poklical v zbor in predstavil lovišče, kjer bomo lovili. Po udaril je na previdnost pri ravnanju z orožjem in nas nekatere določil za pogon. Zmenili smo se namreč, da bomo imeli dva pogona v rajonu, imenovanem Kolečaj. Naše lovišče je razdeljeno v štiri dele: Kozlovski hrib, Debeli vrh, Kolečaj in Dubrava. Vsako leto opravimo skupni lov v enem od predelov. Teren na Kolečaju še najbolj pozna **Branko Kobetič**, zato je bil izbran za vodjo lova, pa tudi, da je postavil strelce na stojišča. Za vodjo gonjačev je bil izbran **Andrej Franjčič**. Strelci so odšli na stojišča v upanju, da bo njihovo mesto tistega dne najboljše. Gonjači pa smo se odpravili na mesto pogona in čakali na domnjeni znak, ko se bo začel pogon, usmerjen proti Vušču in naprej proti malemu Kolečaju. Kmalu se je zaslišalo glasno oglašanje gonjačev, ki so se pomikali po pobočju Škalovca. Žal prvi pogon ni bil uspešen. V tistem pogonu sem poganjal in naletel sem le na sveže merjaščevo ležišče, a zviti črni ščetinar se je spretno izmuznil lovcem na stojiščih pa tudi nam, ki smo bili v pogonu.

Po prvem pogonu smo se zopet zbrali na zbornem mestu, se

TUDI TO JE POTREBNO ...

Vodstvo LD Draga - Trava se je odločilo, da bo delegacija obiskala člana LD, ki je ležal v bolnišnici. Tako smo prav na njegov rojstni dan obiskali našega Riharda Vesela, ki ga je zahrbtna bolezen priklenila na bolniško posteljo. Čeprav resno bolan, je bil Rihard obiska nadvse vesel in se živo zanimal, kako je LD gospodarila v minulemu letu. Ko smo mu povedali, da je bilo gospodarjenje dobro, ni skrival zadovoljstva. Vodstvo se je odločilo, da bo tudi v prihodnje obiskovalo svoje člane, če bi jih bolezen priklenila na bolniško posteljo. – N. Družina

malo okrepčali in nato razdelili za nov pogon. Tedaj smo se podali naprej na Travnik in nato v Kolečaj. Vsi smo si zelo želeli kaj upleniti in bili skoraj prepričani, da bo drugi pogon uspešen. Veliko srnjadi je begalo med bukvami in kostanji, le prašičev, ki smo jih imeli polno glavo, od nikoder, čeprav so bila tla na več mestih dobro in sveže prerita. Tedaj smo zaslišali kar nekaj strelav zapored, ki so odmevali po celotni liniji. Uspeli smo priti nanje, sem si mislil sam pri sebi, saj je bilo za nami že kar dober del dneva in prehojenega terena, pa tudi naša grla so bila že hripava. A ni šlo vse tako gladko! Ko sem prišel do prvega lovca na stojišču, je povedal, da je **Tone** obstrelil prašiča, ki dobro krvavi. To smo ugotovili tudi pri natančnejšem pregledu krvnega sleda. Vodji gonjačev in našemu gospodarju je prašiča uspelo izslediti in mu skrajšati muke. Kmalu smo tudi mi z uplenjenim prašičem prišli na zborna mesto, kjer je bilo že živahno. Uplenitve je bil najbolj vesel lovski gost, ki je tudi uplenil divjega prašiča, saj v lovišču LD, katere član je, razen srnjadi skoraj nimajo druge velike divjadi. Skupen plen so bili trije divji prašiči ozimci in ena divja svinja.

Lov smo sklenili s pozdravom lovini in zadnjim pogonom na Vušcu. Starešina je vsem upleniteljem izrekel lovski blagor in poudaril, da nam je bila Diana naklonjena. Napovedal je, da bomo lov v tem predelu lovišča spet ponovili prihodnje leto. Naše srečanje smo končali ob lovski malici in dobri belokranjski kapljici. Polni novih načrtov in dogovorov se že veselimo naslednjega skupnega snidenja.

Gorazd Jakofčič

Utrinka iz prehrane sive čaplje in bele štorlkje

Kadar je beseda o prehrani naše največje štorlkje, bele štorlkje (*Ciconia ciconia*), in najpogostejše čaplje, sive čaplje (*Ardea cinerea*), nemudoma pomislimo na žabe in ribe. Toda obe ptici še zdaleč nista specialisti glede hrane, ki je pri obeh zelo pestra. V literaturi lahko zasledimo, da se siva čaplja hrani zlasti z ribami, poleg tega pa še z manjšimi sesalci, plazilci, žaba-

mi in večjimi žuželkami. Starši dajejo hrano mladičem neposredno v kljun. Mladič, ki pade iz gnezda, propade, ker ga ne krmita več. Bela štorlkja pa se prehranjuje z žabami, plazilci, mišmi, velikimi žuželkami in v sili tudi z drugim. V novejši literaturi je poudarjeno, da so na jedilnem listu bele štorlkje lahko pretežno deževniki. Presenetljivo je, da se več kot meter velika in 2,6 do 4,4 kg težka ptica, ki je med našimi največjimi, lahko nasiti tudi samo z deževniki.

V zadnjem obdobju je siva čaplja skupaj z velikim kormoranom pri ribičih na precej slabem glasu. Res se čaplja prehranjuje z manjšimi ribami kot kormorani, zato pa jih poje toliko več. Posebno neprimljiva je ob ribogojnicah.

Na travnikih in pašnikih od Vrbe do Radovljice sem velikokrat opazoval čaplje in štorlkje posamič ali po nekaj ptic v skupini, ki so se več dni zapored prehranjevale skoraj na istih lokacijah. Sklepal sem, da imajo ptice na jedilniku male glodavce, žuželke ali mehkužce. Izpolnila se mi je tudi želja, da sem obe ptici fotografiral pri jedi – čapljo s

Bela štorlkja z deževnikom ...

... in siva čaplja z voluharjem

travniškim voluharjem, večjo štorlkjo pa z deževnikom v kljunu.

Boris Kozinc

Huda zima

Sneg, ki je zapadel v zadnjem tednu lani novembra, je po količini vsekakor najobilnejši, kar ga je doslej zapadlo po nižinah. Ob koncu sneženja je bila pri nas snežna odeja debela kar 70 cm. Tako obilne snežne odeje pri nas ne pomnijo niti starejši občani.

Sneg je bil precej moker, zaradi česar je v sadovnjakih in gozdovih nastalo precej škode; veliko je bilo podrtnih dreves, ki so se zrušila pod težo snega. Ko sem doma okoli hiše odmetaval sneg, sem takoj začutil, da bo letos narava s tako obilnimi snežnimi

nekaj sena ter se z avtom odpeljal na drugo stran, v bližino travnika. Čez potok peš ni bilo mogoče, ker je zaradi odjuge in dežja precej narasel. Našel sem mesto, kjer sem lahko pustil avto in se peš odpravil do srne. Pot je trajala vsega skupaj deset minut, a ko sem prišel do nje, je bila že mrtva. V snegu okoli sem opazil znake, ki so nakazovali, da se je zelo težko premikala, ker je bil sneg moker in zelo težak. Poginila je od izčrpanosti med iskanjem hrane. Srno je smrt dočakala tik pred pragom hiš, dobesedno sredi naselja.

Ob pogledu na poginulo srno me je kar malo stisnilo pri srcu. Ob misli, da nekateri lovci v takih dneh uživajo na lovu, ko s psi preganjajo zaradi previsokega snega shirano divjad, sem se kot lovec slabo počutil. Marsikdo med nami na takšne zadeve verjetno sploh ne pomisli, saj gre na

Foto: M. Cerar - Diana

Žrtev letošnje zime

padavinami terjala precej velik davek pri divjih živalih. Po koncu sneženja pa je pritisnil še mraz, tako da je sneg pomrznil in je po vrhu nastala trda ledena skorja. Na srečo je mraz trajal le nekaj dni, nakar je prišla odjuga, ki pa je samo še poslabšala stanje, saj se je sneg zbil skupaj. Odjuga pa je bila kratka in zopet je zapadlo precej novega snega.

Nedaleč od doma, pravzaprav kar s praga domače hiše sem proti koncu dneva na sosedovem travniku zagledal srno. Stala ali ležala je, kot se mi je sprva zdelo, sredi travnika, povsem na čistini. Na hitro sem pograbil fotografski aparat in odšel do roba potoka, ki meji na sosednji travnik. Takoj sem opazil, da s srno nekaj ni prav. Ležala je v snegu in se še zmenila ni zame. Skozi teleobjektiv sem videl, da ima precej mršav oz. koščen hrbet in sem takoj pomislil, da je že nekaj dni brez hrane. Hitro sem šel nazaj domov in v koš nagra bil

lov s polnim trebuhom hrane, ki so se je najedli doma v topli hiši. Še nedavno so lovci v podobnih razmerah polnili krmišča in pod drevesa polagali seno za divje živali. Dandnes pa ob sprehodu skozi gozd lahko opazujemo samo še podrta in prazna krmišča, ki nemo propadajo. Menda ZGS ne dovoli pozimi krmiti srnjadi. Verjamem, da se podobne stvari ne dogajajo povsod, saj se srečujem z mnogimi lovci širom naše dežele in večkrat pogovor nanese tudi na to temo. Zato vem, da mnogi lovci še vedno zalagajo krmišča s senom in drugimi poljščinami, da pomagajo divjim živalim; ni pa rečeno, da je vse po predpisih.

Kdaj se bo lovec v takšnem snegu in mrazu zopet ustavil in šel skozi gozd s prazno puško in vedrim pogledom do divjih živali? Naj misel ne bosta samo smrt in gorje, ki v mnogih preveč vre ...

Milan Cerar

S Čavna se ni več vrnil

Bil je mrzel december; zima je nekoliko prehitela. Tiste dni je bilo pobočje Čavna zelo nevarno, saj so bili nekateri predeli poledeneli, spolzki in nevarni. Tudi Planinsko društvo iz Ajdovščine je opozarjalo in odsvetovalo hojo na Čaven. Vendar Niko, naš lovec, se ni ustrašil razmer in se je tistega usodnega dne sam odpravil na lov na Čaven v predel, imenovan Črne školi, tja, kamor je sploh najraje zahajal. Poznal ga je kot svoj žep. Izkušenj mu ni manjkalo, saj je bil lovec že 40 let. Kot upokojeni zidar pri SGP Primorje iz Ajdovščine je opravljal veliko nevarnejša dela in vedno je bil zelo previden. Doma, na lovu, pa je bil zanj usoden samo korak, korak, ki ga je sicer dodobra poznal ...

Od doma se je odpravil v torek, 20. decembra 2005, okrog 9. ure. Ženi je rekel, da bo doma za kosilo, najpozneje do 14. ure. A ni prišel.

V poznih popoldanskih urah je stekla hitra iskalna akcija. Domači, svojci, prijatelji, lovci; vsi so se odpravili iskat pogrešanega Nika; celo pozno v noč so ga iskali s svetilkami. Niso ga našli. Tudi naslednji dan v upanju, da bi ga morebiti našli še živega, da bi mu pomagali, so organizirali veliko akcijo. Iskali so ga spet vsi lovci, domači, svojci, prijatelji, GRS, policija s pomočjo helikopterja. Ves dan so ga iskali, a zopet zaman. Tudi v četrtek, 22. decembra, se je iskanje nadalje-

valo ves dan do noči, vendar brez uspeha. V petek, 23. decembra, so se skupaj sestali: policija, GRS, lovci in pripravili obširnejši načrt iskanja.

V soboto, 24. decembra, je stekla velika akcija, v kateri je sodelovalo okrog 150 ljudi. Nekaj po 10. uri so pogrešanega lovca le našli – žal prepozno. Pokojnemu Slejku je zdrsnilo v tako imenovanem Kuševem žlebu, po katerem se je prej že tolikokrat spustil. Zaradi zaledenega korita in zanj usodnega koraka je zdrsnil več kot 250 m v globino in verjetno zaradi hudih telesnih poškodb umrl že na kraju nesreče.

LD Hubelj je izgubila dobrega in delavnega lovskega tovariša, ki je bil tudi član LPZ Zlatorog Vipava.

Omeniti še velja, da je pri iskalni akciji sodeloval tudi helikopter, ki je v nizkem letu pregledoval pobočje, kjer naj bi bil lovec. Zaradi nizkega leta in ropota motorjev pa tudi zaradi množice ljudi se je divjad, ki je bila takrat v tistem predelu, splašila in se je panično umikala in begala po strmih, poledenelih prepadnih stenah. Na ledenih delih ji je zdrsnilo, da je drsela in padala prek prepadnih sten. Večina živali se je ubila. Našteli smo 20 mrtvih živali, nekaj hudo poškodovanih, a še živih, pa smo lovci morali usmrtiti. Do vseh živali se tudi nismo mogli spustiti. Predvidevamo, da se je tisti dan ubilo okroglo 35 glav divjadi, v glavnem srnjadi, med njimi tudi 5 gamsov.

Darko Lokar

Pobočje Čavna, kjer je med lovom na gamsa izgubil življenje Niko Slejko, član LD Hubelj - Ajdovščina.

Štajerska jabolka tudi za koroško srnjad

Letošnjo zimo, ki je bogata s Lkar debelo snežno odejo in nizkimi temperaturami tudi na Koroškem, še zlasti v višjih legah nad Mežiško dolino, še najbolj občuti številna divjad.

Čeprav mnogi koroški lovci zelo skrbno zalagajo krmišča in tako divjadi vsaj delno pomagajo preživeti v visokem in trdem snegu, pa je žal tudi na Koroškem in drugod po Sloveniji nekaj takih lovcev, ki trmasto zagovarjajo, da se srnjad sama znajde pri iskanju hrane. Zlasti poudarjajo, da jim zakon prepoveduje dodatno krmljenje srnjadi. Še dobro, da je med slovenskimi lovci več takih, ki v prvi vrsti namenjajo skrb za divjad in šele nato sledita puška in lov. Vedno več je tudi drugih ljubiteljev bogate narave, ki si želijo zdravo divjad. Tako se tudi številni koroški kmetje zavedajo, da letošnjo zimo divjad zelo težko pride do hrane. Ni malo takih, ki zvečer puščajo odprta vrata skednjev, na katerih je veliko dišečega sena. V gozdu posekajo tudi marsikatero drevo, ki jo divjad rada obira. Žal pa je tudi na Koroškem vedno več takih lastnikov psov, ki zvečer namerno spuščajo pse v lovišča. Letošnjo zimo so samo v LD Prežihovo psi raztrgali nekaj kosov srnjadi in gamsa.

Krmljenje srnjadi, da ali ne? O tem je posebej za Lovca povedal lovski inšpektor, **Bojan Kotnik**.

Foto: F. Rotar

Franc Železnik je štajerska jabolka namenil tudi za koroško divjad!

»Zaradi ugodnih življenjskih razmer v okolju je skoraj v vseh lovliških po Sloveniji številčnost srnjadi dokaj visoka. Zato se v letnih načrtih zimsko krmljenje ne načrtuje, ponekod je celo prepovedano. Seveda pa to velja za normalno zimo, z malo snega, ko si srnjad lahko sama najde dovolj hrane,« je v uvodu poudaril inšpektor **Kotnik** in nadaljeval: »Letošnjo zimo pa so zaradi dolgotrajne izredno debele in trde snežne odeje in nizkih temperatur nastale izredne razmere, saj srnjad le stežka pride do hrane. Zato je že iz etičnih načel srnjadi treba pomagati tako, da lovci zalagamo krmišča z voluminozno krmo, najboljšje je seno, pa tudi jabolka so dobrodošla, ali pa v soglasju z lastniki gozdov organiziramo zimsko sečnjo jelke. Predvsem je to priporočljivo v hribovskih in gorskih lovliških,« je dejal lovski inšpektor Kotnik.

Tudi **Franc Železnik**, zasebni sadjar in vinogradnik iz Metave pri Mariboru, že drugo zimo pomaga pri dodatnem krmljenju koroške srnjadi. Vsako soboto, ko pride na Ravne prodajat sočna jabolka, s seboj pripelje nekaj zabojev jabolk tudi za srnjad. Tako številna srnjad, ki živi nad železarskimi Ravnam – januarja in februarja je večkrat prišla iskat hrano tudi v naselja Čečovje, Javornik in Dobja vas – dobi nekaj potrebne dodatne hrane in »potrebni vitaminov«. »Več kot 80 ton jabolk pridelam vsako leto. Med njimi so tudi taka, ki ne gredo v prodajo. Ker naši štajerski lovci ne sprašujejo po njih, jih rade volje pripeljem na Koroško. V čast si štejem, da v tej hudi zimi lahko pomagam ubogim srnam,« je poudaril Franc Železnik.

Da je letošnja huda zima že dobera izčrpala divjad, dokazuje vedno več poginulih gamsov in

srnjadi. Nekaj poginulih gamsov, še največ srnjadi, so koroški lovci našli že prve dni januarja. Kolikšen davek bo zahtevala letošnja huda zima, bo znano šele, ko bo skopnel sneg. Že sedaj je znano, da divjad plačuje največji davek zaradi potepuških psov. Ob cestah, kamor rada pride zaradi soli in iskat hrano na prve kopne površine, pa je izredno izpostavljena vedno večjemu prometu.

Franc Rotar

Franz Klammer in medvedje

Čeprav je **Franz Klammer**, najslavnejši avstrijski smučar vseh časov, zelo daleč od lovec in še dlje od medvedov, se šteje med ljubitelje teh kosmatincev.

Ko se je pripravljala kandidatura treh dežel, Koroške, Slovenije in Furlanije-Juljske Krajin, za organizacijo olimpijskih iger za 2006 – a dobil jo je Torino – je bil eden tistih, ki so za maskoto predlagali medveda. Ker so drugi avstrijski sodelavci nekoliko godrnjali, češ, saj jih je v Avstriji zelo malo, je bilo rečeno, da gre za karavanškega medveda! Saj veste, tistega, ki se iz Slovenije občasno preseli na drugo stran Karavank in mu je lani Haider zgradil most čez avtomobilsko cesto v Arnoldsteinu in ga imenoval Medvedji most.

In zakaj je Franz Kaiser, kakor Klammerja najraje kličejo, tako vztrajal pri medvedji maskoti? Zaradi zgodbe iz mladosti. Iz gorske vasi Mossvalder, kjer se je smučar rodil, je bilo do šole v dolini osem kilometrov in pred štiridesetimi leti ni bilo šolskih avtobusov. »Hodili smo peš. Neka dne se nama s sošolcem ni

Foto: A. Podbevšek

Franz Klammer z Albinim medvedkom ...

kakor ni dalo v šolo, pa sva si izmislila zgodbo o velikanskem medvedu, ki naj bi tecal prav po najini gozdni poti in nisva šla v šolo. Imela sva, no pri tem sem prednjačil jaz, toliko domišljije, da so nama verjeli in glej ga, zlomka, poklicali so policijo! Prišli so s puškami in šarili naokoli, midva pa sva se hrabro držala vse do konca s trditvijo, da je medved bil, čeprav ga niso našli,« mi je razložil pred leti, zakaj je vzljubil medvede in se jim potem za laž hotel oddolžiti s predlogom, da bodo služili olimpijskim igram treh dežel.

Zgodba je namreč šele ob kandidaturi prišla na dan. Spodaj podpisana pa sem se je spet spomnila in sem Franzu ob srečanju na tekmah za Svetovni pokal v alpskem smučanju v Bad Kleinkirchheimu pred nedavnim podarila lesenega medvedka, kakršne rezlja **Matija Kobola** iz Kočevja, in mu ga obesila za vrat. Razveselil se ga je in ga kazal znancem: »Poglejte, to je pa moja zadnja medalja!«

Albina Podbevšek

Decembrska razstava slikarskih del Jurija Mikuletiča

Poljanska dolina je bila tam od davnine zelo prehodna. Ali smo bolj Karni, Veneti, Iliri, Kelti, Avari, Langobardi kakor Slovani, bi težko presodili. Vsekakor pa vemo za Rimljane, Furlane, Bavarce, Korošce, Tirolce ... Vpliv toplote sredozemskih vetrov, svežina hladnega germanskega severa in trdožive slovanske nravi je verjetno vzrok, da je Poljanska dolina slovenski

in Barbizon z najbolj slikarsko in sploh likovno obdarjena pokrajina na Slovenskem.

V hiši »Na produ«, kjer je lovski dom LD Poljane, je čutili duh kulturne preteklosti – pomeni, da ima naša hiša dušo. Zgradba ni zanimiva le po svoji bogati kmečki arhitekturi, ampak tudi po njenih prednikih in njihovih potomcih, ki so s svojim ustvarjanjem prispevali k bogatitvi slovenske kulture. Vse to je človekov duh, ki živi v globinah našega kulturnega izkustva in krepki lasten in narodov značaj.

Imeti občutek narodovi pripadnosti, ko slovenstvo postaja del sodobne evropske zavesti, je najboljša dota. In kako lepo je imeti v svojem kraju svojo lastno kulturo! To je privilegij, nekaj res simpatičnega, izjemnega in posebnega. Bolj kot sta kultura in umetnost naši, bolj sta slovenski, bolj sta evropski in bolj sta lahko svetovni.

Tako smo imeli decembra na ogled razstavo slik lovcev že znanega slikarja **Jurija Mikuletiča**, ki je s svojo umetnostjo oplemenitil naš notranji duhovni svet. Smo majhen kraj in imena naše male lovške galerije ne najdete v seznamu galerij. A po ogledu likovnih stvaritev na lovsko in živalsko tematiko ni bilo za naše doživljanje nič drugačno, kot bi jih gledali v prestižnih galerijah. Za nas, poljanske lovce, ki z različnimi vsakoletnimi decembrskimi likovnimi razstavami, oplemenitenimi z bogatim otvoritvenim kulturnim programom, skrbimo, da se ohranja kulturni duh hiše in kraja, je to še posebno darilo.

Poleg domačih uvodničarjev in podpisane je o slikarskih delih povedal svoje misli tudi umetnostni zgodovinar, sodni izvedenec za umetnine, muzejski svetovalec in likovni kritik **Janez Mesesnel**, ki je ob tej priložnosti povedal:

Nekaj razstavljenih del slikarja Jurija Mikuletiča

»Razstava upodobitev divjih živali znanega ljubitelja in občudovalca narave Jurija Mikuletiča v hiši Pri Prodovcu, ki je zdaj dom Lovske družine Poljane, se sicer tematsko vključuje v podobne likovne ambicije in prireditve, ki so bile tu že v preteklosti, vendar se v nekaterih odtenkih, včasih bistvenih, tudi razlikuje. Mikuletič seveda metiersko obvlada svojo snov, doživel je že tudi laskava priznanja doma in po svetu tako, da o tej plati njegovega slikarstva ni bistvenih pomislov in pripomb, razen pohvalnih, seveda. Njegovo razmerje z naravo in predvsem z divjimi živalmi, pa je v nekaterih pogledih izrazito osebno in mu sama upodobitev ali odslikava zunanjega lika živali pomeni samo prvo fazo postopka. Očitno ga vselej zanima tudi življenjsko okolje živali. Izrez iz narave, v katerem je upodobljeno žival zagledal – in razpoloženje letnega in dnevnega časa, v kakršnem jo je doživel ... Tako vseh 46 razstavljenih olj, akvarelov in risb srnjadi, jelenjadi, losa, lisic, jazbecov, medvedov, divjih prašičev, divjih rac in gosi, planinskega orla, postovk, sokola, uharice in postrvi podaja gledalcu miniaturne pripovedi o drobcih nji-

hovega življenja v njihovem okolju – pa tudi o trenutkih srečanj slikarja – lovca z divjadjo in o fino niansirani dramaturgiji teh dogodkov: presenečenj, strahu, radovednosti, brezbržnosti, nezavedanja nevarnosti ...

In tako se običajni postopek upodabljanja, bolj ko mogoče oblikovno zvestega, posamezne divje živali, razširi na dvojno doživetje, ki ga Mikuletičeve slike in risbe posredujejo: doživetje srečanj v naravi, ne samo srečanj lovca – slikarja z živaljo, ampak prav tako intenzivno srečanje živali s človekom. To pa je že višja raven, na katero je slikar projiciral svoja razmerja z naravo in upodobljenci, ki prerašča, zlasti pri tako imenovani lovski tematiki, neštete stereotipe, ter ponuja različico, ki predstavlja decenten, a nespregledljiv korak napredka. Dvojno zrcalo napredka, bi rekli.«

Sely de Brea Šubic

NOVE KNJIGE

D. Tome, A. Sovinc, P. Trontelj: Ptice Ljubljanskega barja

To je že tretja monografija, ki jo je izdalo Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS). Knjižno delo je strnjen pregled natančnega, strokovnega ornitološkega dela ne le treh avtorjev, **Davorina Tome, Andreja Sovinca in Petra Trontlja**, ki so zbrane podatke strokovno uredili in oblikovali, pač pa še več kot štiridesetih drugih ljubiteljskih ornitologov, ki so kar desetletje marljivo beležili in zbirali podatke o pticah na Ljubljanskem barju. S to, 418 strani obsežno knjigo, polno podatkov in preglednic, je ornito-

loška in naravovarstvena stroka dobila temelje za nadaljnje aktivnosti pri prizadevanjih za ohranitev Ljubljanskega barja in njegovo skorajšnjo razglasitev kot krajinski park, kar naj bi se zgodilo do leta 2008.

V obravnavani publikaciji je obravnavanih **258 vrst ptic**, ki se pojavljajo ali so se pojavljale še v ne tako davni preteklosti vsaj enkrat na Ljubljanskem barju ne glede, ali so to preletne, selivske ptice, ki tod tudi gnezdiijo, ali se pojavljajo le kot zimski gosti. Upoštevanih je 19.000 podatkov iz opazovanj 41 opazovalcev in več kot 57.000 podatkov o obročanih pticah, ki jih je prispevalo 31 sodelavcev Prirodoslovnega muzeja Slovenije. V uvodnih poglavjih je predstavljeno: kratek zgodovinski pregled razi-

skav ptic na Ljubljanskem barju, opis obravnavanega območja, metode zbiranja podatkov, navedena pa so tudi tista ožja območja na Barju, ki so še posebno pomembna zanje. Temeljno je osrednje jedro knjige, ki ga za vsako vrsto ptice predstavljajo nanizani podatki o pojavljanju in številčnosti. Zapisati je treba, da knjige ne bodo mogli uporabljati ljubiteljski ornitologi obenem tudi kot priročnik, saj knjiga ne vsebuje za to potrebnih opisov ptic in slik. Zato si bodo morali pri tem pomagati še s katerim drugim ornitološkim priročnikom, ki jih imamo že kar nekaj.

Ljubljansko barje je opredeljeno tudi v **Natura 2000** kot območje, ki predstavlja ornitološko in naravovarstveno zelo pomembno območje, kjer gnezdi tudi nekaj redkih in ogroženih vrst ptic (npr. kosce – *Crex crex*). Zato bo omenjeno delo zelo pomembno pri pripravi varstvenih smernic za Ljubljansko barje, ki ga zaenkrat še vedno neustavljivo spreminjajo naravovarstveno

neopravičljivi posegi kmetijstva, urbanizacije in neodgovornega odlaganja komunalnih odpadkov, ki ga država ne zna zaustaviti.

Na krajši predstavitvi, ki je bila v Centru Evropa v Ljubljani, so o delu in problematiki Ljubljanskega barja podrobno spregovorili **Mladen Berginc**, vodja sektorja za naravo MOP, dr. **Davorin Tome** iz Nacionalnega inštituta za biologijo v Ljubljani, **Andrej Sovinc** (DOPPS) in mag. **Slavko Polak** (predsednik DOPPS). Izdajo tretje monografije DOPPS sta omogočili Mestna občina Ljubljana in Semnarna Ljubljana. Še podatek: zainteresenti lahko knjigo po simbolični ceni 1000 sit kupijo na sedežu DOPPS, Tržaška c. 2, 1000 Ljubljana, ali pa jo naročijo po elektronski pošti:

dopps@dopps-drustvo.si

Boris Leskovic

Romana Erhatič - Širnik: Lov in lovci skozi čas

Z letnico 2004 je kot že 30. knjiga Zlatorogove knjižnice, ki jo izdaja LZS, izšla v nakladi 22.500 izvodov (natisnila in zvezala jo je Tiskarna Euroadria, d. o. o., iz Ljubljane) izjemno dragocena in koristna knjiga **Lov in lovci skozi čas**. Napisala jo je mag. **Romana Erhatič - Širnik**, kustosinja lovskega in ribiškega oddelka Tehniškega muzeja Slovenije, uredila pa **Boris Leskovic**, odgovorni urednik, in mag. **Janez Černač**, glavni urednik. Knjigo je oblikoval **Igor Pičulin**, lektorsko pa jo je pregledala **Marjetka Šivic**.

Uvod je napisal **Janez Černač**. Med drugim je izpostavil, »da je avtorica iz gore dokumentov s skrbnim in odgovornim delom povzela zgodovino lova in lovstva na Slovenskem. Delo je gotovo najzahtevnejše od vseh dosedanjih izdaj v treh desetletjih knjižne zbirke; z njim so slovenski lovci obogatili svoje knjižnice. Prvič smo dobili celovit vpogled v našo zgodovino. Ob prebiranju zgodovine lova in lovstva na slovenskih tleh se lahko prepričamo, da je lovstvo bilo, je in tudi bo vedno odraz vsakokratnih razmer v naravi, pa tudi v družbi. Naše območje je tudi na stičišču različnih kultur, ki so skozi zgodovino vladavin, družbenih sistemov in različnih pravnih ureditev vplivale in sooblikovale tudi naše lovstvo. Vsa-

Prepelice na žaru z gratinirano ribano kašo

Za 6 oseb potrebujemo:

12 očiščenih prepelc, 12 tankih rezin slanin, sol, kajenski poper, žličko karijevega posipa, 50 g surovega masla, 24 lesenih paličic, 500 g surove ribane kaše, sol, 3 jajca, 100 g kisle smetane, naribano lupino dveh limon, slan krop, zelenjavo po želji.

Priprava: Očiščenim prepelicam na plinskem štedilniku odstranimo morebitni puh, jih dobro operemo in v servietu osušimo. Na hrbtni strani jih prerežemo ter jih z roko pritismo k deski, da dobijo obliko. Leseno paličico (špis) zapičimo skozi zadnje noge, z drugo pa perutničke priprnemo k prsim. Tako oblikovane popopravimo, natremo z mešanico karija, jih pokapamo z olivnim oljem, limoninim sokom ter postavimo na hladno.

Prepelice naj bodo v taki marinadi vsaj en dan, lahko tudi več dni. Vsak dan jih obračamo in z vohom kontroliramo kakovost.

Žarno ploščo ali teflonsko ponev segrejemo, dodamo mešanico masla in olja ter prepelice pečemo na vsaki strani po pet minut. Na zgornjo stran položimo rezine slanin in poskrbimo, da se sok od slanine neprestano odceja na prepelice.

Medtem v slanim kropu do dveh tretjin skuhamo ribano kašo, jo odcedimo in splaknemo s toplo vodo.

Ribano kašo zložimo v pomaščene ognjevarne posodice, jih prelijemo z mešanico kisle smetane, naribane gorgonzole in limonine

lupinice, solimo in v pečici gratiniramo pet do deset minut.

Na vrh tako gratinirane kaše položimo opečene prepelice, jih posolimo z grobo soljo, po želji lahko dodamo tudi opečeno slanino, ter obložimo s poljubno kuhano zelenjavo.

Matjaž Erzar
prmaticku@siol.net

Kulinarični kotiček

Foto: M. Erzar

Prepelice na žaru z gratinirano ribano kašo

kokratna oblast je tudi lovstvo urejala po svoji meri in za svoje potrebe. Zgodovina nas uči, toda ob tem dejstvu ostaja vedno odprto vprašanje: Ali nas tudi kaj izuči? Še posebno je za nas zanimivih zadnjih sto let zgodovine, ko govorimo o slovenskem lovstvu. To je bogata pot v strokovnem razvoju, pa tudi glede vloge lovcev pri ozaveščanju ljudi o varstvu narave, o slovenstvu ter o rodoljubju. Slovensko lovstvo so od samega začetka pred sto leti vodili ljudje, ki so bili velike in uspešne osebnosti tistega časa na zelo različnih področjih,« je med drugim poudaril Črnač in pripomnil, »da si bo ob prebiranju tega dela marsikdo zaželel še bolj poglobljeno in dokumentirano predstavitev za posamezno področje zgodovine **lova in lovstva, saj se nam ob tem odpirajo številna nova in zanimiva vprašanja.**« S tem se lahko popolnoma strinjamo in pričakujemo, da bodo poznavalci razmer v prihodnje celovito obdelali posamezna področja, ki so v tej knjigi dobila premalo prostora. Zagotovo se lahko strinjamo z oceno, da je bilo opravljeno veliko in predvsem koristno delo, za kar

veljajo avtorici mag. Romani Erhatici - Širnik, ki slovensko lovsko in ribiško zgodovino odlično pozna in o njem objavlja številne članke in razprave, vse čestitke. Lotila se je zahtevnega dela in ga dobro opravila, čeprav seveda s tem raziskovanje zgodovine slovenskega lovstva še zdaleč ni zaključeno ali morebiti celo končano. Arhivi se odpirajo, novi dokumenti odkrivajo še marsikaj in tako bodo imeli raziskovalci še veliko dela. Navsezadnje tudi za lov in lovstvo velja splošno znano načelo, da raziskovanje zgodovine ni nikoli dokončano delo. Časa in predvsem potreb po odstranjanju mnogih tančic skrivnosti slovenske lovske organizacije je še veliko.

Avtorica je obsežno zgodovino lova in lovstva na Slovenskem razdelila na več smiselnih poglavij in zaokroženih enot. Začenja z lovom za preživetje in predstavi različne načine in pomen lova v starih civilizacijah. Nato se loti lova kot privilegija in kronološko niza dogajanje na zdajšnjem slovenskem ozemlju v kontekstu zgodovinskega časa, razmer in razvoja. Pri tem dobro pojasni zlasti razmere na Sloven-

skem v srednjem veku in reforme znamenite vladarice Marije Terezije, ki se je lotila tudi lovstva. Predstavila je fevdalne lovske predpise, oblike lova in uporabo lovskega orožja, nato pa v obsežnem poglavju pregledno predstavila zakupni sistem ter lovske združbe in društva. Sledi zgodovina v drugi polovici 19. stoletja, vse do ustanovitve Slovenskega lovskega kluba leta 1907 in njegovega preoblikovanja v Slovensko lovsko društvo leta 1909. Ta del zgodovine je za slovensko lovsko organizacijo izjemno pomemben, zato mu je avtorica tudi namenila nekoliko več pozornosti.

V nadaljevanju dela je v obsežnem poglavju predstavljeno lovstvo v prvi Jugoslaviji, dogajanje med drugo svetovno vojno, lovstvo in lovska organizacija v drugi Jugoslaviji po letu 1945 vse do odločitve Lovske zveze Slovenije, ki se je že leta 1990 opredelila kot nestrankska organizacija in leto pozneje, torej leta 1991 izstopila iz članstva Lovske zveze Jugoslavije. To je za mnoge manj znano dejstvo, ki je v lovski organizaciji dobilo polno podporo. Knjigi je ob kon-

cu dodan seznam Uradnih listov in drugih uradnih publikacij, ki se nanašajo zlasti na pravno-normativno oziroma zakonodajno področje. Pregledno in kronološko so objavljeni vsi predpisi, ki so urejali lov in lovstvo na območju zdajšnje Slovenije. Sledi še seznam arhivskih virov z navedbo fondov in zbirk ter obsežen seznam uporabljene literature. Tudi z njegovo pomočjo lahko zahtevnejši bralci dobijo še več dragocenih podatkov in informacij o zgodovini slovenskega lovstva in lovske organizacije. Dodana sta seznam slik in stvarno kazalo. Knjiga je opremljena z izbranim fotografskim in dokumentarnim gradivom, ki ga je ravno dovolj.

Skratka, 30. knjiga Zlatorogove knjižnice je postregla s koristnim branjem, po katerem bodo radi segali tudi nelovci. Delo je namreč dovolj zanimivo za tekoče branje in tudi za tehtnejše študijske premisleke. In kar tudi ni nepomembno – na svoj način je zapolnjena opisna zgodovinsko-pisna vrzel na tem področju. Razlog več, da smo lahko takšnih in podobnih knjig resnično veseli.

Mag. Marjan Toš

Vitanjčane, še posebej na njegove domače, prijatelje in lovce LD Vitanje nas je prizadela vest, da je 17. 7. 2005 umrl naš lovski tovariš **Edi Petelinšek**, za katerega smo

vedeli, da se bojuje s hudo in neozdravljivo boleznijo.

Edi se je rodil 24. 2. 1925 v Vitanju v številni zavedni slovenski družini. Osnovno šolo je obiskoval v Vitanju. Nato se je izučil mesarskega poklica in nato tudi on po očetu nadaljeval družinsko tradicijo. Kot večina slovenskih fantov, rojenih na Štajerskem, se v tistih letih tudi Edi ni mogel izogniti mobilizaciji v nemško vojsko. Po ujetništvu zaveznikov se je vrnil v domovino, kjer je konec 2. svetovne vojne doživljal kot borec V. Prekomorske brigade v osvobodilnem boju. Po končani vojni je opravil še zaključni izpit za mesarskega mojstra in si ustvaril družino. Z ženo Štefko, ki mu je bila v veliko oporo, sta nadaljevala družinsko mesarsko obrt in gostinstvo. Njihova gostilna je bila stičišče mnogih mimoidočih, domačinov, njegovih prijateljev in lovskih tovarišev. V lovski sobi njegove gostilne so se rojevale mnoge zamisli, kako izboljšati delo v LD, zglajena so bila mnoga nesoglasja med lovci in dorečeni dvomljivi zaključki lovskih posvetov. Kot priljubljen, dobrovoljen in vsestranski občan je sodeloval v večini društev in organizacij, ki so delovale in še vedno delujejo v Občini Vitanje. Mnogim je predsedoval, bil pa je tudi med njihovimi ustanovitelji.

Edi je s svojim poklicem spoznal slehernega kmeta in njegovo življenje, zato je bil z njim in naravo tesno povezan. Zato ni nič čudnega, da je želel spoznati še pristoječo divjad. Leta 1963 se je vključil v LD Vitanje. Poznali so njegov prirojen in pošten odnos do narave in divjadi. Tako so mu bile v LD zaupane številne funkcije. Član UO je bil od 1966 do 1982, član DK LD od 1970 do 1971, podpredsednik družine je bil od 1974 do 1976 in starešina družine od 1976 do 1978, kinolog LD pa od 1966 do 1977. Vzgojil in vodil je več lovskih psov. Priljubljeni in zvesti so mu bili brak-jazbečarji, ki jim je najbolj zapadal in so ga spremljali na vsakem lovu.

Za svoje prizadevanje delo v lovstvu je prejel priznanje ZLD Celje. Za delo in trud, ki ju je vlagal v dobro divjadi in slovenskega lovstva, ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. LD Vitanje pa mu je leta 1999 za njegovo dolgoletno, nesebično, pošteno, vzorno delo v vzpostavljanju pristnih tovariških odnosov med člani LD Vitanje izglasovala naziv častnega člana.

Petelinšek je bil kot človek vedno pripravljen strpno reševati konfliktno situacijo, ki jih je poskušal speljati v rešljive ali pa tudi smešne izide. Vedel je, kdaj je treba vroče pogovore preusmeriti ali pa jih prekiniti. To je naš Edi največkrat napravil s pesmijo ter ohranil prijetno vzdušje. Zato ni bilo čudno, da se je na vitanjskem pokopališču od priljubljenega tovariša poslovilo toliko krajanov in večina kmetov iz revirja Paka, v katerem je bil z njimi in divjadjo tesno povezan, pa tudi lovcev iz sosednjih društin.

Dragi Edi, s tvojim odhodom smo

vitanjski lovci izgubili dobrega, vedrega in poštenega lovca, narava pa skrbnega ljubitelja. Hvala ti za tvoj prispevek pri ohranjanju in razvoju slovenskega lovstva in tovariških odnosov.

LD Vitanje – J. H.

13. 9. 2005 nas je zapustil naš najstarejši član, lovski tovariš in dober prijatelj, **Janko Zabukovec**. Jankov odhod nas je zalotil ravno v času načrtovanja skupnih lovov in brakad.

Rodil se je 21. 11. 1921 v Trbovljah in tam končal tudi osnovno šolo. Šolanje je do leta 1939 nadaljeval na srednji strokovni šoli v Postojni. Po uspešno končani šoli mu je bilo kot Slovincu težko dobiti zanesljivo in trajno zaposlitev, zato se je v tistem času težko prebijal skozi življenje. Leta 1943 je odšel v partizane in partizani po Krasu in Vipavskem. Po demobilizaciji leta 1947 je dobil službo v Lesni produktivni zadrugi za Poljansko dolino v Gorenji vasi, kjer je opravljal delo knjigovodje zadruge. Pozneje je zadruga svoj sedež preselila v Sovodnj. Tam se je porodila ideja o ustanovitvi novega podjetja s povsem drugo dejavnostjo: nastalo je podjetje Termopol, kjer je bil direktor do leta 1962. V tistem letu ga je pot zanesla v bližnje Žiri, kjer je prevzel mesto direktorja podjetja Etiketa - Žiri. 'Direktoroval' mu je do svoje upokojitve leta 1975. V Žireh si je ustvaril tudi svoj dom.

Janko je bil vseskozi aktiven tudi v krajih, kjer je živel in delal. To do-

kazujejo številna priznanja za sodelovanje ali za aktivno delo v občinskih in krajevnih organih, organizacijah ter različnih društvih. Zelo pomenjen je bil na Linhartovo značko, ki jo je dobil za uspešno delovanje na področju gledališkega amaterizma, saj je sodeloval pri več kot štiridesetih različnih odrskih postavitvah. Bil je tudi več kot dvajsetkratni darovalec krvi.

Ko se je zaposlil v Poljanski dolini, je leta 1948 vstopil tudi v LD Sovodnj. Tu je, zaradi svojega vestnega in strokovnega pristopa do dela, takoj prevzel najbolj odgovorne funkcije. Tako je v letih 1947 do 1966 opravljal naloge blagajnika, v letih 1976 do 1990 pa naloge tajnika LD Sovodnj. Poleg tega se je razdal tudi v okviru ZLD Gorenjske, saj je bil član njenega IO ZLD, pa tudi član predsedstva skupščine te zveze.

Že kot mlad lovec je pokazal velik smisel za strokovno delo in zavzet odnos do varovanja okolja in divjadi. Posebno skrb je namenjal dodatnemu izpopolnjevanju. Že leta 1952 je opravil izpit za lovskega čuvaja in si leta 1976 pridobil še strokovni naziv lovskega tehnika. Pozneje je opravil izpit za preglednika divjačine. Svoje znanje je vedno rad prenašal na mlajše rodove lovcev. Občudovali smo njegovo znanje in človečnost, predvsem pa smisel za humor, zato smo bili zelo radi v njegovi bližini. Kljub častitljivi starosti je še do nedavnega redno opravljal čuvajsko službo, ne pogrešljiva pa je bil tudi na lovskih krstih, kjer je čudovito izkoriščal svoj odrski talent. Seveda ne smemo pozabiti njegovih ljubljencev; prvega istrijančka, pa Bora in Lole ter drugih. Le kaj bi Janko brez njih!

Za svoje nesebično razdajanje naravi in lovu ter krepitvi ugleda lov-

ske organizacije je Janko prejel znak LZS za lovske zasluge ter red III. stopnje, plaketo ZLD Gorenjske in srebrni znak KZS za kinološke zasluge.

Sicer pa je bil Janko tudi nosilec reda za hrabrost, reda za zasluge za narod III. razreda in reda zaslug za narod s srebrno zvezdo.

Sredi gozdov se bo šumenju listja pridružil glas lovskega roga pa tudi zvonko zvonjenje goničev. Naš Janko tega žal ne bo več doživljal. Vsi bomo še kako pogrešali njegovo srčnost, iskristnost in preudarnost.

Z besedo hvala za vse storjeno se poslavljamo od njega. Zavedamo se, da samo ta beseda vsekakor ni dovolj.

LD Sovodnj – A. B.

Izbrane melodije pevskega zbora in melodije lovskega roga so na Premu naznanile zadnje slovo od vzornega in spoštovanega člana LD Gradišče Košana **Aleksandra**

Boštjančiča, ki je umrl 9. 9. 2005. Na njegovi zadnji poti ga je pospremlala množica krajanov in občanov ter lovcev LD Košana in drugih sosednjih lovskih društin s praporci.

Aleksander se je rodil leta 1933 v Zabičah pri Ilirski Bistrici. Zaposlen je bil kot delovodja pri Zavodu za pogozdovanje in melioracijo Krasa - Sežana. Lovski izpit je opravil leta 1952 v gozdarski šoli v Postojni. Bil je član treh lovskih društin, in sicer: od leta 1955 do leta 1961 je bil član LD Stari trg pri Ložu, nato je bil zaradi službene premestitve od 1961 do 1965 član LD Prestranek in končno član LD Gradišče - Košana, kar je postal leta 1965. V tem obdobju je opravljal funkcijo tajnika (1980 do 1986). Od leta 1986 do 1988 ter od leta 1991 do 1999 je bil predsednik naše LD. V tem času je bil tudi član IO ZLD in Notranjskega LGO Postojna. Od leta 1999 do 2005 je bil predsednik disciplinske komisije LD. Izpit za lovskega čuvaja je opravil leta 1982 v Postojni. Za požrtvovalno delo v lovstvu je bil odlikovan z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Iz naših lovskih vrst je odšel spoštovan in vreden član, ki je v naši LD pustil trajne sledi. Aleksander, košanski lovci se ti hvaležno zahvaljujemo za vse, kar si dobrega storil za našo LD in ti želimo miren počitek.

LD Gradišče - Košana – D. V.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli tudi:

Mirko Sterže, LD Peca, Mežica, * 28. 9. 1928, † 25. 7. 2005.
Martin Čarman, LD Bučka, * 28. 10. 1946, † 29. 1. 2006.
Jože Fajfar, LD Predgrad, * 21. 2. 1927, † 21. 1. 2006.
Ivan Francelj, LD Struge na Dolenjskem, * 25. 3. 1930, † 21. 10. 2005.
Ivan Kos, LD Velike Poljane, * 14. 10. 1933, † 26. 12. 2005.
Alojz Novak, LD Lazina, * 3. 8. 1957, † 11. 12. 2005.
Anton Papež, LD Lazina, * 4. 1. 1964, † 11. 12. 2005.
Janez Podržaj, LD Turjak, * 15. 9. 1961, † 31. 7. 2005.
Pavle Žagar, LD Predgrad, * 26. 1. 1935, † 31. 12. 2005.
Mirko Sterže, LD Peca, Mežica, * 28. 9. 1928, † 25. 7. 2005.
Ivan Vajde, LD Slovenj Gradec, * 4. 8. 1938, † 7. 12. 2005.
Miha Kocjančič, LD Strojna, * 29. 9. 1919, † 10. 11. 2005.
Jožef Založnik, LD Mislinja, * 26. 8. 1935, † 21. 11. 2005.
Jože Boštjan, LD Jamnica, Prevalje, * 31. 8. 1928, † 25. 11. 2005.
Boris Kričej, LD Jamnica, Prevalje, * 29. 12. 1954, † 25. 12. 2005.
Zvonko Kerin, LD Veliki Podlog, * 20. 12. 1931, † 17. 1. 2006.

Nikolaj Slejko, LD Hubelj, Ajdovščina, * 5. 12. 1937, † 20. 12. 2005.
Vlado Škrinjar, LD Pobrežje, Miklavž, * 20. 11. 1937, † 21. 11. 2005.
Stanko Novak, LD Orehovica, * 23. 2. 1949, † 15. 1. 2006.
Nedeljko Paunovič, LD Adlešiči, * 11. 1. 1937, † 26. 9. 2005.
Vili Globočnik, LD Tržič, * 24. 2. 1941, † 30. 12. 2005.
Janko Mravlje, LD Brezovica, * 14. 1. 1921, † 17. 10. 2005.
Anton Slavc Zbontar, LD Železniki, * 17. 1. 1923, † 8. 12. 2005.
Franc Ivanetič, LD Toplice, * 25. 5. 1929, † 11. 1. 2006.
Anton Zalar, LD Lazina, * 8. 12. 1929, † 2. 8. 2005.
Janez Smolič, LD Dobrnič, * 15. 5. 1941, † 10. 1. 2006.
Štefan Lebar, LD Petišovci, * 16. 8. 1929, † 18. 10. 2005.
Izidor Gorenc, LD Hrastnik, * 18. 3. 1960, † 5. 1. 2006.
Ivan Kunej, LD Slovenska Bistrica, * 19. 7. 1941, † 31. 10. 2005.
Rudi Ravnik, LD Planina, * 13. 3. 1951, † 4. 9. 2005.
Rudi Petrovčič, LD Planina, * 10. 10. 1946, † 14. 10. 2005.

Umrlim časten spomin!

Foto: M. Samar

PNZ šarivcev in jesenska JZP prepeličarjev

V sklopu jesenskih prireditev, ki jih je načrtovalo Lovsko-kinološko društvo Gorica – Nova Gorica, je 5. novembra 2005 potekala še zadnja prireditev v tem sklopu. V sodelovanju z LD Čaven sta bila organizirana PNZ šarivcev in jesenska vzrejna preizkušnja prepeličarjev. Na prireditev se je prijavilo 18 tekmovalcev iz različnih krajev Slovenije. Ob zbiranju prijav nas je razveseljevalo tudi dejstvo, da je bilo kar nekaj prijavljenih vodnikov s psi, ki niso lovci, ampak so lastniki teh psov kljub temu želeli opraviti lovsko preizkušnjo. Tako je tudi prav, treba jih je pohvaliti, saj le tako vzredniki pomagajo strokovni vzreji ohranjati zelene lovske lastnosti in nagon psov, zaradi katerih so bile vzrejene posamezne skupine psov in pasme.

V meglenem jesenskem jutru je udeležence pred lovsko kočjo LD Čaven v Gojačah pozdravil vodja prireditve in starešina LD Čaven Marja Puhar, ki je udeležence seznanil, na katerem delu njihovega lovišča bodo potekale preizkušnje. Po krajšem sodniškem zboru, seznanitvi tekmovalcev s pravili in žrebanju števil, so se tekmovalci v spremstvu domačih lovcev in sodnikov Jožeta Rusa, Srečka Erceka in Bojana Deberskega odpravili na preizkušnje. Prireditve je potekala disciplinirano. Skupina, ki ji je sodil Srečko Ercek, ni imela najboljših sreč s zajcem, saj je morala prepešati veliko terena,

da je prišla do zajca. V popoldanskih urah so se skupine začele vračati na zborni prostor; nekateri z bolj nasmejanimi obrazi drugi manj.

Sodniki so pse glede na uspešnost dela svojih psov na preizkušnji in glede na doseženo število zbranih točk razvrstili v nagradne razrede. Trinajst psov je doseglo I. nagradni razred, dva psa sta dosegla II. nagradni razred, en pes pa III. nagradni razred. Dvema psoma žal preizkušnje ni uspelo opraviti. Po končanem pisarniškem delu je

Sodnik Jože Rus se pogovarja z najstarejšim vodnikom prepeličarja, 82-letnim Alojzom Krpanom, ki je med tekmovalci s svojim psom zasedel 3. mesto.

Ime in priimek	Ime psa/psice	Pasma psa	Vrsta preiz.	Sodnik	Št. točk/razred
Lilijana Štokelj	Blisk	nem. prepeličar	vzrejna	Rus	172/I
Zmago Mirt	Diana	nem. prepeličar	vzrejna	Ercek	170/I
Alojz Krpan	Bar	nem. prepeličar	vzrejna	Ercek	170/I

sledila razglasitev (preglednica) najboljših treh.

Ob tem velja posebna pohvala Alojzu Krpanu, ki je kot najstarejši član in tudi častni član našega LKD opravil z vso mlajšo konkurenco. Kljub dopolnjenemu 82. letu je bistro poslušal razlago sodnika ob razglasitvi re-

preizkušnje in bodo tako bolje spoznali naše delo.

Da se takoj po razglasitvi in zaključku prireditve nismo razšli, so poskrbeli lovci LD Čaven, na čelu s starešino, ki so poskrbeli za prijeten družabni zaključek.

Jože Velikonja

Najboljši trije pari na preizkušnji šarivcev (od leve): Zmago Mirt z Diano, Lilijana Štokelj z Bliskom in Alojz Krpan z Barom.

Vse foto: J. Rus

zultatov in omenjenih napak, ki sta jih storila s psom. Na koncu je Krpan dejal: »Pri naslednjem psu bom tudi to popravil, tako da bo boljše in ne bova izgubila nobene točke več!« Krpanu še enkrat čestitamo!

Prireditve si je ogledalo tudi nekaj pripravnikov, še bolj pa nas je razveselil obisk nekaterih občanov, ki niso ne lovci in ne kinologi. Res pa je, da so bili prijatelji lovcev in kinologov, ki so sodelovali na prireditvi. Menim, da je to za začetek dovolj, saj upam, da se bo dober glas širil in si bodo prireditve raje ogledovali, če bodo vodniki šarivcev pripeljali še več psov na jesenske

JZP za ptičarje v Staršah

LKD Maribor je v soboto, 22. 10. 2005, izvedla jesensko vzrejno preizkušnjo za ptičarje. Tudi tokrat, kot že velikokrat prej, je bila gostiteljica preizkušnje LD Starše, za kar se jim v imenu organizatorja in vseh nastopajočih iskreno zahvaljujem. Vsi vodniki, ki so sodelovali na preizkušnji, so se ob napovedani uri zbrali pred lovskim domom. Ko je organizator opravil manjše formalnosti, je prisotne pozdravil predsednik strokovnega sveta LKD Maribor Vojteh Kiki in jim zaželel obilo uspeha pri vodenju štirinožnih prijateljev. Prav tako je sodnikom zaželel izostren vid in korektnost pri ocenjevanju.

Tokrat se je na preizkušnji pojavila zelo pestra družina iz VII. skupine lovske psov in njihovih vodnikov. Nastopilo je štirinajst vodnikov s psi, od katerih jih je devet (9) sodelovalo na JZP, na ŠPP (širši poljski preizkušnji) pa pet (5) pa vodnikov. Pasemsko so s šestimi predstavniki prednjačili nemški kratkodlaki ptičarji, štirje nemški ptičarji – žimavci, dva sta bila predstavnika pasme madžarska vižla, en francoski ptičar, epagneul breton ter kot zanimivost tudi mali münsterlandec, ki je najmanjši ptičar v skupini nemških dolgodlakih ptičarjev. Priznati moram, da do tlej še nisem imel priložnosti

Vodnica Lilijana Štokelj z Bliskom, ki ji je prinesel fazana.

videti pri delu tega najmanjšega ptičarja. Bil je prava zanimivost in odlična popestritev med psi, pa tudi med vodniki je tudi zbu- jal pozornost.

Skupino 14 vodnikov s psi smo razdelili v dve skupini, in sicer tako, da je ena začela z vodnim delom ob vajah ubogljivi- vosti, druga skupina pa z delom na polju.

V večini primerov so psi pri- kazali dobre naravne zasnove, ugotovljena stopnja izšolanosti pa je bila na dokaj nizki ravni. Najočitnejše se je to pokazalo pri ŠPP. Največ težav so imeli psi pri vlečkah z zajcem, in to pred-

opravila, ker nista uspešno izde- lala vlečke zajca.

Na ŠPP je najboljši rezultat dosegel pes **Pitypang Magnas**, pasme madžarska vižla, ki je z vodnikom **Aljažem Krevsom** dosegel 200 točk in I. A n. r.

Vodja prireditve je bil član do- mače LD in znan vodnik lovskih psov **Jože Firbas**, sodniški zbor pa smo sestavljali: **Andreja Strajnar**, **Rudi Rakuša**, **Franc Turnšek** ter podpisani. Kot sod- niška pripravnik sta sodelovala **Nataša Gederer** in **Viktor Ču- den**.

Miroslav Bauman,
kinološki sodnik

Foto: M. Bauman

vsem tisti, ki so bili v nelovskih rokah. Pri prostem iskanju per- nate divjadi so nekateri psi imeli večje ali manjše težave. Tudi pri načinu oddaje dlakaste in perna- te divjadi je bilo opaziti, da v času šolanja ni bilo vse v redu. Posamezni psi so prihajali k vod- nikom le s težavo in strahom, kar pomeni, da so bili v času šolanja pri tej vaji večkrat kaznovani, čeprav sploh niso vedeli, zakaj. Pri več psih je bila šibka točka tudi trdna stoja pred divjadjo, kar se od ptičarja pričakuje brezpo- gojno.

Preizkušnjo smo opravili na vloženi pernat divjadi. Za vsa- kega psa je bilo na voljo najmanj dva fazana in dve raci. Vremen- ske razmere za preizkušnjo so bile dokaj dobre, razen vetra, ki je nekoliko ponagajal na začet- ku.

Doseženi rezultati JZP:

1. **Freya Adin dom** (NKP) psič- ka, 178 točk, vodnik **Franc Jerič**
2. **Dodi Kuratov** (NKP), pes, 177 točk, **Uroš Troha**
3. **Dora** (NKP), psička, 172 točk, **Iztok Matis**

Dva sodelujoča psa JZP nista

Pomerili so se visokonogi goniči - Memorial Antona Oselija

Po dogovoru med **LKD Idri- ja**, **Obalno-Kraškem LKD** in **LKD Gorica – Nova Gorica** je zadnja sobota v oktobru že vrsto let namenjena **lokalni tekmi vi- sokonogih goničev**. Na njej na- stopajo štiričlanske ekipe vseh treh LKD. Vsako leto je organi- zator drugo LKD, ki ima kot or- ganizator za tekmovanje pravico prijavititi dve ekipi. Lokalno tek- mo smo v zadnjih letih poimeno- vali **Memorial Antona Oselija** po pokojnemu zaslužnem članu in ustanovitelju LKD Gorica – Nova Gorica, kinološkem sodni- ku in ljubitelju istrskih goničev.

Lani smo se zbrali 29. oktobra v Podnanosu. Lokalno tekmo je namreč organiziralo **Lovsko- kinološko društvo Gorica – Nova Gorica**. Za pomoč pri or- ganizaciji smo zaprosili vodstvi **LD Vojkovo – Podnanos** in **LD Nanos**.

Zjutraj nas je pričakal čudovit jesenski dan, kot bi ga Bog ust- varil samo za nas, bi rekel. Po

Foto: A. Vidmar

Nanoška planota, kjer je lani konec oktobra potekal del tradicio- nalne lokalne tekme goničev v spomin na pokojnega zaslužnega kinološkega sodnika Antona Oselija.

uvodni slovesnosti pred gasilskim domom v Podnanosu so se vod- niki skupaj s sodniki in spremljevalci odpravili na teren. Dve skupini sta se zadrževali v okoli- ci Podnanosa, drugi dve pa na nanoški planoti. Teren za vlečko je bil pripravljen tudi na planoti Nanos. Za čim boljšo uvrstitev ekipe in posameznih parov so se trudili:

Za **LKD Gorica – Nova Go- rica**: **Tomaž Jamšek** in mali modri gaskonski gonič **Iseri**; **Vojko Pojavnik** s kratkodlakim istrskim goničem **Dinom**; **Erik Golob** s posavsko goničko **Alto**; **Damjan Peternel** s kratkodlako istrsko goničko **Leo**; **Ljubo Mrevlje** s kratkodlakim istrskim goničem **Birom**, **Andrej Rondič** z resastim istrskim goničem **Carjem** in **Milan Filej** s kratkod- lakim istrskim goničem **Flikom**.

Za **LKD Idrija** so nastopili: **Radoš Burnik** in kratkodlaka istrska gonička **Beba**; **Vinko**

Močnik in posavska gonička **Lisa** ter **Rudi Rudolf** s posavsko goničko **Ajko**.

Obalno-Kraško LKD pa so **zastopali**: **Milan Burič** s krat- kodlako istrsko goničko **Asto**; **Jože Erzetič** s kratkodlako istr- sko goničko **Diano**; **Angel Bu- zenčan** in kratkodlaka istrski go- nič **Brin** ter **Janez Pečar** in re- sasti istrski gonič **Has**.

Delo psov in njihovih vod- nikov so spremljali in ocenje- vali sodniki: **Štefan Božič**, čast- ni član LKD in predsednik sod- niškega zbora, **Janez Nahtigal**, **Anton Razpet**, **Niko Mrak**, **Mi- loš Ambrožič** in sodniški pri- pravnik **Miha Ambrožič**. Zgo- daj popoldne so se po oprav- ljeni tekmi začeli vodniki zbi- rati ob lovski koči LD Vojkovo na Nanosu, nekateri bolj zado- voljni, drugi manj. Ko so sod- niki opravili vse administra- tivne zadeve, smo lahko razgla- silili rezultate.

Foto: A. Vidmar

Udeleženci lokalne tekme goničev za Memorial Antona Oselija (Pod- nanos, 29. 10. 2005)

Ekipno 1. mesto je zasedla ekipa **Obalno-Kraškega LKD**, 2. je bila **II. ekipa LKD Gorica** – **Nova Gorica** in 3. mesto je zasedla ekipa LKD Idrija. Med posameznimi pari sta bila najboljša **Damjan Peternel** in **Lea**, ki sta zbrala 217 točk, I. n. r., 2. sta bila **Milan Burič** in kratkodlaka istrska gonička **Asta**, ki sta zbrala 170 točk, II. n. r., 3. mesto pa je zasedel **Radoš Burnik** s kratkodlako istrsko goničko **Bebo**, ki sta zbrala 146 točk, III. n. r.

Do poznega popoldneva smo se nato ob lovskem golažu, vipavski kapljici in ob prijetnem klepetu nastavljali sončnim žarkom pred lovsko kočo LD Vojkovo na Nanosu.

Ob tej priložnosti velja iskrena zahvala LD Vojkovo - Podnanos, LD Nanos, vodnikom in sodnikom ter vsem, ki so s svojim delom pripomogli k prijetnemu lovsko-kinološkemu dogodku.

Letos jeseni se bomo srečali na Idrijskem ali na Cerkljanskem.

Angel Vidmar

Uporabnostna preizkušnja LKD Kočevje po KS

V okviru načrta LKD Kočevje za leto 2005 smo 8. 10. 2005 organizirali UP po krvni sledi. Tokrat je bila gostiteljica LD Kočevje s svojo močno kinološko ekipo. Vodja preizkušnje je bil **Stojan Cilenšek** ml., znan kočevski vodnik in rejec psov krvosledcev. Ker je na Kočevskem velik načrt odstrela divjadi, je zanimanje za tovrstne preizkušnje, razumljivo, precejšnje. Razveseljivo je dejstvo, da se je letos tekmovanja udeležilo veliko mladih vodnikov. Pravočasno se je prijavilo kar 15 vodnikov s psi različnih pasem.

Na Kočevskem je krvosledništvo na zelo visoki stopnji razvoja, saj ni lovske družine, ki ne bi imela psa krvosledca. LD Mala gora, katere član sem, jih ima kar 7. Vsaka LD ima tudi v poslovniku jasno zapisano, da je treba vsak domnevno zgrešeni strel preveriti s psom krvosledcem.

Zdaj žal že pokojni pionir krvosledništva na Kočevskem, poklicni lovec **Ivan Grajš**, je že pred mnogimi leti trdil, da je treba vsak zgrešeni strel vedno preiskati s psom krvosledcem. S svojim brak-jazbečarjem Kastorjem je imel velike uspehe pri is-

kanju, še posebno uspešen pa je bil pri zasledovanju obstreljenih medvedov. Tako je marsikateremu kosmatincu skrajšal muke, lovskim gostom pa naredil veliko veselje.

Zdaj pa k preizkušnji. Na lanski preizkušnji so sodili sodniki **Mirko Stražišar**, ki je bil obenem tudi vodja sodniškega zbora, **Andrej Rupar**, **Franc Svetec** in **Jani Krivec**. Ti so v spremstvu članov LD Kočevje že prejšnji dan položili umetne krvne sledove, dolge od 900 do

Najboljši trije vodniki, ki so se dobro izkazali na preizkušnji v delu psov po KS, ki ga je lani oktobra organiziralo LKD Kočevje.

1000 m, za vsakega pa so porabili 2,5 dl krvi jelenjadi.

Zbor na dan tekmovanja je bil zjutraj pred lovskim domom LD Kočevje. Vse zbrane je najprej pozdravil predsednik LD Kočevje **Božo Žagar** in na kratko opisal njihovo lovišče in divjad, ki prebiva v njem. Nato je sodnik **Mirko Stražišar** opisal potek tekmovanja ter prebral navodila. Žrebali so tudi številke, nato pa so vsi tekmujoči odšli na teren. Razmere za preizkušnjo so bile nekoliko slabše, saj je ponoči deževalo, pa tudi zapeljevalnih sledi divjadi ni manjkalo. Kljub temu je preizkušnjo uspešno opravilo 8 vodnikov s svojimi psi. Da so sodniki sodili strogo, a pošteno, kaže dejstvo, da pritožb ni bilo, čeprav sedem vodnikov ni bilo uspešnih.

Po končani preizkušnji smo se zbrali v lovskem domu, kjer so najboljši trije prejeli pokale, vsi sodelujoči pa praktične nagrade.

Rezultati prvih treh so bili naslednji:

1. **Astor**, slovaški kopov, 120 točk, I. n. r., vodnik **Dejan Poljanšek**, LD Borovnica,
2. **Ara**, dolgodlaki jazbečar, 130 točk, II. n. r., vodnik **Jože Špehar**, LD Mala gora,

3. **Lu**, nemška prepeličarka, 122 točk, II. n. r., vodnik **Jure Škulj**, LD Sodražica,

Po slavnostni podelitvi so nas lovci LD Kočevje pogostili z okusnim lovskim golažem in kozarčkom vina. Beseda je dala besedo in vodniki, ki niso bili uspešni na preizkušnji, so izrazili željo, da bi LKD Kočevje preizkušnjo ponovilo še letos. Že naslednji teden je bil sklep UO potrjen, vodstvo LKD pa se je povežalo s Komisijo za prireditve pri KZS, kjer je dobilo soglas-

Milan Novak, član LD Mala gora, je vodnik, ki je znan po tem, da se s svojim psom vedno rad odzove na pomoč lovcu, ki je obstrelil parkljusto divjad.

je. Tako smo 29. 10. 2005 uporabnostno preizkušnjo ponovili samo za tiste vodnike, ki prvič niso bili uspešni. Tokrat sta se vabilu z veseljem odzvala sodnika **Andrej Rupar** in **Franc Svetec**. Zbrali smo se 29. 10. 2005 pri lovskem domu LD Mala gora. Sodnika sta prejšnji dan položila sedem umetnih krvnih sledov. Vremenske razmere so bile idealne, zato tudi uspeh ni izostal.

Od sedmih psov so tokrat preizkušnjo uspešno opravili štirje, trije pa žal zopet niso imeli sreče oziroma je bil krvni sled za njihove mlade pse še pretrd oreh.

Tako smo lani v LKD Kočevje pridobili kar dvanajst novih psov, ki že lahko iščejo obstreljeno (ranjeno) divjad. Upam, da bodo pri tem uspešni, saj je namen tovrstnih preizkušenj prav v tem, da se divjadi skrajša muke.

Na koncu se v imenu LKD Kočevje zahvaljujem vodstvu LD Kočevje za gostoljubnost in organizacijo preizkušnje.

Miran Petek, tajnik LKD Kočevje

Zakaj tako!?

Ko sem prebiral kinološko rubriko Lovca, št. 11/05, me je dobesedno »zbodel« članek **Andreja Mačka**, v katerem piše o uporabnosti preizkušnji (UP) po krvnem sledu (KS) v LD Šentjošt. Takega slavospeva sodnikom, kot ga je spesnil Maček, doslej še nisem zasledil. Pri psih in vodnikih pa je le naštel pasme tekmujočih psov. Res naši sodniki največkrat v redu pripeljejo določeno kinološko prireditev do konca, toda ali ni to tudi njihova naloga in zadolžitev, ki temelji na njihovi strokovnosti. Menim, da takšni članki, ki hote ali ne hote sodnike, ki morajo soditi po pravilnikih (vendar žal vsi ne vedno), prikazujejo kot izjemen dar narave, ki ga je sam g. Bog poslal med nas (beri v LD Šentjošt). A. Maček, zakaj se lotevate v LD organizirati tako »zahtevno prireditev«, kot je UP po KS, če nimate zato nikakršnega predznanja, ki ga za tako prireditev potrebujete? S potrebnim znanjem se navadno srečajo že lovski pripravniki na predavanjih o kinologiji! Sprašujem se, kje so tisti **neomenjeni**, zaradi katerih je pravzaprav k vam sploh prišla vsa omenjena kinološka strokovnost!? Sprašujem še, kje so omenjeni tisti vodniki, tisti, ki hranijo, šolajo, psom čistijo bokse ... Vodniki so ob takih strokovnjakih, kot so kin. sodniki, glede na vaše pisanje in poudarke, zgolj nepomembne in neomembe vredna bitja. Zagotovo so na omenjeni prireditvi tudi sodelovali in **predvsem zaradi njihovega dela** je bilo vse v redu opravljeno! V imenu vodnikov uredništvo prosim, da takšne prispevke raje vrže v koš!

Dejan Poljanšek, vodnik krvosledca in iskalec ranjene divjadi

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLt):

O: 4/I, m: 5/II, 25. 3.,
Janez Pirnat,
Breže 5, 1310 Ribnica.
O: 5/I, m: 4/I, 30. 1.,
Jože Zupan,
Pečice 48, 3257 Podsreda.
O: 5/I VUP, 5/II VPIL., 2. 2.,
Boštjan Predalič,
Mausarjeva c. 22,
1357 Notranje Gorice.
O: 5/I, m: 4/I, 1. 3.,
Edo Hriberšek, Delavska pot 50,
2344 Lovrenc na Pohorju.

Kdl. Jazbečarji (SLRJk):

O: 5/II, m: 4/II, 7. 2.,
Oto Petrovič,
2206 Marjeta na Dravskem polju.

Res. jazbečarji (SLRJr):

O: 5/I, m: 5/I, 29. 2.,
Robert Fajš,
Kraigherjeva 16, 3000 Celje.

Kdl. Istr. goniči (SLRGik):

O: 5/I, m: 5/I, 7. 3.,
Branko Pajnič,
Bukovica 18, 1310 Ribnica.
O: 5/I, m: 4/I, 28. 2.,
Vojko Pojavnik,
Gonjače, 5211 Kojsko.

Res. istr. goniči (SLRGir):

O: 5/I, m: 4/I, 12. 3.,
Ivan Tomšič, Trnje 9, 6257 Pivka.

Posavski goniči (SLRGp):

O: 5/I, m: 5/I, 1. 4.,
Srečko Škrubelj, Raduha 13,
3334 Luče ob Savinji.
O: 5/I, m: 4/I, 11. 3.,
Uroš Bensa, Neblo 25/c,
5212 Dobrovo v Brdih.

Hanovrski barvarji (SLRHb):

O: 5/I B, m: 4/II, 7. 3.,
Jože Hodnik,
Ob Belci 2, 4264 Boh. Bistrica.
O: 5/I B, m: 5/II B, 27. 2.,
Roman Ropret,
Vogljanska c. 57, 4208 Šenčur.

Bavarski barvarji (SLRBb):

O: 4/I B, m: 4/I B, 22. 3.,
Rok, Bojan Deberšek,
Podgorska 83,
2380 Slov. Gradec.

Brak-jazbečarji (SLRBj):

O: 5/I, m: 4/I, 10. 3.,
Karlo Žezlina,
Brje 28, 6223 Komen.
O: 5/II, m: 5/I, 26. 2.,
Franc Hrovat,
Organja Sela 3, 8351 Straža.

O: 4/I, m: 4/II, 26. 6.,
David Gazvoda,
Pečke 4, 2321 Makole.

Nemški goniči (SLRNg):

O: 5/I, m: 4/I, 1. 4.,
Franc Ojsteršek,
Koprivnica 12, 8282 Koprivnica.
O: 5/I, m: 5/I, 20. 3.,
Martin Gobec, Soteska c. 54,
3250 Rog. Slatina.

Vestfalski-brak jazbečarji (SLRWBj):

O: 5/I, m: 5/I, 19. 3.,
Martin Gobec, Sotelska c. 54,
3250 Rog. Slatina.

Irski setri (SLRIS):

O: 5/PZP, m: 5/ŠPP, 18. 1.,
Alenka Pokorn,
Sora 18/a, 1215 Medvode.

Labrador retrieverji (SLRLR):

O: 5/LPR, m: B, 16. 3.,
Jože Vester,
Zvirče 84, 4290 Tržič.
O: 5/ONZ-WET, m: 5/PNZ, 8. 3.,
Nada Godec,
Zofke Kuković 21, 2204 Miklavž.

Nemški prepeličarji (SLRPr):

Rjavci:
O: 5/II, m: 5/II, 16. 3.,
Ivan Svetina,
Lokev 63, 6219 Lokov.
O: 5/I, m: 5/I, 5. 2.,
Janez Zupet,
Škocjan 13, 8275 Škocjan.

Serci:

O: 5/I, m: 5/II, 5. 12. 05,
Gotard Ferme,
Limovce, 1222 Trojane.
O: 5/I, m: I/I, 8. 1.,
Rok Gaberšek,
Pod klancem 8, 1235 Radomlje.
O: 5/I, m: 5/I, 25. 1.
Radovan Žigon,
Zg. Škofije 70 c, 6281 Škofije.
O: 5/I, m: 5/I, 26. 2.,
Božidar Horaček,
Koče 75, 6258 Prestranek.
O: 5/I, m: 5/II, 18. 1.,
Žigo Šujkič,
Sp. Škofije 124/d, 6281 Škofije.
O: 5/I, m: 5/I, 6. 2.,
Miran Petek,
Veronike Deseniške 7,
1330 Kočevje.
O: 5/I, m: 4/II, 14. 3.,
Anton Meglen,
Kolenča vas 14, 1313 Struge.

Kinološka zveza Slovenije
6. 2. 2006

Mali oglasi

Gumbi iz jelenje roževine

za lovske kroje in lovske jopice. Izdeluje Anton Intihar, Kamnik pod Krimom 8/a, 1352 Preserje. Tel.: (01) 36-31-293.

Prodajam repetirko CZ, kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom Pro-Lux 3 – 9 x 56 CE (zasučna montaža). Cena 130.000 sit. Tel.: 051/339-186.

Prodajam risanico Steyr Mannlicher Luxus, kal. .30 – 06 (novo, še zapakirano). Tel.: 031/611-267.

Prodajam mlade basset hounde, rodovniške, tribarvne. Za oddajo bodo primerni po 12. marcu. Tel.: 031/829-944 ali se oglašite po e-mailu: ljuba.prezeli@siol.net.

Prodajam leglo nemških lovskih terierjev, odličnih staršev (oče zmagovalac VUP). Tel.: 041/216-443.

Prodajam strelni daljnogled Zeiss – Diatal 8 x 56 (zasučna montaža), dobro ohranjen. Tel.: 041/396-710.

Iščem lovski revir v R Sloveniji za lov na gamse. Za interesiran sem za odstrel 5–10 kapitalnih gamsov na leto. Ponudbe sprejemam po telefonu/faksu: 0043 (0) 4274/52 359 ali po mobilnem tel.: 0043 (0) 664 / 475 31 74; Robert Steinwener (Avstrija).

Prodajam perspektivno leglo nemških lovskih terierjev. Starši so odlični in delovni psi; oče ima opravljen VUP, mati VP-2. Tel.: 041/362-366.

Prodajam šibrenico, kal. 12 – 12, Monte Carlo in češko bokarico, kal. 7 x 57 R/16, s str. daljnogledom Zeiss. Tel.: 031/357-550.

Prodajam dobro ohranjeno lovsko karabinko CZ, kal. 8 x 57 IS. Cena po dogovoru. Tel.: 041/690-846.

Prodajam karabinko Mauser, kal. 8 x 57 IS, in šibrenico brezpetelinko, kal. 12 – 12. Tel.: 031/371-366, Jožica.

Prodajam 10 tednov starega bavarskega barvarja. Tel.: 041/291-254.

Kupim menjalne cevi 12 – 12. Merkel Suhl, mod. 211 E. Tel.: 041/635-013.

Na voljo imam plemenjaka, istrskega kdl. goniča, z vsemi odličnimi ocenami. Tel.: 041/788-896.

Ugodno prodajam kdl. jazbečarji z rjavimi ožigi, odličnih staršev. Za oddajo bosta primerni po 9. marcu, ko bosta tudi preventivno cepljeni. Tel.: 031/442-197.

Sprejemam ponudbe za komercialni lov na divje prašiče in merjasca (skupine ali posamezno). Tel.: 041/728-020.

Prodajam slavnostno lovsko obleko. Tel.: 041/760-179.

Prodajam odlično ohranjeno kombinirko, kal. 12/7 x 65 R, mod. 584 - 15, s str. daljnogledom.

Kupim polavtomatsko šibrenico, kal. 12. Tel.: 041/623-857.

Kupim kombinirano puško, kal. 12/7 x 65 R (ali močnejši kaliber). Tel.: 041/741-209.

Prodajam bokarico Super Brno, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Kholes 2,3–7 x 42 in menjalnimi cevmi. Puška je brezhibna, cena 290.000 sit ali 1200 €. Tel.: (01) 561-17-47.

Prodajam odlično ohranjeno Suhlovo bokarico, kal. 12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42, križ 4A (Suhlova montaža); ter repetirko, kal. .223 Rem., s str. daljnogledom 6 x 40 Tasco (zasučna montaža). Tel.: (05) 625-98-11 ali 031/797-380.

Prodajam prenosno lovsko prežo Veverica. Tel.: 051/314-412.

Izdelam vam krmilnice za ptice (več vrst), umetne valilnice in montiram lovske trofeje (rogovja in roglje, čekane itn.) na naravne podložne deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Kupim izšolanega psa za lov na divje prašiče in psa, izšolanega za delo po krvnem sledu. Tel.: 031/419-687.

Izdelujem gamsove čope (tudi iz dlake divjega prašiča, jelena in jazbeca). Tel.: (04) 51-41-181 ali 041/819-231, Basaj.

Prodajam pištolo Smith & Wesson, mod. 19–11, kal. .45. Cena 220.000 sit. Tel.: 031/751-998.

Prodajam eno leto staro kombinirano puško Blaser BFF, 97, kal. 7 x 65 R/20 Mag., s str. daljnogledom Kahles 6 x 42. Puška je praktično nova. Cena 700.000 sit. Tel.: 031/800-905.

Ugodno prodajam 180 kosov krogelnih nabojev, kal. .300 Win. Mag (TUG), 11 g. Tel.: 041/473-554.

Prodajam risanico CZ, kal. .30–06, odlično ohranjeno (kopito z bogato rezbarijo) in str. daljnogledom Sako Gold 8 x 56. Tel.: 041/887-502.

Prodajam rusko bock šibrenico (PAP) in zimski lovski kraj št. 52. Tel.: 031/894-710.

Prodajam revijo Lovca (v vezavi) od leta 1967 do 1980 in zraven podarim letnike od leta 1981 do 2002. Tel.: (05) 680-05-71 ali 040/219-352.

Prodajam lovski dvogled Sannju 7 x 42 WP, star 2 meseca. Dvogled je kot nov, v embalaži. Ugodno! Tel.: 041/393-365.

Prodajam MK rusko puško, debela cev, zelo natančna, z novim prilagajalnim kopitom. Cena 35.000 sit. **Kupim pa repetirko Mannlicher**, kal. .30–06. Tel.: 041/887-502.

Prodajam lepo ohranjeno tricevko Sauer & Sohn, kal. 16–16/8 x 57 R, z MK vložkom in str. daljnogledom. Tel.: (01) 256-70-39 ali 041/479-898.

Prodajam trofejnega jelena damjaka. Tel.: 041/357-974.

Prodajam trofejnega damjaka, starega 10 let. Tel.: 031/276-086.

Kulturno umetniško društvo GOLOBAR – BOVEC
(sekcija slikarjev)

PRIREJA

SLIKARSKO RAZSTAVO

LOVSTVO ZGORNJEGA POSOČJA

KDAJ: 18. 3. ob 18. uri

KJE: v kulturnem domu Bovec

dom Meopta 6 x 42 (Suhlova montaža), ter **šibrenico** Monte Carlo, kal. 16 – 16. Tel.: 041/680-066.

Prodaj česko bokarico, kal. 7 x 57 R/16, s str. daljnogledom s str. daljnogledom Zeiss – Jena (Suhlova montaža). Tel.: 041/419-884.

Prodaj terensko vozilo land rover freeland, 2.0 TDI- Diesel, 1999 – mod. 2000, izredno lepo ohranjen. Cena samo 2.070.000 sit. Tel.: 041/217-768.

Prodaj tricevko – petelinko, starejše izdelave, kal. 6,5 x 70R – 16 – 16. Puška je lepo ohranjena in obnovljena. **Prodaj tudi dvogled** Zenit 16 x 50, **kupim pa naboje**, kal.: 6,5 x 54 M.Sch; 8 x 57 R – 360 in 6,5 x 57 R. Tel.: 031/380-448.

Kupim bock tricevko. Tel.: 031/296-046.

Prodaj jugoslovanskega tribarvnega goniča, starega 5 let. Je zelo dober gonič in odlično goni tudi divje prašiče. Tel.: (03) 583-55-24; 041/783-679.

Prodaj karabinko, CZ, Kal. 8 x 57 IS, s str. daljnogledom in **ruskim bokarico**, kal. 16/16, s kromiranimi cevmi. Obe puški sta bili malo uporabljeni in sta vredni ogleda. Tel.: 031/799-176.

Pasja šola Mihael Skerl, s.p., vam nudi **osnovno šolanje** psov vseh pasem in **specialno šolanje** predvsem **krvosledcev**. Organiziramo tudi **pasji**

treking in razne **športne prireditve**. Informacije: 041/419-256 ali (01) 837-00-24. E-mail: mskerl@siol.net

Ugodno prodaj terensko vozilo jeep cherokee 2,5 sport, 96, modelno leto 97, kovinsko zelene barve, 96.000 km, vlečna kljuka, sprednji lok in bočna praga. Ugodno! Tel.: 041/704-836.

Ugodno prodaj risanico Sava-Kranj, kal. 6,5 x 68, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža), malo uporabljano. Tel.: 041/747-370.

Leglo vrhunskih nemških kratkodlakih ptičarjev pričakujemo 20. aprila 2006. **Mati: Edessa Adin dom**, mladinska, državna in mednarodna šampionka v lepoti, PZP- 54 t., JZP - 187 t., vodno delo -I. n.r., SPP - 210 t., I.a, SPP - SM - 208 t., I.a, CACT, CACIT, KS -126 t.-II. n.r., VUP - 315 t.,-I.c.; oče: **Ben KS v. d. Hansaburg**, odl., D 1, S 1, IKP 1, VGP 1, Kleem. Prf. - I., Sw/II, Btr., HN. Informacije in rezervacije: Andreja Strajnar, 041/484-242, (01) 53-43-112.

Prodaj terenski vozili kia sportage 2.0 TD, 11/98, kovinsko zelen, 2 x zračni blazini, radio, odlično ohranjen (cena 1.550.000 sit) in **mitsubishi pajero** 2,5 TD, 97, kovinsko zelen, el. pomik stekel, zračni blazini (cena 1.990.000 sit). Tel.: 041/827-202.

Prodaj karabinko Steyr Mannlicher, kal. .25 – 06 Rem., s str.

daljnogledom, Suhlovo **bokarico**, kal. 12/12 in **revolver** Smith & Wesson, kal. .22 l.r.. Vse odlično ohranjeno. Tel.: 041/787-699.

Prodaj šibrenico CZ – brezpetelinko, kal. 12 – 12. Tel.: 041/322-812.

Prodaj hannovskega krvosledca, starega 4 mesece, odličnih delovnih staršev. Tel.: 041/534-416.

Prodaj brak-jazbečarko z vzrejnimi dovoljenjem. V račun vzamem njenega mladiča. Je izredno ostra, posebno na divje prašiče. Tel.: (02) 87-64-509.

Prodaj nemškega prepečličarja, starega 8 mesecev, odličnih staršev. Tel.: 041/620-862.

MAREC						
Datum	Luna	Sonce		zora/mrak (navt.)		
		vzide	zaide	vzide	zaide	začet. konec
1. Sr	7:27	19:56	6:41	17:48	5:37	18:53
2. Če	7:46	21:18	6:39	17:50	5:35	18:54
3. Pe	8:06	22:39	6:38	17:51	5:34	18:55
4. So	8:29	24:00	6:36	17:52	5:32	18:57
5. Ne	8:56	-----	6:34	17:54	5:30	18:58
6. Po	9:31	1:16	6:32	17:55	5:28	19:00
7. To	10:15	2:26	6:30	17:56	5:26	19:01
8. Sr	11:09	3:26	6:28	17:58	5:24	19:02
9. Če	12:10	4:13	6:26	17:59	5:22	19:04
10. Pe	13:17	4:49	6:25	18:01	5:21	19:05
11. So	14:24	5:18	6:23	18:02	5:19	19:07
12. Ne	15:32	5:40	6:21	18:03	5:17	19:08
13. Po	16:38	5:58	6:19	18:05	5:15	19:09
14. To	17:43	6:13	6:17	18:06	5:13	19:11
15. Sr	18:47	6:28	6:15	18:07	5:11	19:12
16. Če	19:53	6:42	6:13	18:09	5:09	19:14
17. Pe	21:00	6:58	6:11	18:10	5:07	19:15
18. So	22:09	7:15	6:09	18:11	5:05	19:16
19. Ne	23:21	7:36	6:07	18:13	5:03	19:18
20. Po	-----	8:02	6:06	18:14	5:01	19:19
21. To	0:34	8:38	6:04	18:15	4:59	19:21
22. Sr	1:44	9:26	6:02	18:17	4:57	19:22
23. Če	2:45	10:28	6:00	18:18	4:55	19:24
24. Pe	3:35	11:43	5:58	18:19	4:53	19:25
25. So	4:13	13:06	5:56	18:21	4:51	19:27
26. Ne	5:43	15:32	6:54	19:22	5:49	20:28
27. Po	6:07	16:58	6:52	19:23	5:46	20:29
28. To	6:28	18:22	6:50	19:25	5:44	20:31
29. Sr	6:47	19:46	6:48	19:26	5:42	20:32
30. Če	7:06	21:09	6:46	19:27	5:40	20:34
31. Pe	7:28	22:33	6:45	19:29	5:38	20:35

<http://armyshop.fateback.com>

**ARMY SHOP
OUTDOOR SHOP**

KVALITETNA IN UGODNA
VOJAŠKO - LOVSKA OBLAČILA
OBUTEV IN OPREMA

- nahrbtniki-torbe-noži-
- svetilke-gamaše-krplje-
- oprema za kampiranje-
- maskirne mreže-čutare-
- kompasi-daljnogledi-
- termovke-mačete-

 IZDELAVA LOVSKIH OBLEK (KROJEV) IN KLOBUKOV PO MERI, KAKOVOSTNO IN PO ZELO UGODNI CENI! PREPRIČAJTE SE SAMI!

KROJŠTVO PEČOLER, s.p., Kranj
Tel.: 04/23-28-332
GSM: 031/711-055

kontaktni naslov: joze.pecoler@tele-cable.net

molex
LOVSKA OBLAČILA

INDUSTRIJSKA CONA TRZIN
Dobrava 1
Telefon: 00 386 (01) 562 13 10

ČAKALNE VREČE IZ LODNA
3/4 JAKNE IZ LODNA
PUMPARICE IN DOLGE HLAČE IZ LODNA
ČEPIČE IZ LODNA
JAKNE IZ TERMOVELURJA
DELOVNE SRAJCE
DELOVNE VODOODBOJNE POOLŽENE
IN NEPOOLŽENE BOMBAŽNE HLAČE
JAKNE IZ VODOODBOJNEGA BOMBAŽA
MAJICE IZ BOMBAŽA
SPREJEMAMO TUDI NAROČILA PO POŠTI

PONUDBA MESECA!

Hubertus
Club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MONGOLIJA
12-dnevni program lova na SIBIRSKEGA KOZOROGA
All inclusive Ljubljana-Ljubljana
vključno z odstrelom kozoroga
že od 3.850 €

RUSIJA
5-dnevni program lova na DIVJEGA PETELINA v Rusiji
All inclusive Ljubljana-Ljubljana
1.485 € z vključenim odstrelom

NAMIBIJA
PAKET 11-DNEVNEGA POTOVANJA s poletom, prevozi, bivanjem in hrano, organizacijo lova ter VKLJUČENIM Odstrelom SEDMIH KAPITALNIH TROFEJNIH ŽIVALI (veliki kudu, oris, svinja bradavičarka, hartebeest, springbock, šakal in samica ene trofejne antilope)
All inclusive Ljubljana-Ljubljana
4.200 €

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA
11-dnevni safari
All inclusive Ljubljana-Ljubljana
2.490 €
Ugodni odstrel: impala 200 €; blesbock 180 €; svinja bradavičarka 200 €; bushpig 250 €; springbock 200 € ...
Lechwe, Nyala, Reedbuck, Tsessebe, Waterbuck, Gnu ...

ZAHTEVAJTE NAŠE PROGRAME!

TERMINI DRŽAVNIH STRELSKIH PRVENSTEV LZS V LETU 2006

18. junij – LOVSKA KOMBINACIJA

3. september – PRVENSTVO VETERANOV

17. september – DISCIPLINA BEŽEČI MERJASEC

Ponudbe za organizacijo prvenstev pošljite na naslov: Lovska zveza Slovenije, Župančičeva 9, 1000 Ljubljana do 15. aprila 2006.

Začasni organ LZS

Vrhunska kakovost, sprejemljiva cena.
LOVSKI DALJNOGLED 7 X 42 WP

- vrhunska kakovost slike
- izvestna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastaviteljivost
- 10-letna garancija
- cena: **49.900.000 SIT**

BELOGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
tel. +faks: 01 426 32 72
e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

SERVIS

DALJNOGLEDI - SPEKTIVI

NIKON - SWAROVSKI
MEADE - BRESSER - ZEISS

MADŽARSKA: Lov na srnjaka že od 15. 4. dalje. 3 dni lova, osebni vodič, 3 x polpenzion vključno z odstrelom 3 srnjakov za 990 €.

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA, NAMIBIJA: 7-dnevni safari za 1.200 €, od tega 5 dni lova s polno oskrbo v lovišču. Cene nekaterih odstrelav: gnu 150 €, springbok 95 €, blesbok 110 €, mt. riedbok 150 €, orix 200 €, hartebest 200 € ... Mogoč odstrel divjadi okrog 20 vrst.

MONGOLIJA: 8-dnevni aranžma na kozoroga za 2.240 € (junij–november) vključno z letalskim prevozom iz Ljubljane. Odstrel kozoroga 1.350 €.

KANADA: črni medved in dva karibuja ob George River. 10-dnevni aranžma, 6 dni lova v spremstvu PASATA 10.–20. 9. za 2.100 €.

Pasat, d.o.o.

><http://www.pasat.si> > info@pasat.si > tel.: 01/428 37 40 > faks: 01/428 37 44

ČAROBNA LAPONSKA

MOŽNOST
LOVA NA
ŠVEDSKI
LAPONSKI

(divji petelin, belka,
rušavec, evropski los)

Predstavitvene strani:
www.magiclapland.se
e-mail:
magiclapland@telia.com
Tel.: + 46-941-10450

OROŽARNA – trgovina
in servis orožja

Vladimir Huber, s.p.

– odkup in prodaja novega
ter rabljenega orožja;
– montaže strelnih
daljnogledov (Suhlovih)
po 55.000 sit

2000 Maribor,
Ulica heroja Šaranoviča 29
Tel.: (02) 252-78-85
(od 8.30 do 15.30 ure).

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
tel. +faks: 01 426 32 72
e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

Nikon

daljnogled
Nikon Monarch 6X42
cena: 86.500,00 sit

OPTIČNE PIKE

Optične pike so namenjene za hitro
vstavljanje in za streljanje
v razmerah slabše vidljivosti.

RD 42 RD 30H RD 30 RD 25H

Optična pika 2. generacije
Pasatoptika

daljina: 62 mm, teža: 335 g,
4 velikosti merilne pike, 7 jakosti
osvetlitve, optična sfera:
60 mm objektiv

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

**NAJVEČJA IZBIRA
VARNOSTNIH OMAR
ZA OROŽJE**

Že od
5.000,00 sit
mesečno

novе
dimenzije
varnosti

VARNOSTNI CENTER »ZAKLENI SI«, Domodrom
BTC hala E, Šmartinska 152 1000 Ljubljana
t: 01/585-21-90, f: www.zakleni.si, e: info@zakleni.si

PROTEKTAS

**UGODNA PONUDBA
LOVSKIH ROGOV!**

SYMPHONY
INTERNATIONAL

SYMPHONY INTERNATIONAL d.o.o.
Brihuf 43, 4000 Kranj, Slovenija
tel.: +386 (0)4 234 30 90
faks: +386 (0)4 234 30 90
e-mail: symphony@siol.net
www.symphony-bf.si

TEHNOOPTIKA
SMOLNIKAR d.o.o.

1000 Ljubljana, Novi trg 2
tel. +faks: 01 426 32 72
e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

**SWAROVSKI
OPTIK**

daljnogledi
SWAROVSKI

BREZPLAČNO ob servisu:
gumice za okularje,
pokrovčki in
pasovi za daljnogledе
SWAROVSKI

interclass
cars d.o.o.
servis in prodaja vozil

VOLVO
Ljubljana: Ljubljanska c. 33, (01) 2355 940
Ljubljana: Gorjupova 1, (01) 2000 940

mazda
Ljubljana: Gorjupova 1, (01) 2000 955

Ugodnosti za člane LD

www.interclasscars.si

Vrhunska kakovost - sprejemljiva cena
LOVSKI SPEKTIV SANJU 15 - 45 x 60 WP

Izredna vidljivost v mraku • vrhunska kakovost slike • polnjen z dušikom
dolžina: 33 cm • teža: 960 g • neoprenska torbica

64.900,00

Beluga, d.o.o. • Ljubljana
Naročila in informacije: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

KROJASTVO

Slavostne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike,
hubertus
plašče
in pelerine
izdelujemo
po meri.

ROŽMAN

Branko Rožman, s.p.
Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808
www.krojastvo-rozman.si
e-pošta: krojastvo-rozman@siol.net

STRELNI DALJNOGLEDI ANGLEŠKE FIRME HAWKE

Velika izbira strelnih daljnogledov različnih velikosti in povečav, z osvetlitvijo ali brez.
Vsi daljnogledi so polnjeni z dušikom, so odporni proti odsunu in imajo 5-letno garancijo.

Endurance 6 x 42 **Titanium 3,9 9 x 42**

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11

ANCELJ, d.o.o.
Lebanova 3
8000 Novo mesto
Tel.: 07 332 1 081, 051 617 626
Faks: 07/33 23 879
E-mail: ancelj-nm@siol.net

Delovni čas: od 8.30 do 13.00; 14.00 do 17.00
Sobota od 8.00 do 12.00

**ŽELITE KUPITI LOVSKO OROŽJE IN
OPREMO ODLIČNE KAKOVOSTI PO
UGODNI CENI?**

BROWNING BLR M 81
BROWNING SHORT TRAC - .308 Win
LONG TRAC - .30-06

STRELIVO WINCHESTER STEINER DOCTER SIGHT II

V PONUDBI OROŽJE BLAGOVNIH ZNAMK:
BROWNING, BLASER, BAIKAL, ALFA-PROJ, RIZZINI,
MANURHIN, ČEŠKA ZBROJOVKA, ZBROJOVKA
BRNO, SUHL, ZASTAVA IN WINCHESTER
V AKCIJI: BROWNING DUALIS, KAL. .30-06
ZA STRELIVO SELLIER & BELLOT IN WINCHESTER
BOSTE DELEŽNI KOLIČINSKIH POPUSTOV.
OBIŠČITE NAS!

Bushnell ZASTOPA:
RODEO TEAM, d.o.o.
tel.: 04/201 54 00
www.rodeoteam.si

BANNER 3-9x40
SPORTSMAN 4-12x40
RIMFIRE 4x32
LEGEND 3-9x50
LEGEND 10x42

TRG. LOVEC
Kopex - MG, -LJ,
-KP, -KX, -MIS
INO SPORT
Postojna
MIKE - Novo Mesto
LOVSKI MOJSTER
Ljubljana
JOHANN FANZOJ
Ljubljana
LOVEC TRADE
Ljubljana
BOCK - Kranj
NOLD - Celje, Brežice
LOVEC - Zalec, Celje
TJAGA - Celje
ULOV - Portorož
PUŠKAR Meglič
Domžale
ORBIS - Velenje
MINI FOTO
VIDEO - Ziri
AGAVE - Iliriska Bist.
EURO SPORT
Pragersko
PUŠKAR - Štef.
Kamnik
pod Krimom
PUŠKAR - Štef.
Slobo, Gradec,
Morbach